

«Затвержено»
Виконавчим комітетом ФФУ 05.06.2013 р.

Президент

А.Коньков

Регламент інфраструктури стадіонів та заходів безпеки проведення змагань з футболу

Київ 2013

Зміст

Вступ	4
Визначення термінів.....	5
Розділ I. Вимоги до інфраструктури стадіонів.....	8
Глава I Загальні положення.....	8
Стаття 1. Сфера застосування, мета, завдання і нормативно-правова база.....	8
Стаття 2. Зв'язок із Регламентом змагань з футболу серед команд професіональних футбольних клубів України, іншими регламентними та нормативними документами ФФУ.....	9
Глава II. Інфраструктура стадіону та його функціонування.....	9
Стаття 3. Вимоги до дизайну і матеріально-технічного стану стадіонів.....	9
Глава III. Вимоги і обмеження до структурних складових спортивної споруди – стадіону.....	13
Стаття 4. Периметри, турнікети і контрольні пункти на стадіоні.....	13
Стаття 5. Футбольне поле, ігрова зона, трибуни і приміщення	14
Глава IV. Класифікація футбольних стадіонів.....	32
Стаття 6. Регламенті вимоги до класифікації стадіонів.....	32
Розділ II Забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів.....	33
Вступ.....	33
Глава V Загальні положення.....	34
Стаття 7. Сфера застосування, мета і завдання.....	34
Стаття 8. Основні принципи забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів.....	34
Глава VI. Суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки..	34
Стаття 9. Класифікація суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки	34
Стаття 10. Оператор спортивної споруди	35
Стаття 11. Організатор футбольного матчу	36
Стаття 12. Служба безпеки спортивної споруди (футбольного клубу)	38
Стаття 13. Стюарди	41
Стаття 14. Спеціальні суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки	44
Стаття 15. Місцева державна адміністрація, орган місцевого самоврядування та їх завдання	45
Стаття 16. Співробітництво з місцевими органами державної виконавчої влади або органами місцевого самоврядування	45
Глава VII. Порядок робіт із забезпечення громадського порядку та безпеки при проведенні футбольних матчів.....	46
Стаття 17. Заходи з безпеки напередодні проведення футбольних матчів.....	46
Стаття 18. Стратегія та план забезпечення громадського порядку	46
Стаття 19. Організація заходів з безпеки в день проведення футбольного матчу	47
Стаття 20. Організація входу, виходу та перебування глядачів на стадіоні.....	49
Стаття 21. Квитки.....	50
Стаття 22. Акредитації	52
Стаття 23. Права та обов'язки глядачів під час підготовки та проведення футбольних матчів.....	53
Стаття 24. Діяльність клубу господаря	53
Стаття 25. Заборона відвідування стадіону	58
Стаття 26. Організація діяльності диспетчерських пунктів (Control room).....	59
Стаття 27. Диктор стадіону	61
Стаття 28. Матчі підвищеного ризику	62

Стаття 29.	Пожежна охорона і безпека	63
Стаття 30.	Дії у надзвичайних ситуаціях	65
Стаття 31.	Облік дій з безпеки	67
Глава VIII	Евакуація відвідувачів спортивної споруди.....	67
Стаття 33.	Планова евакуація.....	67
Стаття 34.	Екстрена евакуація.....	68
Стаття 35.	Загальна евакуація.....	68
Стаття 36.	Часткова евакуація.....	68
Стаття 37.	Планування евакуації.....	68
Стаття 38.	Організація діяльності пунктів першої медичної допомоги.....	69
Додаток 1	Акт про відповідність спортивної споруди технічним нормам	71
Додаток 2	Звернення про введення на територію спортивної споруди міліції	76
Додаток 3	Анкета ФФУ по інфраструктурі стадіонів	77
Додаток 4	Схема освітлення	85
Додаток 5	Правила поведінки глядачів на стадіоні	89
Додаток 6	Області та зони стадіону	91
Додаток 7	Боротьба з тероризмом	94
Додаток 8		94

Вступ

В 2010 році набрав чинності Регламент УЄФА з інфраструктури стадіонів із змінами (далі - Регламент) щодо змагань за участю національних збірних і клубних команд. Розробка вимог з інфраструктури стадіонів і пов'язаних з ними заходів безпеки відповідають статутним меті і завданням ФФУ, яка прагне повністю гармонізувати національні регламентно-нормативні документи з відповідними правовими нормами УЄФА і впровадити на національному рівні систему оцінки стану стадіонів, заходів безпеки і атестації футбольних клубів України.

Регламент встановлює вимоги або обмеження до інфраструктури і організації безпеки стадіонів, їх трибун, секторів, зон, ділянок і площин - тобто територій, які використовуються до, під час та після матчу футболістами, офіційними особами, арбітрами, вболівальниками і представниками засобів масової інформації. Регламентом встановлено чотири різні категорії стадіонів в контексті змагань команд професіональних футбольних клубів України. Чим вище категорія стадіону, тим більш високі вимоги висуваються до його використання в контексті всієї споруди.

Регламент складається з двох розділів.

В першому розділі йдеться про гармонізовані з положеннями УЄФА і ФІФА, вимоги та обмеження до інфраструктури стадіонів, тобто про те, яким повинен бути сучасний стадіон, яке обладнання та футбольне спорядження повинні бути на ньому і яким стандартам якості і нормам техніки безпеки він повинен відповідати.

Другий розділ - про порядок забезпечення громадського порядку та громадської безпеки до, під час та після проведення футбольних матчів, про дії організатору матчу та всіх суб'єктів забезпечення безпеки у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Визначення термінів

З метою вірного і одноманітного застосування положень Регламенту, застосовуються наступні визначення:

Футбольний матч - спортивне змагання з футболу між двома командами, що відбувається відповідно до Правил гри, затверджених Міжнародною радою футбольних асоціацій.

Глядач - фізична особа, яка відвідує футбольний матч з метою його перегляду.

Стадіон (спортивна споруда) - місце проведення футбольного матчу, що включає власне стадіон, а також прилеглу до нього територію, аж до огорожі (включаючи саму огорожу), повітряний простір безпосередньо над стадіоном (якщо у власника стадіону є такі права) та зони для гри, телебачення, преси і ложі для почесних гостей. Може бути відкритий і критий.

Оператор спортивної споруди (стадіону) – юридична особа, яка на законних підставах здійснює діяльність з управління спортивною спорудою.

Ігрова зона – зона навколо футбольного поля де розташовані місця для тренерів, запасних футболістів (технічна площа), асистентів арбітра матчу, дітей, які подають м'ячі, медичного персоналу, охорони, представників акредитованих ЗМІ тощо.

Бігова доріжка – площинна спортивна споруда, яка має спеціальне планування, покриття, розмітку, обладнання і призначена для бігу на різні дистанції.

Штучний газон – штучне покриття, яке відповідає стандартам якості ФІФА, використання якого повинне бути схвалене і сертифіковане ФІФА (для змагань під егідою УЄФА), або за певних умов – ФФУ.

Натуральний газон - природне трав'яне покриття.

Місця для глядачів - місця на трибунах стадіону, які забезпечують хорошу видимість всіх подій футбольного матчу, розташовані за межами ігрової зони і розділені евакуаційними сходами та обладнані кріслами зі спинкою.

Замкнута система відео-спостереження - стаціонарні камери з функціями панорамного огляду, нахилу та наближення для спостереження за глядачами, входами і виходами на стадіон, а також усіма секторами стадіону і зовні по периметру стадіону.

Диспетчерський пункт - спеціальна кімната для осіб, які несуть загальну відповідальність за всі питання, пов'язані з безпекою та охороною на стадіоні, а саме старший офіцер міліції (поліції), керівник служби безпеки клубу (стадіону) та їх персонал, в тому числі з питань освітлення, оголошень, відео-спостереження тощо.

Кімната для делегатів - спеціальна кімната для офіційного представника ФІФА, УЄФА, ФФУ та спостерігача за роботою арбітрів.

Допінг-контроль – процедура, яка включає: планування, проведення тестування, збирання біологічних зразків футболістів, зберігання та транспортування їх до лабораторії, аналіз, обробку результатів, слухання справи і порядок та умови апеляції.

Змішана зона - зона між роздягальнями та зоною паркування, зарезервована для автобусів команд, де акредитовані представники преси, радіо і телебачення можуть брати інтерв'ю у футболістів після матчу.

Зона для позастудійного автотранспорту - охоронна зона для паркування автотранспорту зовнішніх телекомпаній.

Офіційний мовник – компанія, що відповідно до укладених угод має право на виробництво телевізійних, відео-, Інтернет та радіотрансляцій матчів та їхнє розповсюдження.

Телевізійна трансляція - формування аудіо- та/або відеосигналу з матчу, його передача шляхом ефірного, кабельного та супутникового мовлення, через всесвітню мережу Інтернет, канали мобільного зв'язку та інші способи, що існують на даний час та можуть з'явитися в майбутньому, з метою розповсюдження для загального або обмеженого використання з безкоштовним та/або платним доступом, у формі теле- та радіопрограм, що приймаються населенням.

Пересувна телевізійна станція (ПТС) - комплекс телевізійної апаратури, змонтований у транспортному засобі, для проведення позастудійних передач у запису або передачі сигналу в прямій трансляції зі стадіону.

Пересувна супутникова станція (ПСС) - комплекс телевізійної апаратури, змонтований у транспортному засобі, для передачі сигналу телевізійної трансляції зі стадіону на супутник.

Телевізійна інфраструктура стадіону - сукупність спеціальних зон, камерних платформ та обладнання стадіону, що задіяні офіційним мовником під час проведення телевізійної трансляції матчів.

Система громадського оповіщення - електронна система гучномовців, яка забезпечує чітке і миттєве одночасне донесення повідомлень до всіх глядачів або окремої групи та до всіх областей стадіону.

Тимчасові трибуни - сидіння, які з огляду на матеріал їх виготовлення, дизайн і конструкцію, передбачені для використання протягом дуже обмеженого періоду часу і не кріпляться до відповідної несучої основи, **тільки за погодженням відповідних органів ФФУ, ФІФА, УЄФА.**

Організатор футбольного матчу – Міжнародна федерація футбольних асоціацій (далі - ФІФА), Об'єднання європейських футбольних асоціацій (далі - УЄФА), Федерація футболу України, їх колективні члени, під егідою яких проводиться футбольний матч, футбольний клуб, а також інші організації або фізичні особи, які на законних підставах виконують функції щодо організації футбольного матчу.

Громадська безпека - стан захищеності життєво важливих інтересів суспільства, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, від джерел небезпеки природного або штучного характеру під час підготовки та проведення футбольних матчів, за якого забезпечується запобігання загрозам заподіяння шкоди такими джерелами небезпеки.

Громадський порядок - сукупність суспільних відносин, що забезпечують нормальні умови життєдіяльності людини, діяльності підприємств, установ і організацій під час підготовки та проведення футбольних матчів шляхом встановлення, дотримання і реалізації правових та етичних норм.

Національний офіцер з безпеки ФФУ – особа, призначена ФФУ для виконання функцій загального контролю з питань безпеки та взаємодії з усіма суб'єктами

забезпечення громадського порядку та громадської безпеки при проведенні матчів під егідою ФІФА.

Старший національний радник з безпеки – діючий старший офіцер міліції, призначений МВС (за згодою ФФУ) для забезпечення загального контролю та взаємодії з питань безпеки, пов'язаних з міліцією, іншими суб'єктами забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, національним офіцером з безпеки ФФУ, відповідними органами влади та організатором матчу під егідою ФІФА.

Служба безпеки спортивної споруди (футбольного клубу) - спеціальна служба (підрозділ, група осіб), створена оператором спортивної споруди або футбольним клубом, яка відповідає за здійснення заходів безпеки під час проведення футбольного матчу. Керівник служби безпеки спортивної споруди здійснює загальне керівництво волонтерами, стюардами, контролерами, безпосередньо взаємодіє з керівниками органів міліції та підрозділів Міністерства надзвичайних ситуацій України.

Спеціальні суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки - Міністерство внутрішніх справ України (далі - МВС) та Державної служби з надзвичайних ситуацій України (далі - ДСНС) в особі їх органів або підрозділів, які у встановленому законодавством порядку та у межах своєї компетенції відповідають за забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольного матчу.

Стратегія безпеки спортивної споруди - документація, розроблена оператором спортивної споруди за участю органів внутрішніх справ та державного пожежного нагляду, що передбачає порядок організації та проведення футбольних матчів на даній спортивній споруді, у тому числі підтримання громадського порядку та громадської безпеки, пожежної безпеки, надання невідкладної допомоги, евакуації.

Стюард - фізична особа, яка пройшла відповідну підготовку та на договірній основі виконує допоміжні функції з підтримання громадського порядку та громадської безпеки на території спортивної споруди.

Компетентні органи – в контексті цього Регламенту - органи місцевої державної влади, органи місцевого самоврядування (в залежності від розташування або власності стадіону), територіальні органи Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства з надзвичайних ситуацій України, Міністерства охорони здоров'я України, органи стандартизації і метрології, санітарно-екологічного, державного архітектурного контролю тощо.

Евакуація - комплекс заходів щодо організованого виведення (вивезення) відвідувачів стадіону з зон, будівель, району можливого впливу наслідків надзвичайних ситуацій і розміщення його у безпечних місцях у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю людей;

Загальна евакуація - комплекс заходів, що здійснюються для всіх категорій відвідувачів стадіону у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру;

Часткова евакуація - комплекс заходів, що здійснюється для захисту окремих категорій відвідувачів стадіону у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру.

Безпечний район - придатний для тимчасового перебування і життєдіяльності район розміщення евакуйованих відвідувачів стадіону, який визначається рішенням

відповідного органу виконавчої влади за межами зон можливого зруйнування, хімічного зараження, катастрофічного затоплення, пожеж, забруднення тощо;

Уповноважені органи управління евакуацією - Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Автономної Республіки Крим, Головне управління з питань надзвичайних ситуацій Київської міськдержадміністрації, головні управління (управління) з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи обласних та Севастопольської міської держадміністрацій;

Евакуаційні органи - підрозділи управління процесом евакуації, які призначаються розпорядженням керівника відповідного органу виконавчої влади (об'єкта) для планування, підготовки, організації та проведення евакуації зі стадіону відвідувачів, а також для приймання і розміщення евакуйованих громадян.

VIP персони – особливо важливі, почесні гості, статус яких встановлюється організатором матчу.

Зона для флеш - інтерв'ю – спеціальна зона в приміщенні між полем та роздягальнями, де можуть бути проведені ТБ і радіо інтерв'ю.

Футбольне покриття - штучний газон, що використовується для накладання на футбольне поле.

Стоячі місця: зони із лавами, сектори для стоячих глядачів або трибуни без сидячих місць.

Тимчасові розбірні конструкції: Будь-яка конструкція, зведена на стадіоні на тимчасовій основі, в тому числі трибуни, тераси зі стоячими місцями, зони гостинності, платформ для церемонії нагородження та конструкції для представників засобів масової інформації.

У цьому регламенті, використання форм чоловічого роду відноситься в рівній мірі і до жіночого роду.

Розділ I

ВИМОГИ ДО ІНФРАСТРУКТУРИ СТАДІОНІВ

Глава I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1 - Сфера застосування, мета, завдання і нормативно-правова база

Регламент та викладені в ньому вимоги і обмеження застосовуються до всіх стадіонів України, які прийняті у встановленому порядку Федерацією футболу України (далі – ФФУ), отримали відповідну категорію, допущені до проведення матчів з футболу у відповідності до Регламенту змагань серед команд професійних футбольних клубів України, вимог ФІФА і УЄФА та законодавства України.

Метою Регламенту є створення високих стандартів якості вітчизняного футболу, з тим, щоб усі вимоги, які містяться у різних нормативно-правових документах ФІФА, УЄФА і ФФУ були гармонізовані і забезпечували високу ступень прозорості, ефективності і якості футбольної інфраструктури України. Регламент встановлює відповідні вимоги до стадіонів щодо футбольної інфраструктури або відповідні

обмеження, які повинні бути точно виконані. ФФУ встановлює гнучку систему виключень, суть яких у наданні переваг стадіонам/клубам які впроваджують всі положення, демонструють належне виконання вимог Регламенту, але потребують тимчасових незначних відхилень, які не впливають на загальну стратегію безпеки. Зміст і процедура надання виключень викладені у Регламенті з атестації футбольних клубів Прем'єр-ліги України, Положенні про атестацію футбольних клубів України I-ої та II-ої ліг, Правилах УЄФА з ліцензування клубів та фінансовому «fair-play». Метою Регламенту є також формулювання принципів щодо забезпечення належної безпеки і комфортності для всіх осіб, що перебувають на стадіоні до, під час та після матчу.

Нормативно-правовою базою Регламенту є законодавчі і підзаконні акти:

- Закон України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів»;
- Закон України «Про фізичну культуру і спорт»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2025 «Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно – видовищних заходів»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2008р. № 753;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 341 «Про затвердження порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів»;
- Регламент ФІФА з безпеки на стадіонах, 2013 р.;
- Регламент з атестації футбольних клубів Прем'єр-ліги України ;
- Положення про атестацію футбольних клубів України I-ої та II-ої ліг;
- Правила УЄФА з ліцензування клубів та фінансовому «fair-play»;
- Регламент УЄФА про інфраструктуру стадіонів, 2010р.;
- Технічні вимоги та рекомендації для будівництва або реконструкції футбольних стадіонів. ФІФА, 5-е видання 2011р.;
- Правила гри, затверджені Міжнародною радою футбольних асоціацій, 2012р.;
- Правила ФІФА з забезпечення безпеки на стадіоні, 2009р.;
- Резолюція УЄФА по боротьбі з проявами Расизму.

Стаття 2 – Зв'язок із Регламентом змагань з футболу серед команд професіональних футбольних клубів України, іншими регламентними та нормативними документами ФФУ

Регламент та інші нормативно-правові документи ФФУ, що регулюють правила проведення змагань з футболу на стадіонах повністю гармонізовані між собою і:

- визначають категорію стадіону, необхідну для проведення футбольних матчів відповідних змагань;
- встановлюють відповідальність по забезпеченню контролю за дотриманням відповідних вимог або обмежень;

- визначають умови, згідно з якими Адміністрація ФФУ може встановлювати виключення щодо відповідної категорії стадіону або окремих вимог і/або обмежень.

Глава II. ІНФРАСТРУКТУРА СТАДІОНУ ТА ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

Стаття 3. Вимоги до дизайну і матеріально-технічного стану стадіонів

3.1. Регламентом встановлюються вимоги до спортивних споруд, на яких відбуваються змагання з футболу, в контексті дизайну, матеріально-технічного забезпечення, якості і надійності будівель і споруд, та які передбачають наявність спортивної споруди, яка класифікована як стадіон для проведення матчів з футболу. На підставі вимог Регламенту, кожному стадіону присвоюється відповідна категорія і надається допуск до змагань відповідного рівня. Такими категоріями є: ЕЛІТ, третя, друга та перша.

3.2. Категорії надаються з урахуванням всіх обставин і даних про стадіон і якщо він повністю відповідає вимогам:

- а) ФІФА, УЄФА та ФФУ для проведення офіційних міжнародних змагань національних збірних і клубних команд – він є претендентом на отримання категорії ЕЛІТ або третьої категорії;
- б) УЄФА і ФФУ - для проведення змагань клубних команд - він є претендентом на отримання категорії ЕЛІТ, третьої, другої або першої категорії.

Примітка: Категорії стадіонів, на яких проводяться змагання серед аматорських команд встановлюються ФФУ в особі її комітетів за погодженням з Асоціацією аматорського футболу і регіональними федераціями.

3.3. Власник стадіону забезпечує сучасний дизайн і надійність всіх його конструкцій, достатню кількість адміністративних приміщень, оснащених необхідним обладнанням, які повинні забезпечити проведення футбольних матчів у відповідності до вимог Регламенту. Стадіон повинен бути оснащений технічними засобами, такими як:

- штучний підігрів футбольного поля;
- сучасна система телефонного, факсимільного, комп'ютерного, стільникового зв'язку;
- телевізійну інфраструктуру стадіону;
- прожекторне і побутове освітлення;
- замкнута система відео-спостереження, система гучномовців для оголошень, електроживлення і водопостачання у відповідності до приписів компетентних місцевих органів;
- телевізійні і радіо пункти;
- аварійне енергопостачання;

3.4. Професіональні футбольні клуби зобов'язані проводити «домашні матчі» в місці постійного розташування і державної реєстрації, на стадіоні, що за станом споруд, оснащення, рівнем комфортності, безпеки і обслуговування всіх категорій глядачів відповідає вимогам Регламенту. Виключення розглядаються ФФУ (див. Стаття 1).

3.5. Стадіон повинен бути прийнятим до експлуатації відповідно до вимог цього Регламенту з огляду на:

- сучасний дизайн, експлуатаційну надійність та стійкість всіх будівельних конструкцій, надійну роботу інженерних комунікацій, мереж, протипожежних систем і засобів;
- виконання вимог техніки безпеки, будівельно-архітектурних, санітарно-гігієнічних, екологічних, протипожежних та інших вимог;
- наявність відповідних планів дій, узгоджених з компетентними органами, що дає можливість усвідомити існування розроблених комплексних заходів з дотримання правил забезпечення громадського порядку та безпеки проведення матчу(ів);
- загальну місткість стадіону (кількість індивідуальних місць, місць під навісом, місць для осіб з обмеженими можливостями, журналістів тощо);
- стратегію забезпечення безпеки, яка повинна охоплювати всі аспекти організації футбольного матчу, в тому числі заходів щодо реалізації квитків, огляду глядачів при вході, поділу вболівальників команд суперниць, розсіювання натовпу, медичного обслуговування, протипожежних заходів, заходів при відключенні електроенергії або у будь-яких інших ситуаціях;
- концепцію підготовки і навчання обслуговуючого персоналу стадіону, контролерів, стюардів, волонтерів.

3.6. Футбольний матч проводиться лише на стадіоні(ах), заявленим клубом під час атестації на відповідний змагальний сезон. Стадіон повинен відповідати вимогам даного Регламенту та бути внесений до Реєстру стадіонів на яких дозволено проведення матчів відповідного рівня.

Стадіон включається до відповідного Реєстру стадіонів для проведення змагань з футболу з урахуванням об'єктивних даних, що містяться в:

- акті - сертифікаті державної комісії з контролю за станом спортивних споруд з висновком про відповідність спортивної споруди (стадіону) технічним нормам;
- паспорті стадіону, зареєстрованого в ФФУ;
- анкеті стадіону (додаток № 3).

3.7. Кожна спортивна споруда, призначена для занять футболом, повинна відповідати таким критеріям:

- 1) мати розроблені та затверджені у встановленому законодавством порядку стратегію забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, правила (інструкції) дотримання громадського порядку та громадської безпеки (у тому числі правила поведінки глядачів), план евакуації;
- 2) мати приміщення (не менше двох) з функцією пункту невідкладної або першої медичної допомоги з необхідним обладнанням та легким доступом з приміщень споруди і прилеглої території;
- 3) передбачати чіткий розподіл місць для глядачів на відокремлені частини (сектори);
- 4) мати відокремлену ложу для почесних гостей з окремим входом;
- 5) бути обладнаною системою відео спостереження за територією споруди і прилеглими територіями, а також технічними засобами фіксації результатів відеоспостереження;
- 6) бути обладнаною системою громадського оповіщення;
- 7) бути обладнаною диспетчерським пунктом з можливістю управління системою відеоспостереження, телефонним зв'язком та системою гучного мовлення;

- 8) бути обладнаною інформаційними табло та стендами з правилами поведінки глядачів, планом евакуації (українською та англійською мовами);
- 9) передбачати шляхи проїзду спеціальної техніки, у тому числі автомобілів органів внутрішніх справ, швидкої медичної допомоги та підрозділів МНС, а також місця для їх паркування;
- 10) мати обладнання, необхідне для використання електронного квитка, у тому числі систему турнікетів;
- 11) мати кімнати зберігання або камери схову предметів, заборонених для пронесення на територію споруди, у разі їх вилучення;
- 12) мати приміщення для роботи міліції та окреме приміщення для тимчасового тримання правопорушників на час проведення футбольного матчу;
- 13) мати приміщення для роботи координаційного штабу.

З метою забезпечення громадського порядку та громадської безпеки відповідно до закону до спортивних споруд можуть встановлюватися також інші критерії.

3.8. Заходи проводяться лише на спортивних спорудах і у спеціально відведених місцях, прийнятих до експлуатації комісіями з контролю за станом спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів. Комісії з контролю утворюються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями терміном на 5 років.

Власники спортивних споруд у терміни, погоджені з відповідними місцевими держадміністраціями, забезпечують проведення комісіями з контролю за участю інженерних служб, проектних та будівельних організацій, правоохоронних органів та органів державного пожежного нагляду підрозділів ДСНС щороку технічне обстеження спортивних споруд, що використовуються для проведення заходів, з метою встановлення їх експлуатаційної надійності та стійкості будівельних конструкцій, відповідності шляхів евакуації затвердженим нормативам, а також здійснення заходів пожежної безпеки. За результатами обстеження складається акт з висновком про відповідність або невідповідність спортивної споруди технічним нормам.

Керівництво клубу/стадіону має організувати ретельну щорічну перевірку всіх споруд, інженерних систем, обладнання і компонентів всіх систем функціонування стадіону. Результати такої перевірки оформлюються актом про відповідність спортивної споруди (стадіону) технічним нормам. Без позитивного висновку вказаної державної комісії проводити матчі на стадіоні забороняється.

У разі виявлення істотних недоліків акт надсилається до відповідних місцевих держадміністрацій для вжиття заходів до їх усунення.

Підписання Акту про відповідність спортивної споруди (стадіону) технічним нормам здійснюється щорічно (додаток № 1).

Крім того, він має бути переглянутий і перевиданий в наступних випадках:

- Якщо на стадіоні відбулися будь-які конструкційні зміни.
- Якщо сталася будь-яка зміна місткості стадіону.
- Якщо на стадіоні або в межах зовнішнього периметра були побудовані будь-які тимчасові споруди.
- Якщо на стадіоні стався інцидент, що спричинив серйозні травми або смерть будь-якого глядача.

3.9. У відповідності до процедури сертифікації стадіонів, власник та/або оператор спортивної споруди (стадіону) зобов'язаний гарантувати що:

- всі частини стадіону і його трибуни, включаючи входи, виходи, сходи, двері, коридори, дахи, всі місця і приміщення для глядачів, а також місця і приміщення, що закриті для вільного доступу, відповідають нормам безпеки;
- всі проходи і сходи суспільного користування в зонах для глядачів, принаймні їх краї, пофарбовані у яскраві кольори, аналогічна вимога стосується всіх евакуаційних воріт та виходів, що ведуть із зон для глядачів на футбольне поле, а також всіх дверей виходу і воріт, що ведуть зі стадіону, якщо вони є;
- встановлений такий порядок дій, при якому всі проходи, коридори, сходи, двері, ворота для глядачів не захаращувалися б ніякими предметами, що могло б перешкодити вільному проходу глядачів до, під час, та після матчу;
- усі двері виходу й ворота на стадіоні, а також усі ворота, що ведуть із зон для глядачів на футбольне поле, повинні відкриватися назовні від глядачів і залишатися незамкненими поки глядачі знаходяться на стадіоні.
- з метою захисту тих, хто знаходиться на футбольному полі або в інших частинах стадіону від розряду блискавки, стадіон оснащений відповідними пристроями;
- є можливість передавати за допомогою системи загального оповіщення (гучномовців) та/або за допомогою табло, та/або відео-екрана термінові повідомлення глядачам, які знаходяться як на стадіоні, так і за його межами.

3.10. Всі споруди стадіону мають бути надійними, вогнестійкими, придатними для експлуатації. Вони повинні відповідати вимогам чинного законодавства, включаючи законодавство про охорону здоров'я та безпеку на робочому місці, пожежну безпеку, охорону громадського порядку, санітарно-гігієнічне, екологічне, трудове законодавство тощо.

3.11. Всі споруди стадіону повинні витримувати навантаження в передбачуваній експлуатації (включаючи використання не за прямим призначенням: концерти, інші зібрання) з достатнім запасом міцності.

3.12. Під час матчу керівництво клубу/стадіону через уповноважених осіб повинно відслідковувати, а у випадку необхідності, приймати заходи з тим, щоб:

- а) не відбувалося накопичення відходів або сміття і вони збиралися у надійні контейнери;
- б) відходи не накопичувалися або зберігалися в зонах глядачів і на шляхах евакуації глядачів;
- в) всі проходи, виходи, аварійні виходи та шляхи евакуації утримуються в чистоті.

3.13. Після закінчення кожного матчу керівництво клубу/стадіону через уповноважених осіб повинне:

- а) проводити загальний візуальний огляд стадіону на предмет наявності будь-яких ознак пошкоджень або руйнувань, які можуть становити можливу загрозу для глядачів і особливо звернути увагу на стан сидінь, терас, пандусів, зон для глядачів, турнікетів та сходів;
- б) впевнитися, що займисті відходи та сміття прибрані (особливо з порожніх приміщень), або зібрані та зберігаються у надійних контейнерах;

в) впевнитися, що будь-які невіршені важливі питання документально зафіксовані, і надане розпорядження про проведення виправних ремонтних робіт до початку наступного матчу.

Глава III. Вимоги і обмеження до структурних складових спортивної споруди – стадіону

Стаття 4. Периметри, турнікети і контрольні пункти на стадіоні

1. Зовнішній периметр стадіону має бути огорожений стіною або парканом. Вони мають бути не менше 2,5 метрів у висоту, і не мають легко долатися, зноситися або видалятися. Їх мета полягає у стримуванні і затримці будь-яких порушників.
2. Пункти входу і виходу стадіону мають охоронятися впродовж усього матчу і мати таку конструкцію, щоб полегшити переміщення людей і транспортних засобів на стадіоні та навколо нього, з урахуванням особливих вимог для VIP / VVIP – персон, гравців та офіційних осіб і вимог аварійно-рятувальних служб.
3. Всі вхідні ворота мають швидко відчинятися та зачинятися, бути розраховані на тиск великих скупчень людей. У відчиненому положенні ворота мають надійно фіксуватися та бути оснащені вогнетривкими замками.
4. Всі турнікети і пункти входу мають бути в змозі точно перевірити чинність квитків і / або акредитацій та підрахувати кількість глядачів, що входять на стадіон.
5. Турнікети мають бути здатними витримувати екстремальний тиск і бути вогнестійкими.
6. Пункти входу мають бути обладнані засобами для догляду осіб та місцями тимчасового зберігання заборонених предметів.

Стаття 5. Футбольне поле, ігрова зона, трибуни і приміщення

1. Ігрове поле повинне бути гладким та рівним.
2. Ігрове поле повинно бути повністю покрите природним (трав'яним) або штучним газоном.
3. Якщо на полі встановлений штучний газон, він повинен бути ліцензований ФІФА і рекомендований до експлуатації ФФУ.
4. Ігрове поле для гри має бути оснащене дренажною системою з метою запобігання виходу стадіону з ладу через затоплення.
4. Ігрове поле повинно мати систему поливу для запобігання засухи і належної підготовки верхньої частини ґрунту поля до матчу.
5. Ігрове поле повинно мати чітку розмітку, згідно Правил Гри
6. Стадіон повинен бути обладнаним системою штучного підігріву ігрового поля для запобігання замерзання при низькій температурі і належної підготовки верхньої частини ґрунту до матчу.
7. Відповідні розміри, які рекомендовані УЄФА і ФФУ складають для ігрової зони 120 x 80 метрів для всіх категорій стадіонів.
8. Жоден об'єкт не може знаходитись на відстані, меншій 21м над ігровим полем.

Розміри футбольного поля становлять:

Категорія стадіону 1 – розміри футбольного поля 100-105м на 64-68м ;

Категорія стадіону 2 - розміри футбольного поля 100-105м на 64-68м;

Категорія стадіону 3 - розміри футбольного поля 105м на 68м;

Категорія стадіону ЕЛІТ - розміри футбольного поля 105м на 68м.

5.2. До ігрової зони входить:

а) ігрове поле встановлених розмірів, технічні зони для запасних футболістів і тренерів, місця для медичних працівників і рекламних носіїв, легкоатлетичне обладнання, якщо є, тощо;

б) трав'яний бордюр мінімум 1,5м від кожної лінії ігрового поля, який може бути штучним;

5.3. Стадіон повинен бути оснащений, як мінімум, п'ятьма флагштоками (для прапору України, ПФЛ або ОПФКУ «Прем'єр-ліга», ФФУ, та Respect), або іншими утримувачами прапорів або опорами, які забезпечують підняття, як мінімум п'яти прапорів та встановлюються в ігровій зоні на безпечній відстані від футбольного поля.

5.4. Мінімальна відстань між лініями, які обмежують ігрове футбольне поле та рекламними щитами, виготовленими з вогнетривкого матеріалу, повинна бути:

- впродовж бокової лінії – 4 м;
- за лінією воріт – 5 м;
- біля кутових прапорців – 3 м.

Висота рекламних щитів повинна бути від 0,9м до 1,0м.

Ні за яких умов рекламні щити не повинні:

- розміщатися там, де вони можуть становити небезпеку для футболістів, офіційних осіб або будь-кого;
- встановлюватися таким чином і мати таку форму або виготовлятися з таких матеріалів, які можуть становити небезпеку для футболістів. Наприклад, електроживлення обертових рекламних щитів повинно бути такої напруги, що не буде становити загрози для учасників матчу;
- мати покриття з будь-якого матеріалу, що відбиває світло таким чином, що може відволікати футболістів, арбітрів або глядачів;
- встановлюватися таким чином, що вони могли б перешкодити евакуації глядачів до ігрової зони у разі екстреної ситуації.
- заважати огляду поля, в тому числі глядачами.

5.5. Для розминки запасних футболістів повинна бути відведена зона вздовж бокової лінії або за рекламними щитами біля кутових прапорців, за воротами власної команди.

5.6. Стійки та поперечини футбольних воріт повинні бути виготовлені з алюмінієвого або аналогічних сплавів, бути круглими чи еліптичної форми. Футбольні ворота повинні відповідати Правилам Гри, що означає наступне:

- відстань між стійками повинна бути 7.32м.;
- відстань від нижнього краю поперечини до землі – 2.44м.;
- стійки воріт та поперечина повинні бути білого кольору;
- вони не повинні становити жодної небезпеки для учасників матчу;
- ширина перерізу стійок і поперечини повинна бути однаковою, не менше 10,5 см і не перевищувати 12 см. Футбольні ворота повинні бути надійно закріплені в землі. До конструкції воріт кріпляться сітки. Вони повинні бути надійно закріплені на

конструкціях воріт і в ґрунті поля та не становити будь-якої загрози учасникам матчу.

5.7. Запасні ворота повинні бути на кожному стадіоні і в разі потреби мають бути встановлені в найкоротший термін.

5.8. Лави для запасних футболістів, тренерського складу та інших осіб, прізвища яких занесене до рапорту арбітра, повинні бути захищені дахом, мати зручні сидіння не менше ніж на 13 осіб для кожної команди і бути розміщені по обидва боки від середньої лінії поля на відстані не меншій 5м від бокової лінії поля.

5.9. Кожний стадіон повинен бути обладнаний однаковими роздягальнями для кожної команди з місцями для сидіння мінімум на 25 осіб; Роздягальні повинні бути обладнані:

- вішалками або шафами індивідуального користування на 25 осіб;
- мінімум п'ятьма душовими кабінками з гарячим та холодним водопостачанням;
- мінімум трьома окремими туалетами з унітазами;
- мінімум трьома пісуарами;
- однією раковиною для миття рук з гарячим та холодним водопостачанням;
- мінімум одним масажним столом;
- неслизькою підлогою;
- якісним освітленням і системою вентиляції та кондиціонування повітря;
- холодильником, чайником;
- макетом футбольного поля або тактичною дошкою.
-

5.10. На стадіоні категорії «Еліт» до роздягальні кожної команди повинні примикати зони для розминки з мінімальним розміром 100 м². Ці зони повинні мати штучний газон, вентиляцію і кондиціонування повітря, яскраве освітлення тощо.

5.11. Кожний стадіон повинен бути обладнаний роздягальнями для арбітрів (окремо для чоловіків та жінок) розмірами не менше 20м² з мінімум однією душовою кабінкою, раковиною для миття рук, одним індивідуальним туалетом, п'ятьма стільцями та столом.

5.12. На стадіонах повинні бути кімнати-роздягальні для дітей, що подають м'ячі:

Категорія 3 - з мінімальним розміром 20 м². ;

Категорія ЕЛІТ - з мінімальним розміром 20 м².

5.13. До роздягалень повинен вести окремий охоронюваний вхід, до якого могли б під'їжджати клубні автобуси, автомашини тощо і через який учасники футбольного матчу могли б безпечно входити на стадіон і залишати його, не вступаючи у контакт з глядачами, представниками засобів масової інформації або будь-якими іншими сторонніми особами. І футболісти, і офіційні особи повинні бути належним чином захищені від усних або фізичних погроз під час їхнього перебування на стадіоні.

5.14. Місце, звідки футболісти і арбітри виходять в ігрову зону, повинно в ідеалі розташовуватися у середньої лінії головної трибуни, там же, де знаходяться лежа для почесних гостей, лежа преси й адміністративні приміщення. Цей прохід повинен являти собою захисний вогнетривкий телескопічний тунель, що має виходити в ігрову зону досить далеко, щоб запобігти ризику нанесення травм учасникам матчу.

Підлога у коридорах трибун і, особливо, на сходах повинна бути виготовлена з такого матеріалу, щоб не бути слизькою.

Необхідно виключити можливість проникнення до цих коридорів і захисних тунелів будь-кого, включаючи глядачів і представників ЗМІ, крім учасників матчу і офіційних осіб, представників офіційного мовника, що забезпечує трансляцію матчу. В ідеалі з кожної роздягальні для футболістів і арбітрів до футбольного поля повинен вести окремий прохід.

Власник стадіону може розглянути інший варіант, який полягає у тому, щоб доступ до ігрової зони здійснювався через підземний тунель, вихід з якого аналогічним чином знаходився б на досить безпечній відстані від глядачів або комбінований чи інший варіант.

Ігрове поле має бути захищене від проникнення сторонніх осіб. Там, де несанкціонований доступ не може контролюватися стюардами і / або міліцією, керівництво стадіону може звести паркан або відповідний рів, які запобігатимуть вторгненню, або їх комбінацію. Колючий чи ріжучий дріт не має використовуватися. Якщо використовується фізичний бар'єр або огорожа, мають враховуватися лінії зору глядачів.

Якщо паркан оточує периметр ігрового поля, у ньому мають бути пункти екстреного доступу / ворота. Якщо глядацькі зони відокремлені від ігрового поля ровом, екстрені ворота мають бути обладнані пунктами пропуску (мостами). Всі точки доступу на ігрове поле мають охоронятися стюардами і / або співробітниками міліції.

Усі екстрені ворота мають швидко і легко відчинятися в бік ігрового поля. Вони мають бути розташовані на одній лінії зі сходами у відповідних глядацьких зонах. Маршрути екстреної евакуації на ігрове поле не мають бути закритими рекламними щитами або будь-якими іншими предметами. Рекламні щити мають бути спроектовані таким чином, щоб не створювати перешкоди.

Ворота екстреного виходу мусять мати одну калитку і бути не менше двох метрів завширшки. Вони мусять мати інший колір, ніж їх оточення, і легко ідентифікуватися. Коли глядачі знаходяться на стадіоні, всі аварійні виходи мають увесь час охоронятися і не бути зачиненими на замок.

Якщо ворота обладнані механізмом відчинення з дистанційним управлінням, кожен ворота мусять також мати можливість ручного управління, так, щоб їх можна було відчинити вручну в надзвичайній ситуації.

На вході і виході на поле, в тому числі під час матчу, гравці та офіційні особи мають бути захищені від глядачів.

5.15. Кожен стадіон повинен бути обладнаний кімнатою делегата, в якій повинні бути телефон, факс, Інтернет та легкий доступ до роздягалень команд та арбітрів.

5.16. У зоні роздягалень повинна знаходитися передбачена кімната-пункт першої невідкладної допомоги для гравців та офіційних осіб, що за певних обставин може використовуватися для глядачів, які отримали пошкодження.

Така кімната повинна мати безперешкодний вихід назовні. Двері і коридори до цієї кімнати повинні бути досить широкими, щоб через них вільно проходили ноші й крісла - каталки.

В цій кімнаті має знаходитися таке обладнання:

- один діагностичний стіл;

- дефібрилятор;
- одні ноші (на додаток до тих, що повинні знаходитися біля футбольного поля);
- одна раковина для миття рук з гарячим та холодним водопостачанням;
- одна скляна шафа для ліків, набір яких встановлюється за приписом місцевих органів охорони здоров'я;
- одна киснева подушка з маскою;
- один манометр для вимірювання кров'яного тиску;
- один телефон (внутрішній/зовнішній).

5.17. Стадіон обладнується спеціальною кімнатою - пунктом допінг – контролю, який повинен відповідати таким вимогам:

- кімната допінг-контролю повинна розташовуватись поблизу роздягалень команд і бути недоступною для сторонніх осіб та засобів масової інформації;
- вона повинна бути щонайменше 20m² і включати в себе кімнату очікування, кімнату тестування та туалет (суміжні площі);
  - кімната для очікування повинна утворювати складову частиною або безпосередньо межувати з кімнатою тестування (перегородка між двома відділеннями також прийнятна);
  - повинна містити достатню кількість місць для восьми осіб, повинні бути шафи чи вішаки для одягу, а також холодильник.
  - у кімнаті тестування повинні бути: один стіл, чотири крісла, раковина з проточною водою, шафа, що замикається на ключ та туалет (суміжний з кімнатою чи який знаходиться в тій же кімнаті).
  - туалет повинен бути безпосередньо в кімнаті тестування, чи межувати з нею, та мати безпосередній приватний прохід в кімнату тестування. В туалеті повинен бути унітаз та раковина з краном для проточної води, і, якщо можливо, душ.

5.18 Кожний стадіон має бути поділений щонайменше на чотири окремих трибуни, які конструктивно або штучно обладнуються відповідними засобами, що унеможлиблює перетікання глядачів з однієї трибуни (сектора) на іншу (ий), наприклад парканами або турнікетами. На трибунах може припускатися розділення на окремі блоки та сектори спеціальними турнікетами відповідно до вимог органів забезпечення безпеки, вимог ФІФА та УЕФА. Кожна трибуна позначається окремим кольором як на всіх документах, включаючи квитки, так і на покажчиках, піктограмах тощо. ФІФА рекомендує для маркування трибун стадіонів обрати наступні кольори: червоний, синій, зелений, жовтий.

5.19. Заборонено застосовувати турнікети висотою менше 1100 мм.. Міцність всіх кріплень та з'єднань парканів і турнікетів повинна бути адекватною навантаженням, яких вони будуть зазнавати. Кріплення турнікетів на трибунах не повинні створювати загрози отримання травм або спотикання для глядачів.

У разі відсутності на трибуні стадіону проходів і сходів, парканів або турнікетів, розділення на сектори повинно здійснюватися силами стюардів або органів внутрішніх справ.

5.20. Трибуни повинні розподілятися на сектори таким чином щоб відокремлювати один сектор від іншого евакуаційними сходами. Сектори і ряди місць для глядачів нумеруються цифрами або літерами, а місця - тільки цифрами. Всі трибуни і їх сектори повинні мати окремі входи/виходи, кількість яких визначається проектом

або приписом органів місцевої влади, розділяючи турнікети, пункти харчування, санітарно-гігієнічні кімнати та інші важливі системи обслуговування глядачів.

5.21. Точна оцінка максимальної безпечної місткості стадіону має вирішальне значення для створення спокійної і безпечної обстановки. Переповнені стадіони продовжують призводити до серйозних травм і загибелі людей, що вважається неприйнятним.

Максимальна місткість стадіону повинна відповідати об'єктивним потребам населеного пункту з урахуванням чисельності населення, зацікавленості в розвитку футболу, даним про відвідуваність матчів, спортивним здобуткам футбольного клубу та викладеним в цьому Регламенті вимогам. Остаточна максимальна місткість стадіону розраховується у відповідності до факторів, які свідчать про вхідну місткість, місткість кожного із секторів на трибунах і евакуаційну місткість у надзвичайних ситуаціях.

Розрахунок максимальної безпечної місткості

При розрахунку максимальної безпечної місткості стадіону необхідно враховувати наступні розрахунки:

1. Місткість

Це кількість людей, які можуть бути безпечно розміщені на стадіоні; вона визначається фактичною кількістю місць, за вирахуванням тих, які не можуть бути використані, оскільки вони:

- Мають обмежене поле зору або блокуються предметами чи людьми, такими як місця для камер, рекламні щити або поручні.
- Пошкоджені або відсутні.
- Недоступні для використання, наприклад, тому що вони використовуються співробітниками безпеки або є частиною плану розділення.
- Не відповідають технічним вимогам щодо глибини рядів та ширини сидінь .

2. Пропускна здатність на вході

Пропускна здатність на вході – це кількість людей, яка може пройти через турнікети і / або інші контрольовані пункти входу впродовж однієї години. Основними факторами, що впливають на швидкість входу є:

- Кількість і розосередженість турнікетів / пунктів входу.
- Адекватність вказівної інформації та повідомлень і обізнаність глядачів з планом стадіону.
- Розподіл категорій входу, в тому числі спеціальні вимоги, такі як доступ для інвалідів.
- Конструкція, тип і стан турнікетів / пунктів входу.
- Необхідний рівень огляду.

3. Пропускна здатність на виході

Це кількість людей, які можуть безпечно вийти із глядацької зони за нормальних умов в певний період часу, але не більше десяти хвилин. Наступні фактори впливатимуть на пропускну здатність на виході:

- Кількість, розмір і розосередженість вихідних воріт.
- Адекватність вказівної інформації та повідомлень і знайомство глядачів з планом стадіону.
- Ширина та розподіл сходів, ескалаторів і проходів.
- Пропускні пункти.
- Перешкоди.

4. Пропускна здатність при екстреній евакуації.

- Вона визначається часом екстреної евакуації, який залежить частково від рівня ризику та наявних маршрутів екстреної евакуації в безпечні зони і / або місця тимчасової безпеки. Такі фактори, як тип конструкції та матеріали, використані на стадіоні, впливатимуть на ці розрахунки, оскільки пожежа буде одним з основних ризиків, які розглядаються. Якщо, наприклад, через конструкцію стадіону існує високий ризик загоряння, час евакуації має бути зменшений.

- Пропускна здатність при екстреній евакуації є кількістю людей, які можуть безпечно скористатися маршрутами екстреної евакуації і досягти безпечного місця або місця тимчасової безпеки впродовж визначеного часу евакуації.

Примітка: Ігрове поле можна розглядати лише як місце тимчасової безпеки і, таким чином, якщо один або кілька з маршрутів екстреної евакуації включають в себе доступ на ігрове поле, додаткова увага має бути приділена подальшому переміщенню глядачів з ігрового поля в безпечне місце.

5. Підсумкова максимальна безпечна місткість

Після визначення всіх наведених вище цифр, підсумкова максимальна безпечна місткість сектора стадіону визначатиметься в залежності від найнижчого показника для А, В, С або D, зазначених вище. Після того як були розглянуті всі сектори стадіону, в тому числі ложі, зони гостинності і VIP / VVIP – зони, може бути встановлена загальна максимальна безпечна місткість стадіону.

За загальною кількістю місць для глядачів стадіон повинен відповідати таким вимогам:

Категорія 1 – наявність не менше **500** індивідуальних місць;

Категорія 2 - наявність не менше **2000** індивідуальних місць;

Категорія 3 - наявність не менше **5000** індивідуальних місць;

Категорія ЕЛІТ - наявність не менше **30000** індивідуальних місць.

5.22. Для всіх глядачів трибуни обладнуються індивідуальними місцями для сидіння, які відповідно до вимог УЄФА повинні бути:

- стаціонарно прикріпленими до поверхні сектора (наприклад, до підлоги);
- відокремленими одне від одного;
- зручними та комфортними (відповідати анатомії людини);
- пронумерованим (з чіткою позначкою місця та ряду);
- мати спинку висотою не менше 30 см (якщо рахувати від задньої частини сидіння) та ширину не менше 45 см.;
- виготовленим із міцного вогнестійкого матеріалу, який повинен мати сертифікат якості;
- мінімальна рекомендована відстань між сидіннями «від спинки сидіння до спинки сидіння» не менше 80 см;

- індивідуальні місця для VIP персон повинні мати мінімальну ширину 60 см.

Кожне сидіння повинно бути прибрано перед приходом глядачів. Чисті й охайні сидячі сектори не лише безпечніші, вони також заохочують до гарної поведінки і більш сприятливого ставлення глядачів до створених належних і культурних умов перебування на стадіоні. Це дуже важливо у відношенні ситуацій з відкритими сидіннями, коли вони можуть накопичувати вологу або пил. Коли сидіння не захищені від дощу, обслуговуючий персонал потрібно забезпечити відповідними засобами для очищення кожного сидіння перед приходом глядачів, аби вони не змушені були стояти через мокру поверхню сидінь. Щодо сидінь, які зазнають впливу дощу, корисно, щоб керівництво клубу/стадіону забезпечувало для глядачів можливість отримувати одноразові накидки.

Постійне стояння вболівальників у сидячих секторах значно збільшує проблеми безпеки, керування натовпом і піклування про глядачів. Керівництво клубу/стадіону повинно підготувати повну оцінку таких ризиків і плани вирішення цих проблем.

5.23. Використання тимчасових розбірних конструкцій. Використання тимчасових платформ для церемонії нагородження слід розглядати тільки, якщо немає інших варіантів, і місцеві органи влади заздалегідь перевірили відповідні конструкції, а потім видали сертифікат безпеки, що схвалює їх використання.

На всі тимчасові розбірні конструкції має бути виданий сертифікат безпеки і має бути виконана повна оцінка ризиків їх використання.

Використання тимчасових трибун заборонено.

5.24. Стадіон повинен бути обладнаний буфетом та пунктами харчування для всіх глядачів у всіх секторах стадіону із розрахунку: одна торгова точка на 250 місць.

Керівництво клубу/стадіону зобов'язано передбачити на території стадіону місця розташування торговельних павільйонів, лотків. На території стадіону та за його межами, в безпосередньої близькості від стадіону, категорично заборонено продаж і розповсюдження алкогольних напоїв. Усі безалкогольні напої повинні бути в картонній чи відкритій м'якій упаковці, використання якої не може спричинити небезпеку оточуючим. В окремих випадках, з урахуванням зобов'язань рекламного характеру, керівництво клубу/стадіону може встановлювати правила продажу пива, погоджуючи такий дозвіл з компетентними органами місцевої влади;

5.25. Приїжджі вболівальники

Не менше 5% (п'яти) відсотків місць від загальної кількості місць на стадіоні виділяються виключно для приїжджих вболівальників у спеціально відведеному обладнаному секторі (секторах) стадіону.

5.26. Вхід/вихід на стадіон

1. Вхідні ворота та/чи турнікеті повинні бути спроектовані таким чином, щоб унеможливити затори і забезпечити вільне проходження натовпу.

2. Всі проходи для глядачів, вхідні та вихідні маршрути в кожному секторі, повинні бути чітко відокремленими від сидінь. Усі вихідні двері та ворота, що ведуть зі стадіону, повинні бути чітко видимими та позначеними (наприклад, шляхом міжнародних піктограм).

3. Всі вихідні двері та ворота на стадіоні, і всі ворота, що ведуть із секторів для глядачів на ігрове поле, повинні:

а) бути розрахованими на постійне перебування в розблокованому стані (але їхнє використання має бути керованим вручну), під час перебування глядачів на стадіоні;
б) відкриватись назовні у напрямку виходу та шляхів евакуації.

4 На підходах до стадіону повинні бути відповідні покажчики (наприклад, міжнародні піктограми), які б давали можливість глядача зорієнтуватись, де знаходяться їхні сектори. Вхідні та вихідні двері та ворота повинні бути справними і легко визначатись покажчиками.

Стадіони Категорії ЕЛІТ повинні бути обладнані сучасними електронними системами керування входом, механічними системами надання даних аналізу в реальному часі та системами попередження використання підроблених квитків та переповненості.

5.27. ФФУ визначає мінімальну кількість індивідуальних місць, що повинні знаходитися під навісом для:

Категорії 1 - 10% від загальної місткості стадіону;

Категорія 2 - 10% від загальної місткості стадіону;

Категорія 3 - 30% від загальної місткості стадіону;

Категорія ЕЛІТ - 100% від загальної місткості стадіону,

в тому числі ложа преси і місця для VIP персон. При будівництві нових стадіонів і реконструкції існуючих стадіонів вимогою є обладнання навісу, який захищав би від сонячного проміння і опадів всіх глядачів.

5.28. На всіх стадіонах повинні бути передбачені умови для глядачів з обмеженими фізичними можливостями, які передбачають:

- спеціальний вхід і місця для глядачів з обмеженими фізичними можливостями та осіб, які їх супроводжують;
- наявність не менше трьох (3) зарезервованих місць на кожні 1000 місць для глядачів;
- відповідні умови для безперешкодного перегляду матчу;
- наявність пандусів для інвалідних візків;
- санітарно-гігієнічні умови;
- отримання необхідної медичної допомоги;
- оглядову платформу з місцем для супроводжувальної людини, що розміщена таким чином, щоб огляду футбольного матчу не могли завадити інші глядачі або прапори чи баннери.

5.29. На кожному стадіоні повинна бути обладнана ложа для VIP персон – тобто почесних гостей. Ложа для почесних гостей повинна розташовуватися, як правило, у центрі головної трибуни; вона повинна бути піднесена над ігровою зоною і відділена від місць знаходження інших глядачів. Вона повинна знаходитися на тій самій трибуні, де розташовані роздягальні футболістів, приміщення для представників ЗМІ, адміністративні приміщення тощо.

В ложу для почесних гостей повинен вести свій окремий вхід, відділений від місць, де знаходиться вхід для інших глядачів. Вхід для почесних гостей повинен вести безпосередньо до приміщення для прийомів, а звідти - безпосередньо до зони розміщення трибун.

Варто також забезпечити для осіб з ложі для почесних гостей (делегатів, спостерігачів і так далі) прямий і безпечний прохід до зони роздягалень команд.

У ложі для почесних гостей під навісом повинні бути встановлені індивідуально пронумеровані місця з високоякісними відкидними сидіннями, бажано з оббивкою і бильцями. З цих місць повинно бути добре видно всю ігрову зону стадіону. Відстань між рядами повинна бути досить великою, щоб можна було увійти до ложі й вийти з неї, не турбуючи при цьому інших гостей. Безпосередньо за ложею для почесних гостей повинно розміщатися приміщення для прийомів, де можна було б запропонувати почесним гостям напої та закуски.

Ложа для почесних гостей повинна мати відповідні розміри та кількість місць:

Категорія 1 – стадіон повинен мати, як мінімум, 10 VIP місць, 3 з яких повинні бути зарезервовані для гостьової команди;

Категорія 2 - стадіон повинен мати, як мінімум, 20 VIP місць, 5 з яких повинні бути зарезервовані для гостьової команди;

Категорія 3 - стадіон повинен мати, як мінімум, 50 VIP місць, 10 з яких повинні бути зарезервовані для гостьової команди;

Категорія ЕЛІТ - стадіон повинен мати, як мінімум, 500 VIP місць, 100 з яких повинні бути зарезервовані для гостьової команди. Щонайменше, повинна бути одна кімната для гостей, 400 м², розташована якомога ближче до VIP місць.

5.30. Місця паркування автотранспорту

Місця для паркування автотранспорту повинні бути освітлені, мати чіткі покажчики з нумерацією чи позначені літерами секторів та захищені від незаконного вторгнення.

Під'їзні шляхи і пункти входу / виходу для команд, офіційних осіб і VIP / VVIP – персон мають бути окремими.

Пункти висадки та посадки команд, офіційних осіб і VIP / VVIP – персон, а також стоянки для їх транспортних засобів повинні надійно охоронятися увесь час і бути захищеними від доступу громадськості і сторонніх осіб.

Кожен стадіон повинен забезпечувати місця для паркування мінімум для двох автобусів і десяти автомобілів для команд та офіційних осіб. Ці місця повинні перебувати в надійній і безпечній зоні в безпосередній близькості від гравців та зони офіційних осіб.

На території стадіону обов'язково передбачаються місця паркування для :

- спеціальних автомобілів органів внутрішніх справ, підрозділів органів з надзвичайних ситуацій, швидкої медичної допомоги, транспорту глядачів з обмеженими фізичними можливостями;

- автомобілів представників акредитованих ЗМІ;

До ігрової зони стадіону забезпечується вільний проїзд для спеціальних автомобілів органів внутрішніх справ, підрозділів органів з надзвичайних ситуацій і швидкої медичної допомоги.

При розташуванні місць для паркування автобусів слід врахувати можливість розділення місць для вболівальників різних команд.

За відсутності на території стадіону місць для паркування необхідно передбачити місця для паркування на відстані, не більше, ніж 1000м від стадіону.

5.31. Для кожної категорії стадіону встановлюються вимоги щодо місць паркування автомобілів VIP персон:

Категорія 1 - не менше 10 місць;

Категорія 2 - не менше 20 місць;

Категорія 3 - не менше 50 місць;

Категорія ЕЛІТ - не менше 150 місць. Зона паркування мінімум для 400 автобусів поблизу стадіону.

5.32. Освітлення

Для матчів, на яких не проводиться телевізійна зйомка, кожен стадіон повинен бути обладнаний системою освітлення, яка підтримує мінімальну середню горизонтальну освітленість в межах **500 Lx** (люксів).

Для матчів, на яких проводиться телевізійна зйомка, кожен стадіон повинен бути обладнаний системою освітлення, яка забезпечує вказані нижче вимоги, а також вимоги по рівномірності освітлення наведені у таблиці (Додаток № 3). Різниця освітленості в сусідніх точках (Gradient) має становити не більше 30% для стадіонів, на яких проводиться телезйомка. Кольорова температура ламп має бути не менше **4500 К**, рекомендовано **5000-6000 К**, індекс передачі кольору світла (R_A) не менше 65, рекомендовано 80-90.

Категорія 1 – для матчів, які транслюються, стадіон повинен бути обладнаний системою освітлення, яка дозволяє приймаючій телекомпанії забезпечити належну трансляцію матчу.

Категорія 2 – для матчів, які транслюються, стадіон повинен бути обладнаний системою освітлення, яка відповідає наступним мінімальним рівням середньої вертикальної освітленості в напрямку головної телевізійної платформи - **800lx**, в напрямку камер на рівні поля – **500 lx**.

Щоб гарантувати продовження матчу у випадку збою електричного живлення, в наявності повинне бути джерело незалежного резервного живлення, яке було б здатне забезпечити значення інтенсивності світла, що дорівнює, щонайменше, двом третинам інтенсивності світла;

Категорія 3 – для матчів, які транслюються, стадіон повинен бути обладнаний системою освітлення, яка відповідає наступним мінімальним рівням середньої вертикальної освітленості в напрямку головної телевізійної платформи - **1400lx**, в напрямку камер на рівні поля – **800 lx**.

Щоб гарантувати продовження матчу у випадку збою електричного живлення, в наявності повинне бути джерело незалежного резервного живлення, яке було б здатне забезпечити значення інтенсивності світла, що дорівнює, щонайменше, двом третинам інтенсивності світла;

Категорія ЕЛІТ - для матчів, які транслюються, стадіон повинен бути обладнаний системою освітлення, яка відповідає наступним мінімальним рівням середньої вертикальної освітленості в напрямку головної телевізійної платформи **2000lx**, в напрямку камер на рівні поля – **1800 lx** . Освітлення має рівномірно покривати кожну область ігрового поля, включаючи кути.

Щоб гарантувати продовження матчу у випадку збою електричного живлення, в наявності повинне бути джерело незалежного резервного живлення, яке було б здатне забезпечити **повне еквівалентне значення інтенсивності** світла.

Якщо на стадіоні плануються зйомки у форматі високої чіткості (High definition), то мінімальний рівень середньої вертикальної освітленості в напрямку головної телевізійної платформи має складати на менше - **2000lx**.

5.33. Система аварійного освітлення

З метою забезпечення безпеки і орієнтиру глядачів та персоналу, стадіон повинен бути обладнаний системою аварійного освітлення, схваленою компетентними місцевими органами влади для використання на випадок відключення загального освітлення у всіх частинах стадіону, де перебувають глядачі, включаючи всі вихідні та евакуаційні шляхи.

1. Аварійне освітлення має:

- Забезпечувати достатній рівень освітленості, щоб дозволити людям бачити небезпеки й перешкоди.
- Надавати достатній рівень освітленості для забезпечення ефективної роботи системи відеоспостереження.
- Уникати таких проблем, як відблиски або мерехтіння, що можуть маскувати або спричиняти ризик.
- Бути придатним для навколишнього середовища (у приміщенні / на відкритому повітрі).
- Бути розташованим таким чином, щоб не викликати ризик виникнення пожежі.
- Уникати створення небезпек для користувачів, таких як опіки.
- Бути правильно розташованим, щоб забезпечити можливість технічного обслуговування і ремонту.

2. Для матчів при недостатньому природному світлі, мають бути освітлені наступні зони:

- Усі пункти входу і виходу в зовнішніх і внутрішніх периметрах, зони турнікетів і підходи до пунктів входу і виходу, а також стоянки і шляхи, що ведуть від громадського транспорту до стадіону.
- Шляхи / зони між зовнішнім і внутрішнім периметром і глядацькими місцями.
- Зони для глядачів та засобів масової інформації.
- Сходові клітки, вестибюлі і проходи навколо стадіону.
- Туалети.
- Зони розміщення кіосків і пунктів харчування.

3. Ретельна оцінка наявних комунальних послуг має вирішальне значення для забезпечення того, щоб все обладнання для забезпечення охоронного та аварійного освітлення залишалось в робочому стані. Резервні служби і місцеві джерела енергії будуть необхідними для забезпечення резервного і перехідного живлення у разі відключення комунального енергопостачання. Це дуже важливо для всього обладнання безпеки.

4. Всі електричні системи, перераховані вище, мусять мати джерело безперебійного живлення (ДБЖ), яке складається з електричного пристрою, що забезпечує аварійне живлення для навантаження, якщо джерело вхідного живлення, як правило, комунальні мережі, відмовляє. ДБЖ відрізняється від допоміжної або аварійної енергосистеми або резервного генератора тим, що воно має забезпечувати миттєвий або майже миттєвий захист від переривань вхідного живлення за допомогою одного або кількох підключених акумуляторів і пов'язаної з ними електронні схеми для споживачів з низьким навантаженням. Час автономної роботи більшості джерел безперебійного живлення відносно короткий, 15 хвилин є типовими для дрібних одиниць, але достатній, щоб дати час, для приведення в дію додаткових джерел живлення або правильного вимикання захищеного обладнання.

5. Якщо будь-яке або все з перерахованого вище не інтегроване у control room (VOC), мають бути вжиті відповідні заходи для забезпечення наявності прямого і безпосереднього зв'язку між control room (VOC) і користувачем системи.

5.34. Система громадського оповіщення. Гучномовці

Стадіон повинен бути обладнаний системою громадського оповіщення.

Система оповіщення повинна охоплювати територію як всередині, так і за межами стадіону і бути захищеною від збоїв живлення основного джерела електроенергії. Система повинна забезпечити максимальний постійний рівень звуку не менш ніж у 100 дБА, при цьому відхилення в загальному рівні прямого звуку на місцях для глядачів не повинно перевищувати +/- 3,5 дБА.

Гучномовці системи радіозв'язку повинні забезпечувати доступність до оголошуваної інформації у всіх приміщеннях стадіону та на всій його території або за рішенням керівника служби безпеки лише для частини вболівальників на окремих трибунах або секторах.

За допомогою системи радіозв'язку особи, які знаходяться на стадіоні, повинні бути ознайомлені з правилами поведінки на стадіоні, проінформовані про шляхи евакуації при виникненні надзвичайних ситуацій.

Інформація, що розповсюджується системою гучномовців повинна передаватися оперативно та голосно. Інформація, яка передається за допомогою системи оповіщення, повинна бути нейтральною і не використовуватися для:

- а) розповсюдження політичних лозунгів, повідомлень;
- б) підтримки команди-господаря поля;
- в) пропагування дискримінаційних дій.

Всі служби контролю за порядком на стадіоні, а також диктори системи оповіщення мають залишатися на своїх визначених місцях до, під час і після матчу, згідно посадової інструкції.

5.35. Санітарно-гігієнічні кімнати для глядачів

На кожній трибуні стадіону, окремо для жінок, чоловіків та глядачів з обмеженими фізичними можливостями повинні бути передбачені санітарно-гігієнічні кімнати у співвідношенні:

- одна туалетна кабіна з унітазом на 250 чоловіків;
- один пісуар на 125 чоловіків;
- одна туалетна кабіна з унітазом на 100 жінок.

Санітарно-гігієнічні кімнати повинні:

- відповідати санітарно-гігієнічним нормативам, що встановлені приписами органів місцевої влади;
- бути обладнаними раковинами для миття рук, мати гаряче та холодне водопостачання;
- мати рушники або сушарки для рук;
- бути добре освітленими, чистими і гігієнічними.

Для уникнення натовпу глядачів, які входять/виходять до санітарно-гігієнічних кімнат, повинна діяти система одностороннього руху або двері повинні бути достатньо широкими.

5.36. Послуги для глядачів з обмеженими фізичними можливостями

Для осіб з обмеженими фізичними можливостями повинні бути передбачені доступи до окремих санітарно-гігієнічних кімнат біля секторів, де знаходяться їх місця та пунктів харчування.

Один туалет для глядачів з обмеженими фізичними можливостями повинен бути доступний на кожні 15 глядачів на інвалідних візках.

5.37. Пункт надання першої медичної допомоги для глядачів

Повністю обладнані пункти надання першої медичної допомоги для глядачів, затверджені компетентними місцевими органами влади, повинні бути доступними для глядачів з кожного сектору стадіону.

Ці пункти повинні бути чітко визначеними і доступ до них має забезпечуватись чіткими покажчиками.

5.38. Робоча зона для представників засобів масової інформації (ЗМІ)

На всіх стадіонах для представників засобів масової інформації повинна бути забезпечена принаймні одна кімната, обладнана столами, джерелом живлення, телефонним зв'язком та Інтернетом:

Категорія 1 – робоча зона для представників засобів масової інформації повинна бути не менше 20m².

Категорія 2 – робоча зона для представників засобів масової інформації повинна бути не менше 50m², щоб мати змогу розмістити щонайменше 30 представників засобів масової інформації.

Категорія 3 – робоча зона для представників засобів масової інформації повинна бути не менше 100m², щоб мати змогу розмістити щонайменше 50 представників засобів масової інформації. Має бути визначене місце для, щонайменше, 15 фотографів, якщо можливо, в окремій, повністю «екіпірованій» робочій зоні.

Категорія ЕЛІТ – робоча зона для представників засобів масової інформації повинна бути не менше 200m², щоб мати змогу розмістити щонайменше 75 представників засобів масової інформації. Має бути визначене місце для, щонайменше, 25 фотографів, якщо можливо, в окремій, повністю «екіпірованій» робочій зоні.

5.39. Ложа для представників засобів масової інформації (ЗМІ)

На всіх стадіонах ложа преси повинна бути під навісом і знаходитись в центрі на головній трибуні. Вона повинна мати безперешкодний огляд усього ігрового поля і мати вільний доступ до інших медіа зон, таких як робоча зона, змішана зона, зал для прес-конференцій. В ложі всі місця зі столами повинні бути оснащені блоком живлення і телефоном/Інтернетом. Столи повинні бути достатньо великими, щоб вмістити портативний комп'ютер і блокнот:

Категорія 1 – ложа для преси та представників засобів масової інформації повинна містити, як мінімум, 5 сидінь, 2 з яких повинні бути обладнаними столами.

Категорія 2 – ложа для преси та представників засобів масової інформації повинна містити, як мінімум, 10 сидінь, 5 з яких повинні бути обладнаними столами.

Категорія 3 – ложа для преси та представників засобів масової інформації повинна містити, як мінімум, 50 сидінь, 25 з яких повинні бути обладнаними столами.

Категорія ЕЛІТ – ложа для преси та представників засобів масової інформації повинна містити, як мінімум, 100 сидінь, 50 з яких повинні бути обладнаними столами.

5.40. Зал для прес-конференцій

Категорія 1 - зал для прес-конференцій має бути розташований в межах стадіону. Якщо робоча зона засобів масової інформації знаходиться на стадіоні, зал для прес-конференцій може бути частиною цієї зони.

Категорія 2 - на стадіоні повинен бути зал для прес-конференцій або спеціально виділена робоча зона для ЗМІ, оснащена столом, платформою для камери, подіумом, розділеними секціями, звуковою системою та стільцями.

Цей зал або зона повинна мати, як мінімум, 20 місць для представників засобів масової інформації.

Між роздягальнями і зоною паркування повинно бути доступним місце, зарезервоване для автобусів команди, яке може бути перетворене на «змішану» зону.

Категорія 3 - на стадіоні повинен бути зал для прес-конференцій або спеціально виділена робоча зона для ЗМІ, оснащена столом, платформою для камери, подіумом, розділеними секціями, звуковою системою та стільцями.

Цей зал або зона повинна мати, як мінімум, 50 місць для представників засобів масової інформації.

Між роздягальнями і зоною паркування повинно бути доступним місце, зарезервоване для автобусів команди, яке може бути перетворене на «змішану» зону.

Категорія ЕЛІТ - на стадіоні повинен бути зал для прес-конференцій або спеціально виділена робоча зона для ЗМІ, оснащена столом, платформою для камери, подіумом, розділеними секціями, звуковою системою та стільцями.

Цей зал або зона повинна мати, як мінімум, 75 місць для представників засобів масової інформації.

5.41. «Змішана» зона: ділянка, яка має бути розташована між роздягальнями команд та виділеною для команд зоною посадки в автобус, де у гравців можуть взяти інтерв'ю представники засобів масової інформації.

«Змішана» зона повинна бути під навісом та мати можливість для розміщення, щонайменше, 50 представників засобів масової інформації.

В «змішаній» зоні журналісти можуть взяти інтерв'ю у футболістів, тренерів, офіційних осіб після матчу. До «змішаної» зони повинен бути вільний доступ з роздягалень команд і ложи преси. Глядачі в «змішану» зону не допускаються.

5.42. Розташування камер

Для того, щоб забезпечити високі стандарти трансляції матчів, на стадіоні необхідна наявність як мінімум 8 (восьми) телевізійних камер офіційного мовника, а також, в окремих випадках, додаткових місць для установки камер.

Клуб-господар зобов'язаний забезпечити безпеку місць, де розміщуються телекамери.

Всі місця розташування телекамер на стадіоні визначаються ТБ-схемою до початку сезону і затверджуються ПЛ та офіційним мовником. Мінімальний камерний розворот та необхідні камерні платформи на стадіоні наведені у додатку № 8 до цього Регламенту.

Камерні платформи вказані у даному розділі та їх мінімальні розміри призначені винятково для камер офіційного мовника, що забезпечує проведення телевізійної трансляції. Розміщення на цих платформах камер клубного телебачення та технічної

зйомки, а також знаходження на них сторонніх осіб заборонено. У випадку необхідності розміщення на цих платформах камер клубного телебачення чи технічної зйомки, розміри платформ мають бути збільшені у розрахунку 2x2 м для однієї додаткової камери.

Для кожного стадіону, згідно ТБ-схеми, технічних особливостей та можливостей стадіону необхідна наявність наступних обладнаних платформ (майданчиків) для телекамер офіційного мовника:

а. Платформа I. Головна камерна платформа. Ця платформа повинна розташовуватися прямо навпроти середньої лінії поля, мати мінімальні розміри 5x2 м, знаходитися на центральній «західній» («південній», «південно-західній») трибуні стадіону (в залежності від розташування стадіону відносно сторін світу). Перед платформою не повинно бути ніяких візуальних перешкод для прямої видимості всього футбольного поля. Крім того, Головна камерна платформа має відповідати наступним вимогам:

- мати рівну та стійку горизонтальну поверхню;
- мати огорожу по периметру. У випадку, коли платформа розташована під відкритим небом та під впливом прямого сонячного світла, вона має бути обладнана непрозорою огорожею по дальньому від поля краю, висотою мінімум 2,5 м, та дахом. Висота огорожі по передньому краю платформи не повинна перевищувати 50-60 см;
- розташовуватись таким чином, щоб оптична вісь об'єктиву телекамери, встановленої на платформі, утворювала з площиною футбольного поля в місці перетину з ближньою боковою лінією кут від 27 до 36 градусів, і кут від 16 до 20 градусів в місці перетину з центром поля.

б. Платформа II. Платформи для офсайдних телекамер (ліва та права). Ці платформи розташовуються на тій самій трибуні, що і Головна камерна платформа, напроти ліній штрафних майданчиків, тобто в 16 м від ліній лівих та правих воріт відповідно. Мінімальний розмір платформ – 2x2 м. Перед платформами не повинно бути ніяких візуальних перешкод для прямої видимості всього футбольного поля. Крім того, платформи для офсайдних камер повинні відповідати наступним вимогам:

- мати рівну та стійку горизонтальну поверхню;
- мати огорожу по периметру. У випадку, коли платформа розташована під відкритим небом та під впливом прямого сонячного світла, вона має бути обладнана непрозорою огорожею по дальньому від поля краю, висотою – мінімум 2,5 м, та дахом. Висота огорожі по передньому краю платформи не повинна перевищувати 50-60 см;
- розташовуватися на тому ж самому рівні або вище, що і Головна камерна платформа.

с. Платформа III. Платформи для верхніх телекамер за воротами (ліва та (або) права). Такі платформи повинні бути розташовані на трибунах стадіону за воротами, точно по центру поля, або можуть бути незначно зміщені в сторону Головної камерної платформи. Мінімальний розмір платформ – 2x2 м.

Перед платформами не повинно бути ніяких візуальних перешкод для прямої видимості всього футбольного поля. Крім того, Платформи для верхніх телекамер за воротами повинні відповідати наступним вимогам:

- мати рівну та стійку горизонтальну поверхню;
- мати огорожу по периметру. Висота огорожі по передньому краю платформи не повинна перевищувати 50-60 см;
- розташовуватися на такій висоті, що дозволяє бачити ближню 11-ти метрову позначку над поперечиною воріт, але не нижче рівня Головної камерної платформи.

d. Платформа IV. Платформа для верхньої реверсивної телекамери. Ця платформа розташовується на протилежній трибуні відносно Головної камерної платформи. Вона повинна відповідати наступним вимогам:

- мати рівну та стійку горизонтальну поверхню;
- мати огорожу по периметру. Висота огорожі по передньому краю платформи не повинна перевищувати 50-60 см

5.43. Коментаторські пункти. Розташування теле і радіо коментаторів

Коментаторські пункти повинні бути під навісом, знаходитись в центрі на головній трибуні, мати безперешкодний огляд всього ігрового поля і мати легкий доступ до інших областей засобів масової інформації. Кожний коментаторський пункт повинен мати стіл з джерелом живлення і, щонайменше, трьома місцями. Щонайменше одна коментаторська позиція повинна бути обладнана виділеною лінією для доступу в Інтернет.

Категорія 1 – стадіон повинен мати, як мінімум, дві теле і радіо коментаторські позиції.

Категорія 2 – стадіон повинен мати, як мінімум, три теле і радіо коментаторські позиції.

Категорія 3 – стадіон повинен мати, як мінімум, п'ять теле і радіо коментаторських позицій.

Категорія ЕЛІТ – стадіон повинен мати, як мінімум, 25 теле і радіо коментаторських позицій.

5.44. Телевізійні студії повинні бути розміщені таким чином, щоб гравці і тренери могли легко пройти до них із роздягалень після матчу.

Категорія 1 – стадіон повинен бути обладнаний, щонайменше, однією кімнатою, яка може бути перетворена на телевізійну студію.

Категорія 2 – стадіон повинен бути обладнаний, щонайменше, однією телевізійною студією висотою - 2,3 м, довжиною - 5м, шириною - 5м;

Категорія 3 – стадіон повинен бути обладнаний, щонайменше, двома телевізійними студіями висотою - 2,3 м, довжиною - 5м, шириною - 5м;

Категорія ЕЛІТ – стадіон повинен бути обладнаний, щонайменше, двома телевізійними студіями висотою - 2,3 м, довжиною - 5м, шириною - 5м. Як мінімум одна з них повинна являти собою презентаційну студію з оглядом поля.

Повинно бути місце для, щонайменше, для чотирьох позицій для флеш-інтерв'ю (кожна розміром 2.5м довжини та 2.5м ширини).

5.45. Зона для позастудійного автотранспорту

Зона для позастудійного автотранспорту повинна бути розташована якомога ближче до стадіону, в ідеалі з тієї ж сторони, що і основна платформа камери, на рівній та твердій поверхні та мати джерело живлення.

Вона повинна або забезпечувати чіткий, безперешкодний вигляд на південний бік горизонту, або мати окрему область супутникової лінії зв'язку, розташовану на відстані, не більшій, ніж на 50 метрів від центру зони позастудійного автотранспорту.

Категорія 1 – Стадіон повинен мати зону для позастудійного автотранспорту розміром, щонайменше, 100m².

Категорія 2 – Стадіон повинен мати зону для позастудійного автотранспорту розміром, щонайменше, 200m².

Категорія 3 – Стадіон повинен мати зону для позастудійного автотранспорту розміром, щонайменше, 400m².

Категорія ЕЛІТ – Стадіон повинен мати зону для позастудійного автотранспорту розміром, щонайменше, 1000m².

Зона позастудійного автотранспорту повинна бути обладнана щитом електроживлення, що має як мінімум наступні конектори:

2 x 63A 3ф (5 pin), CEE F 63A 3P+NT connector;

2 x 32 A 3ф (5 pin), CEE F 32A 3P+NT connector;

1 x 16 A 3ф (5 pin), CEE F 16A 3P+NT connector;

2 x 16 A 1ф (3 pin), CEE F 16A 2P+T connector + SCHUKO connector;

Кожен конектор має бути підключений через окремий автоматичний вимикач. У разі наявності на стадіоні резервного джерела електроживлення, таке джерело має бути наявне також у зоні ПТС.

З моменту прибуття в зону паркування першого автомобіля телебачення і до моменту від'їзду останнього автомобіля після матчу, клубом-господарем повинна бути забезпечена охорона на паркувальному майданчику. Після заїзду автомобілів в Зону для позастудійного автотранспорту вона має бути огорожена парканом для уникнення потрапляння туди сторонніх осіб та вболівальників.

5.46. Табло (відео-екран)

Стадіон повинен бути обладнаний мінімум одним табло (відео-екраном) з таким розміром, що дозволяє з будь-якого місця трибуни бачити інформаційні повідомлення для глядачів до, під час і після матчу.

Під час та після матчу забороняються будь-які відео повтори.

Стадіони категорії **ЕЛІТ** обладнується двома відео-екранами, які розміщуються по діагоналі або з двох сторін за футбольними воротами. Головними факторами для установки і експлуатації відео-екранів є:

а) забезпечення оптимального огляду для всіх глядачів;

б) збереження місць для глядачів (наприклад, шляхом розміщення на даху трибун, у відкритому куті між трибунами тощо);

в) розміщення таким чином, щоб вони не загрожували глядачам, а останні не мали до них доступу.

5.47. Пункт управління стадіоном (Control room, Voc)

На всіх стадіонах, для координації дій всіх служб з проведення матчу і забезпечення громадського порядку та безпеки (координаційного штабу), адміністрація клубу/стадіону повинна обладнати пункт управління стадіоном.

Для Категорії 2, Категорії 3, Категорії ЕЛІТ – наявність пункту управління стадіоном, що забезпечує загальний огляд як зовні так і в середині стадіону, обладнаного засобами зв'язку та моніторами систем відео спостереження.

5.48. Система відео спостереження

Всі стадіони повинні бути обладнані, як з середини так і ззовні, системою відео спостереження за глядачами. Камери повинні мати поворотні пристрої і бути встановлені так, щоб забезпечити **повний контроль за всіма підходами і зонами громадського користування**, як всередині так і ззовні стадіону. Система відео спостереження повинна мати автономне живлення і виділений канал. Система повинна бути здатна ідентифікувати особу, яка знаходиться в будь-якому місці як всередині так і ззовні стадіону.

Крім того, система має містити цифрові пристрої відеозапису (DVR) з достатнім обсягом пам'яті, щоб записувати і зберігати зображення впродовж принаймні 60 днів.

На стадіонах категорій 2, 3 та ЕЛІТ повинна бути постійно діюча, замкнута система постійного відео спостереження за глядачами з функцією виготовлення кольорових фотознімків.

5.49. Приміщення для роботи правоохоронних органів

На всіх стадіонах повинно бути приміщення для тимчасового тримання правопорушників на час проведення футбольного матчу.

Співробітники міліції і стюарди мають бути забезпечені приміщеннями для зборів, нарад та зберігання, а також достатнім місцем для будь-яких транспортних засобів, які можуть бути необхідними для оперативних завдань.

Мають бути наявними приміщення для утримування під вартою, розташовані в безпечному й відповідному місці.

Всі ці об'єкти мають бути легко доступними і мати контрольований доступ.

5.50. Камери схову

На всіх стадіонах повинна бути кімната зберігання або камера схову предметів, заборонених для пронесення на територію споруди, у разі їх вилучення.

Глава IV. Класифікація футбольних стадіонів

Стаття 6. Регламенті вимоги до класифікації стадіонів

6.1. Відповідно Регламенту інфраструктури стадіонів УЄФА, системи ФФУ з атестації футбольних клубів і цього Регламенту, стадіони класифікуються на категорії, згідно яких здійснюється допуск стадіону до матчів відповідного рівня.

6.2. Невиконання одного із пунктів Регламенту впливає на визначення категорії стадіону.

6.3. Класифікація футбольних стадіонів за категоріями:

Категорія 1 – дозволено проведення матчів чемпіонатів/першості серед команд клубів ПФЛ України II ліги, молодіжних складів команд, команд U-19 та Кубку України до стадії ¼ фіналу.

Категорія 2 – дозволено проведення матчів чемпіонатів/першості серед команд клубів ПФЛ України І ліги, Кубку України до стадії ½ фіналу.

Категорія 3 – дозволено проведення матчів чемпіонату України серед команд клубів ПЛ України, фінальні матчі Кубку та Суперкубку України, офіційні міжнародні матчі за узгодженістю з УЄФА, ФІФА

Категорія ЕЛІТ – дозволено проведення матчів будь-якого рівня ФІФА, УЄФА та ФФУ.

Розділ 2

Забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів

Вступ

Суспільство занепокоєне актами насильства, вандалізму та неналежної поведінки з боку глядачів під час проведення спортивних заходів і, зокрема, футбольних матчів.

Враховуючи те, що органи державної влади та незалежні спортивні організації мають окремі, але, водночас, взаємодоповнюючі обов'язки у боротьбі з цими негативними явищами, професіональні клуби також повинні приділяти велику увагу вирішенню питань безпеки під час проведення змагань з футболу різного рівня і запобігати будь-яким актам насильства або порушення правил поведінки.

У зв'язку з цим ФФУ вважає однією з умов щодо використання стадіонів для проведення змагань з футболу відповідність правових, інфраструктурних, технічних, організаційних засобів діючим вимогам чинного законодавства, нормативно-правовим документам ФІФА і УЄФА, а також належне забезпечення громадського порядку, безпеки і комфорту при проведенні таких змагань.

Виконавчий Комітет ФІФА прийняв «Правила безпеки», які вступили в дію з 1 січня 2009 року. Ці правила визначають обов'язки організаторів матчів до, під час та після футбольних матчів. Вони містять заходи безпеки, які організатори матчів повинні вжити аби сприяти попередженню масових безладів та гарантуванню мінімальної безпеки та порядку в межах стадіону та поруч із ним. Правила містять також детальну інформацію стосовно структурних, технічних організаційних та оперативних заходів, що мають здійснюватися при проведенні на стадіоні футбольного матчу.

В 2013 році ФІФА прийняла Регламент з безпеки стадіонів, у якому вдосконалені окремі поняття та завдання в сфері забезпечення безпеки при проведенні матчів під егідою ФІФА.

Організатори матчу, асоціації та оператори спортивних споруд повинні вжити відповідні заходи необхідні для забезпечення безпеки на стадіоні та поряд із ним. Асоціації та клуби несуть відповідальність за поведінку осіб, на яких покладено організацію матчів.

Даний розділ Регламенту розроблений з урахуванням прийнятих в Україні Законодавчих актів та Постанов Кабінету Міністрів України, спрямованих на забезпечення безпеки громадського порядку до, під час та після футбольних матчів (Закон України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів» (№3673 – VI від 08.07.2011р.), Постанова КМУ № 2025 від 18 грудня 1998 року «Про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів», Постанова КМУ № 341 від 25 квітня 2012 року «Про затвердження Порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів»).

Глава V. Загальні положення

Стаття 7. Сфера застосування, мета і завдання

7.1. Метою і сферою застосування цього розділу Регламенту є визначення спеціальних вимог і обмежень, які регулюють проведення змагань з футболу під егідою ФФУ.

7.2. Вимоги і обмеження об'єднують правила і заходи, викладені у регламентно-нормативних документах ФФУ, що гармонізовані з відповідними вимогами ФІФА і УЄФА, і актами державного регулювання, які забезпечують захист, комфортність та безпеку всіх громадян на стадіонах та біля них до, під час і після футбольного матчу, а також знайомлять організаторів матчу з їхніми обов'язками і відповідальністю за виконання/невиконання цих вимог і обмежень.

7.3. Для вирішення вказаних вище дуже складних завдань клуб-організатор зобов'язаний мати належну інфраструктуру стадіону і служби, які б гарантували належний рівень безпеки проведення змагань, якщо клуб є власником стадіону і координувати зусилля, здійснивши розподіл обов'язків, якщо клуб-організатор матчу використовує стадіон за договором оренди.

Стаття 8. Основні принципи забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів

Забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів здійснюється на принципах:

- 1) законності;
- 2) запобігання проявам насильства та неналежній поведінці з боку глядачів, антисоціальним та расистським проявам;
- 3) пріоритетності превентивних заходів;
- 4) формування доброзичливих відносин між всіма суб'єктами правовідносин у сфері підготовки та проведення футбольних матчів;

- 5) взаємної поваги та пошуку компромісних рішень;
- 6) відкритості та гласності;
- 7) відповідальності за виконання прийнятих зобов'язань.

Глава VI

Суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки

Стаття 9. Класифікація суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки

Суб'єктами забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з проведенням футбольних матчів, являються:

- 1) оператор спортивної споруди;
- 2) організатор футбольного матчу (футбольний клуб);
- 3) спеціальні суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки;
- 4) місцева державна адміністрація та орган місцевого самоврядування.

Відповідно до компетенції суб'єкти забезпечення громадського порядку забезпечують безпеку глядачів, представників футбольних клубів, арбітрів, делегатів міжнародних організацій та в разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі на спортивній споруді та прилеглий до неї території їх евакуацію.

Стаття 10. Оператор спортивної споруди

У якості оператора спортивної споруди може виступати юридична або фізична особа, яка на законних підставах здійснює діяльність з управління спортивною спорудою.

10.1. Оператор спортивної споруди відповідає за:

1) забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в частині відповідності спортивної споруди вимогам та критеріям, встановленим відповідно до чинного законодавства;

2) організацію та контроль за поведінкою осіб, які перебувають на території спортивної споруди;

3) створення належних умов для діяльності спеціальних суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.

4) забезпечення такого її стану, щоб усі ворота для заїзду (виїзду) транспортних засобів спеціалізованого та спеціального призначення і проходу глядачів, відчинялися назовні для вільного виїзду і виходу та залишалися відчиненими протягом усього часу перебування їх на спортивній споруді;

5) з метою недопущення проникнення на спортивну споруду осіб, які не мають квитків, або порушників громадського порядку ворота спортивної споруди можуть зачинятися за допомогою замкових механізмів, що не повинні відчинятися (зачинятися) ключем;

6) біля воріт спортивної споруди, під час проведення футбольного матчу і після його закінчення, повинні постійно перебувати контролери для забезпечення вільного проходу глядачів у разі їх евакуації.

10.2. **Обов'язки оператора спортивної споруди:**

1) затвердження за погодженням з органами внутрішніх справ, підрозділами ДСНС, органами державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки правил поведінки і правил пожежної безпеки, порядку надання медичної допомоги постраждалим особам, евакуації осіб у разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі;

2) розміщення правил поведінки і правил пожежної безпеки на вході до спортивної споруди та в інших доступних для ознайомлення місцях;

3) вжиття відповідно до вимог організаторів заходів для:

- облаштування вільного в'їзду на територію спортивної споруди транспортних засобів, зокрема тих, що належать органам внутрішніх справ (у разі потреби - іншим органам), а до ігрової зони - автомобілів швидкої медичної допомоги, підрозділів ДСНС, транспортних засобів технічного обслуговування спортивної споруди;

- створення інфраструктури спортивної споруди, що гарантує безпеку та оптимальне розташування транспортних засобів, дає змогу працівникам служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу), органів внутрішніх справ та особовому складу підрозділів ДСНС запобігати правопорушенням і здійснювати своєчасне реагування на надзвичайні ситуації та пожежі;

- забезпечення експлуатаційної надійності та стійкості будівельних конструкцій спортивної споруди, безвідмовної роботи інженерних комунікацій і мереж, протипожежних систем і засобів;

- виконання вимог техніки безпеки і правил пожежної безпеки, санітарно-гігієнічних, екологічних та інших вимог;

- належної підготовки обслуговуючого персоналу (волонтерів, стюардів, контролерів);

- виділення для органів, що здійснюють державну охорону посадових осіб, окремих місць для забезпечення виконання покладених на них обов'язків;

- виділення під час проведення матчу приміщень для роботи підрозділів спеціальних суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки;

- оснащення спортивної споруди відеокамерами з функцією запису для спостереження за поведінкою глядачів і ситуацією на прилеглий до спортивної споруди території;

- виділення необхідної кількості обслуговуючого персоналу (волонтерів, стюардів, контролерів) для забезпечення громадського порядку і пожежної безпеки на спортивній споруді, надання глядачам допомоги;

4) залучення до забезпечення громадського порядку та громадської безпеки обслуговуючого персоналу (волонтерів, стюардів, контролерів), зокрема до проведення огляду глядачів з метою недопущення пронесення на територію спортивної споруди предметів і речовин, заборонених правилами поведінки, а також недопущення на території спортивної споруди осіб яким раніше було заборонено відвідування футбольних матчів.

Стаття 11. Організатор футбольного матчу

Організатор футбольного матчу - Міжнародна федерація футбольних асоціацій (далі - ФІФА), Об'єднання європейських футбольних асоціацій (далі - УЄФА), Федерація футболу України, їх колективні члени, під егідою яких проводиться

футбольний матч, футбольний клуб, а також інші організації або фізичні особи, які на законних підставах виконують функції щодо організації футбольного матчу.

При проведенні Всеукраїнських змагань з футболу в якості організатора виступає футбольний клуб – господар поля.

Для організації безпеки при проведенні матчів під егідою ФІФА, ФФУ призначає **національного офіцера з безпеки** з керівництва Комітету з питань стадіонів та безпеки проведення змагань, який має досвід роботи з державними та правоохоронними органами.

Національний офіцер з безпеки несе відповідальність за розробку, координацію та виконання заходів з безпеки при проведенні матчів ФІФА, а також за поточне навчання та підготовку всіх керівників служб безпеки стадіонів (клубів), що залучаються під час подій. Він має також проводити наради, розробляти програми навчання та підготовки, забезпечувати організацію роботи всіх керівників служб безпеки стадіонів (клубів) та їх консультації.

МВС, спільно з ФФУ, призначає **старшого національного радника з безпеки** з числа діючих керівників міліції, який має досвід та знання при проведенні спортивних заходів. Під час матчів він здійснює загальний контроль всіх питань безпеки, пов'язаних з міліцією та співпрацює з національним офіцером з безпеки для забезпечення постійного зв'язку між органами влади та організаторами заходу. Він відіграє важливу роль у забезпеченні необхідних ресурсів щодо безпеки, а також здійснює контроль з підготовки планів на випадок інцидентів.

11.1. Організатор футбольного матчу відповідає за забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в частині координації діяльності з підготовки та проведення футбольного матчу, узгодження місця і часу проведення футбольного матчу, встановлення контрольно-перепускного режиму, дотримання умов щодо безпечного розміщення груп глядачів, дотримання глядачами правил поведінки.

11.2. До обов'язків організатора футбольного матчу належать:

1) своєчасне (не пізніше як за тиждень до початку матчу) інформування органів внутрішніх справ, підрозділів ДСНС, органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, місцевої державної адміністрації, органу місцевого самоврядування про день і час проведення заходу, кількість проданих квитків та очікувану кількість глядачів, зокрема команди-гості;

2) видання інформаційних бюлетенів, організація зустрічей глядачів з гравцями і тренерами, проведення інших заходів для налагодження доброзичливих відносин між членами клубів, глядачами і обслуговуючим персоналом (волонтерами, стюардами, контролерами), залучення їх до заходів щодо дотримання правил поведінки і правил пожежної безпеки, організація поїздок на виїзні змагання, надання допомоги у разі виникнення надзвичайної ситуації;

3) забезпечення, у взаємодії з органами внутрішніх справ і місцевою державною адміністрацією, органом місцевого самоврядування, безпеки для глядачів, представників клубів, арбітрів, делегатів міжнародних організацій;

4) інформування глядачів до початку змагань про можливе запровадження обмежень на території спортивної споруди у разі вчинення протиправних дій чи іншого порушення правил поведінки і правил пожежної безпеки, а також про порядок виходу із спортивної споруди, обов'язковість дотримання громадського порядку і правил пожежної безпеки;

5) вжиття заходів для:

- недопущення на територію спортивної споруди, на якій проводиться футбольний матч, осіб, які перебувають у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, а також осіб, які були виведені за межі спортивної споруди під час змагань на підставі статті 18 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів» або яким раніше було заборонено відвідування футбольних матчів;

- припинення неправомірних дій глядачів, зокрема безпосередньо на трибунах, із залученням осіб, на яких покладено обов'язки із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території спортивної споруди;

- переконання глядачів відмовитися від поїздок разом із спортивною командою та організованих виїздів до інших міст України чи за її межі у разі виявлення обставин, що можуть загрожувати їх безпеці;

б) вимагання від глядачів дотримання правил паркування транспортних засобів на прилеглий до спортивної споруди території і правил пожежної безпеки, передача органам міліції осіб, які вчинили протиправні дії;

7) здійснення спільно з місцевою державною адміністрацією, органом місцевого самоврядування заходів з організованого перевезення глядачів командигості від/до залізничних вокзалів, автовокзалів (автостанцій) та аеропортів;

8) невідкладне інформування органів внутрішніх справ, підрозділів ДСНС (у разі необхідності - інших органів) про стан справ у разі виникнення непередбачуваних обставин, що можуть призвести до зміни умов проведення змагання;

9) налагодження взаємодії з органами внутрішніх справ, підрозділами ДСНС, місцевою державною адміністрацією та органом місцевого самоврядування під час перевезення глядачів (зокрема якщо змагання закінчується в нічний час) у забезпеченні громадського порядку, запобіганні та своєчасному припиненні протиправних дій, фактів насильства, вандалізму, а також дотримання порядку на території спортивної споруди до, під час та після закінчення футбольного матчу;

10) у разі потреби прийняття рішення про виділення квитків для розміщення глядачів-уболівальників однієї команди в одному або кількох секторах спортивної споруди, що забезпечуватиме їх відокремлення від глядачів-уболівальників іншої команди з метою дотримання громадського порядку та громадської безпеки під час проведення матчу.

Крім цього футбольний клуб – гість зобов'язаний завчасно, але не пізніше ніж за два дні до дня проведення футбольного матчу, повідомити органи внутрішніх справ про організований виїзд глядачів з обов'язковим зазначенням їх кількості, виду транспортних засобів, дати і часу виїзду та прибуття, контактних осіб.

Стаття 12. Служба безпеки спортивної споруди (футбольного клубу)

Це спеціальна служба (підрозділ, група осіб), створена оператором спортивної споруди або футбольним клубом, яка відповідає за здійснення заходів безпеки під час проведення футбольного матчу. Керівник служби безпеки здійснює загальне керівництво волонтерами, стюардами, контролерами, безпосередньо взаємодіє з

керівниками органів МВС та підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій України .

12.1. Оператор спортивної споруди/футбольний клуб повинен призначити, за погодженням з Комітетом (національним офіцером з безпеки), компетентного керівника служби безпеки (офіцера служби безпеки), визначити його повноваження та підзвітність.

Керівник служби безпеки має бути професійно компетентним, мати достатню підготовку, досвід і знання, щоб повною мірою виконувати свої функції та обов'язки.

Офіцер служби безпеки стадіону повинен здійснювати загальний контроль в питаннях забезпечення громадської безпеки та громадського порядку в дні матчів разом зі старшим офіцером міліції на стадіоні. У неігрові дні він має розглядатися як головний радник керівництва стадіону з усіх питань охорони та безпеки.

Керівник служби безпеки зобов'язаний:

- підтримувати зв'язок з компетентними органами;
- володіти базовими знаннями з питань організації матчів;
- здійснювати спостереження за глядачами із ціллю підтримання порядку та безпеки під час проведення футбольного матчу;
- визначити та класифікувати надзвичайні випадки, які можуть тим чи іншим чином вплинути на безпеку до, під час та після проведення футбольного матчу, та інформувати організатора матчу про них;
- постійно здійснювати навчання та проводити тренування всіх стюардів і волонтерів, прийнятих на роботу клубами/стадіонами;
- проводити інструктаж та розробляти навчальні та тренувальні програми.

Керівник служби безпеки приймає всі рішення з усіх питань безпеки і несе повну відповідальність за її належний рівень.

12.2. До, особливо під час та після футбольного матчу, коли на стадіоні знаходяться відвідувачі – глядачі та особи інших категорій, керівник служби безпеки зобов'язаний проконтролювати, щоб безпеку стадіону забезпечувала достатня кількість співробітників служби безпеки. Для кожного матчу повинна проводитися детальна оцінка ризиків перед тим, як визначити остаточну кількість персоналу з безпеки (стюардів, співробітників), їх розташування та обов'язки. Оцінка ризиків повинна включати розгляд наступних факторів:

- будь-яке реальне збільшення або зменшення ризиків;
- склад та кількість глядачів;
- тривалість матчу і ступень його рівню;
- зміни на спортивному майданчику, наприклад ремонтні роботи, реконструкція;
- дані про можливі спалахи насильства;
- наявну інформацію про минулі матчі між цими командами, стосунки між уболівальниками;
- інформацію щодо можливих інцидентів до під час та після футбольного матчу тощо;

12.3. Кількість персоналу, який залучається до забезпечення заходів безпеки визначається за наступними категоріями:

- а) керівний персонал - заступник керівника служби безпеки, старший стюард;

б) стаціонарні пости; наприклад, місця спостереження за глядачами, виходи, ворота по периметру, ігрова зона та інші стратегічні пункти або зони;

в) мобільні пости, зазвичай, один стюард на 250 глядачів. Це співвідношення повинне бути збільшене до 1 на 100 глядачів, коли оцінка ризику свідчить про необхідність більш високого рівня безпеки, наприклад, на дуже важливих матчах.

г) спеціально навчені стюарди у місцях, де знаходяться діти або глядачі з обмеженими фізичними можливостями та в зонах гостинності;

д) додаткові стюарди: коли є необхідність їх залучення за певних обставин або для особливих змагань (церемонії відкриття, нагородження та ін.).

Інший службовий персонал, такий як персонал автомобільних стоянок та оператори турнікетів, доглядацький персонал (люди та транспортні засоби), також можуть розміщуватися на визначених керівництвом місцях для забезпечення порядку та виконання інших обов'язків з безпеки, за умов виконання своїх обов'язків.

Кількість стюардів, які займають стаціонарні пости, та місце розташування таких постів, так само як і кількість пересувних постів, повинні бути чітко визначені в письмовому плані забезпечення порядку і наказом адміністрації стадіону. Кількість розпорядників (стюардів), які забезпечують порядок в ігровій зоні, не повинна бути нижче мінімальної кількості вказаної в цьому плані і наказі керівництва стадіону/клубу. Слід приділити увагу залученню достатньої кількості жіночого персоналу для огляду відвідувачів-жінок.

12.4. Завдання служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу)

На службу безпеки спортивної споруди (футбольного клубу) покладаються такі завдання:

1) надання допомоги органам внутрішніх справ у забезпеченні громадського порядку та громадської безпеки, запобіганні адміністративним правопорушенням і злочинам;

2) інформування органів внутрішніх справ про вчинені або такі, що готуються, злочини та адміністративні правопорушення, надання невідкладної допомоги особам, які потерпіли від нещасних випадків чи правопорушень;

3) участь у рятуванні та евакуації людей і майна, підтриманні громадського порядку у разі виникнення надзвичайних ситуацій або пожежі;

4) вжиття спільно з працівниками міліції передбачених законом заходів для припинення адміністративних правопорушень і злочинів;

5) ознайомлення працівників спеціальних суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки з планом спортивної споруди і порядком дій та евакуації глядачів у разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі.

б) проведення в день, що передує футбольному матчу, працівником служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу) та представником оператора спортивної споруди навчання з обслуговуючим персоналом, залученим до забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, з метою його ознайомлення з планом спортивної споруди та відпрацювання порядку дій у разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі, здійснення заходів щодо припинення неправомірних дій глядачів;

7) здійснення обслуговуючим персоналом заходів щодо припинення неправомірних дій глядачів.

Працівники служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу) під час проведення футбольного матчу, а також безпосередньо до і після матчу мають право:

1) у встановленому законодавством порядку здійснювати із залученням стюардів огляд глядачів під час входу на територію спортивної споруди;

2) вживати із залученням обслуговуючого персоналу оператора спортивної споруди (волонтерів, стюардів, контролерів) в межах законодавства заходів для припинення неправомірних дій глядачів;

3) вести облік осіб щодо яких було прийняте рішення про заборону відвідування ними футбольних матчів клубу, а також приймати міри, стосовно недопущення їх на стадіон.

12.5. З метою виконання додаткових функцій щодо фізичного захисту та можливого силового впливу, футбольні клуби можуть залучати на договірній основі (або зарахувати до штату служби безпеки клубу) фізичні та юридичні особи (охоронців, охоронні фірми – security).

На них покладаються функції:

- захищати роздягальні команд та арбітрів;
- здійснювати огляд гостей стадіону та їхніх речей на входах та безпосередньо на території стадіону;
- забороняти вхід на територію стадіону будь-яким особам, що відмовляються від огляду;
- здійснювати захист футболістів та арбітрів, коли вони заходять на ігрове поле, або залишають його;
- надавати допомогу працівникам міліції у встановлені особи порушників і спільно усувати порушення правил і норм перебування на стадіоні.

Стаття 13. Стюарди

Стюард - фізична особа, яка пройшла відповідну підготовку та на договірній основі виконує допоміжні функції з підтримання громадського порядку та громадської безпеки на території спортивної споруди.

На деяких подіях співробітники міліції або військовослужбовці можуть бути використані в якості стюардів, як визначено вище. За таких обставин, такий персонал, покликаний виконувати обов'язки стюардів, має застосовувати принципи, що містяться в цьому регламенті, при виконанні зазначених обов'язків.

Стюарди повинні бути здоровими і активними й мати достатню зрілість характеру і темпераменту для виконання обов'язків, покладених на них.

Стюарди мають бути не молодшими 18 років.

13.1. Для виконання вимог, зазначених у Регламенті, має бути найнято команду стюардів, що складається з робітників чоловічої та жіночої статі. Стюарди мають бути повнолітніми та відповідальними дорослими особами. Вони також повинні мати попередній досвід виконання завдань, пов'язаних з роботою стюардів, особливо на футбольних матчах.

Кожний футбольний клуб повинен забезпечити навчання стюардів кваліфікованими спеціалістами.

13.2. Всі стюарди мають бути одягнені в однакову форму, що відбиває світло та є легко пізнаваною. Щонайменше, вони мають носити однакові куртки зі словом

«стюард» та назвою клубу. Кожному стюарду присвоюється відповідний номер, який наноситься на форму. Головні (старші) стюарди також мають бути легко пізнавані за одягом іншого кольору ніж у решти стюардів.

Гамма форми стюардів повинна бути яскравого кольору, але вона має чітко відділяти стюарда від інших глядачів та персоналу.

13.3. Керівники стюардів (старші стюарди та співробітники служби безпеки клубу/стадіону) повинні відвідувати щорічну інструктивну зустріч із досвідченим офіцером міліції, бажано перед початком кожного сезону. Інформацію, отриману на цій інструктивній зустрічі, має бути передано іншим членам команди стюардів. Якщо команда організаторів вирішить найняти зовнішню компанію безпеки в якості стюардів, про це має бути укладено відповідний договір. Цей договір має, головним чином, охоплювати наступні питання:

- завдання (дивись нижче);
- межі завдань;
- посади, які мають бути заповнені;
- проект робочого графіку;
- час, необхідний для виконання завдань;
- права та обов'язки стюардів відносно відвідувачів стадіону;
- кількість та розподіл найманих робітників, а також інформація про їхній досвід та особисті професійні якості;
- організація команд стюардів, службові відносини;
- ідентифікація (одяг) стюардів.

13.4. Стюарди, у першу чергу, повинні мати наступні обов'язки:

- проводити перевірки безпеки на входах до внутрішнього та зовнішнього периметрів, а також до будь-яких зон, куди заборонено загальний публічний доступ;
- захищати уразливі зони (наприклад, турнікети, пункти продажу, роздягальні команд та арбітрів, приміщення та зони для поважних осіб і їхнього транспорту, а також представників мас-медіа та їхнє технічне обладнання);
- забороняти доступ, або виводити осіб, які не можуть підтвердити свого права знаходитися на стадіоні, становлять ризик безпеці внаслідок вживання алкоголю та/або наркотиків, а також осіб, яким заборонено відвідувати даний стадіон;
- здійснювати огляд гостей стадіону та їхніх речей на входах та безпосередньо на території стадіону;
- забороняти вхід на територію стадіону будь-яким особам, що відмовляються від огляду/обшуку;
- вилучати, зберігати та, по можливості, повертати будь-які речі, заборонені для внесення на стадіон чинними обмеженнями або статутом стадіону.
- слідкувати, щоб сектори стадіону лишалися розділеними згідно відповідним квиткам;
- запобігати переміщенню вболівальників до інших секторів стадіону, на які вони не мають діючих квитків;
- слідкувати, щоб усі входи та виходи, а також маршрути екстреного виходу лишалися вільними;

- комплектувати робочим персоналом входи та виходи, а також місця екстреного виходу до глядацьких секторів та з них (особливо там де уболівальники відають перевагу вболіванню стоячи), з моменту відкриття стадіону й до моменту його закриття;
- запобігати неавторизованому проникненню відвідувачів стадіону до зон, куди вони не мають дійсного допуску, та особливо від проходу до ігрової зони;
- здійснювати захист футболістів та арбітрів, коли вони заходять на ігрове поле, або залишають його;
- контролювати рух транспорту та глядачів у межах стадіону;
- інформувати працівників міліції про будь-які протиправні випадки;
- надавати допомогу працівникам міліції у встановленні особи порушників і спільно усувати порушення правил і норм перебування на стадіоні;
- надавати допомогу уболівальникам, супроводжувати їх до вказаного в квитку місця, допомогти пройти до санітарно-гігієнічних кімнат або пунктів продажу напоїв і їжі, супроводжувати до пунктів надання медичної допомоги, вміти надати першу медичну допомогу тощо;
- завдання та обов'язки стюардів має бути розподілено на конкретні зони та секції, та, по можливості, підсекції.

13.5. Кількість задіяних стюардів залежить в першу чергу від місцевих факторів (таких як кількість місць входу та виходу, аварійні виходи, тощо), очікуваної кількості глядачів та оцінки ризикованості заходу. В принципі співвідношення кількості стюардів до кількості глядачів має бути 1:100. Перед прийняттям рішення щодо кількості задіяних стюардів необхідно провести консультації з компетентними співробітниками міліції.

13.6. Оператор спортивної споруди/керівництво футбольного клубу зобов'язані консультиватися з компетентними співробітниками міліції перед тим, як приймати будь-які рішення стосовно кількості стюардів для найму та оснащення їх належним спорядженням (радіотелефонами, раціями тощо).

13.7. З урахуванням того, що події на футбольному полі викликають у значної частини уболівальників природне прагнення до емоційних проявів, під час яких вони можуть вставати зі своїх місць у ключові моменти матчу, стюарди повинні бути підготовленими і проінструктованими щодо власних дій, щоб дієво впливати на глядачів і зуміти запобігти можливим інцидентам, в тому числі намаганням вторгнутися до ігрової зони.

13.8. Правила поведінки стюардів

Під час подій стюарди часто є єдиними особами, що спілкуються з громадськістю. Тому дуже важливо, щоб був встановлений формальний кодекс поведінки для всіх стюардів в усіх місцях. Правила поведінки повинні включати наступне:

- Стюарди мають бути ввічливими, чемними і корисними для всіх глядачів увесь час, незалежно від їх приналежності.
- Стюарди мають бути увесь час чисто та охайно одягнені.
- Стюардів не залучають, не наймають на роботу і не укладають з ними контракт, щоб вони дивилися події. Вони мають увесь час бути зосередженим на своїх обов'язках та відповідальності.

Стюарди ніколи не повинні:

- Носити одяг, що може здаватися упередженим або завдавати образи при виконанні службових обов'язків.
- Святкувати подію або показувати екстремальну реакцію на неї.
- Показувати будь-яку прихильність до однієї команди в порівнянні з іншою.
- Їсти, пити і курити на очах громадськості.
- Вживати алкоголь до або під час заходу.
- Використовуйте непристойні, образливі або лякаючі вирази або жести.

Стаття 14. Спеціальні суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки

До спеціальних суб'єктів відносяться - Міністерство внутрішніх справ України (далі - МВС) та Державної служби з надзвичайних ситуацій України (далі - ДСНС) в особі їх органів або підрозділів, які у встановленому законодавством порядку та у межах своєї компетенції відповідають за забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольного матчу.

Під час проведення футбольних матчів охорона громадського порядку та забезпечення пожежної безпеки здійснюється на договірній основі. Договори між організатором футбольного матчу/оператором спортивної споруди і підрозділами МВС та ДСНС складається на умовах і в порядку, що передбачені законодавством. Медичне обслуговування також здійснюється на договірній основі між оператором спортивної споруди та відповідним закладом охорони здоров'я.

14.1. Завданнями органів внутрішніх справ є:

- 1) забезпечення громадського порядку на прилеглий до спортивної споруди території, шляхах евакуації глядачів та в громадських місцях населеного пункту, в якому проводиться футбольний матч, до, під час та після закінчення матчу, а також на маршрутах руху організованих груп глядачів;
- 2) розроблення з урахуванням ступеня ризику, отриманої інформації про очікувану чисельність глядачів і оперативної обстановки в день проведення футбольного матчу плану заходів щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки із зазначенням чисельності сил і засобів органів внутрішніх справ, що залучаються для здійснення зазначених заходів, їх розстановки на відповідній території, а також резерву сил і засобів для застосування, в разі вчинення глядачами протиправних дій, що загрожують життю та здоров'ю людей, зокрема на території спортивної споруди;
- 3) своєчасне встановлення з урахуванням оперативної обстановки, але не пізніше ніж за чотири години до початку футбольного матчу, контролю за прилеглою до спортивної споруди територією;
- 4) реагування на протиправні дії глядачів безпосередньо на трибунах спортивної споруди та припинення таких дій за письмовим зверненням організаторів футбольного матчу чи керівника служби безпеки в разі неможливості їх припинення силами служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу) та обслуговуючого персоналу.

Рішення про введення на територію спортивної споруди, у тому числі на її трибуни, міліції, - приймає спеціально уповноважений працівник органів внутрішніх справ,

який визначає відповідно до закону порядок і межі застосування заходів фізичного впливу та спеціальних засобів.

14.2. Завданнями територіального органу та підрозділу ДСНС України є:

1) проведення:

- не пізніше ніж за три дні до футбольного матчу - розрахунку сил та засобів (у тому числі додаткових), необхідних для організації своєчасного реагування у разі виникнення надзвичайних ситуацій або пожеж;

- не пізніше ніж за одну добу до футбольного матчу - перевірки джерел протипожежного водопостачання на спортивній споруді та прилеглий до неї території;

2) здійснення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації або пожежі під час проведення футбольного матчу заходів щодо запобігання, мінімізації та ліквідації цієї надзвичайної ситуації або пожежі та її наслідків;

3) своєчасне реагування на повідомлення про порушення правил пожежної безпеки на спортивній споруді та прилеглий до неї території;

4) інформування в разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі через систему гучного мовлення диспетчерського пункту про дії, спрямовані на максимальне забезпечення безпеки глядачів.

5) проведення планових та позапланових перевірок (заходів) з питань пожежної і техногенної безпеки, у тому числі оперативно-технічних оглядів спортивної споруди та прилеглої до неї території до початку футбольного матчу;

6) реагування на виявлені порушення згідно із чинним законодавством;

7) участь в роботі координаційного штабу під час проведення футбольного матчу.

Стаття 15. Місцева державна адміністрація, орган місцевого самоврядування та їх завдання

Місцева державна адміністрація в межах, визначених Конституцією ([254к/96-ВР](#)) і законами України, здійснює на відповідній території державний контроль за додержанням громадського порядку у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів, фінансування заходів, пов'язаних з охороною громадського порядку, а також реалізує інші передбачені законом повноваження щодо забезпечення громадського порядку, у тому числі сприяє діяльності аварійно-рятувальних служб відповідно до закону.

Органи місцевого самоврядування реалізують передбачені законом повноваження щодо забезпечення законності та правопорядку, у тому числі здійснюють у встановленому законом порядку контроль за забезпеченням громадського порядку при проведенні футбольних матчів, а також вживають необхідних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відповідно до Закону.

Стаття 16. Співробітництво з місцевими органами державної виконавчої влади або органами місцевого самоврядування

16.1. Організатори матчу(ів) повинні забезпечити належний рівень співробітництва з місцевими органами державної виконавчої влади або місцевого самоврядування особливо в контексті охорони громадського порядку і протидії можливим спалахам

насилства на стадіоні та біля нього силами органів внутрішніх справ з належним розрахунком достатньої кількості таких сил і засобів, заборони продажу біля стадіону алкогольних напоїв, належного функціонування систем енергопостачання, водопостачання, водовідведення, телекомунікацій тощо.

16.2. Оператор спортивної споруди/футбольний клуб повинен забезпечити належний обмін інформацією з компетентними органами і, в першу чергу, з місцевими органами державної виконавчої влади, особливо з точки зору узгодження дій при сертифікації стадіону, планів евакуації, стратегії безпеки, популяризації клубу/стадіону і футболу взагалі.

16.3. Оператор спортивної споруди/футбольний клуб повинен заздалегідь розрахувати шляхом відповідних консультацій необхідну чисельність на стадіоні медичних працівників і машин швидкої допомоги, пожежних нарядів і машин спеціального призначення та узгодити місця паркування такого транспорту.

Глава VII

Порядок робіт із забезпечення громадського порядку та безпеки при проведенні футбольних матчів

Стаття 17. Заходи з безпеки напередодні проведення футбольних матчів

17.1. В підготовці до проведення матчу одне із основних місць повинні займати заходи, спрямовані на якісне, всебічне проведення підготовки до матчу та проведення самого матчу з точки зору організації безпеки і охорони громадського порядку.

17.2. Проведення футбольних матчів на спортивній споруді здійснюється за наявності наступних документів:

- 1) стратегії забезпечення громадського порядку та громадської безпеки спортивної споруди, яка переглядається не рідше одного разу на три роки;
- 2) акта про відповідність спортивної споруди встановленим нормам, який складається щороку за участю представників місцевого органу виконавчої влади, органів внутрішніх справ та органів Держтехногенбезпеки;
- 3) плану забезпечення громадського порядку та громадської безпеки футбольного матчу, розробленого перед футбольним матчем оператором спортивної споруди за участю суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки;
- 4) протоколу про можливість проведення на спортивній споруді футбольного матчу, який підписується за результатами оперативно-технічного огляду такої споруди представниками всіх суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки перед кожним матчем;
- 5) правил поведінки глядачів на спортивній споруді (далі - правила поведінки глядачів), затверджених у встановленому порядку;
- 6) правил пожежної безпеки (інструкції з пожежної безпеки на спортивній споруді) (далі - правила пожежної безпеки), порядку надання медичної допомоги постраждалим особам, евакуації осіб у разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі.

Стаття 18. Стратегія та план забезпечення громадського порядку

Забезпечення громадського порядку та громадської безпеки при підготовці до проведення футбольного матчу здійснюється на підставі стратегії забезпечення громадського порядку та громадської безпеки спортивної споруди, а також плану забезпечення громадського порядку та громадської безпеки футбольного матчу.

18.1. Стратегія безпеки спортивної споруди – документація, розроблена оператором спортивної споруди за участю органів внутрішніх справ та державного пожежного нагляду, що передбачає порядок організації та проведення футбольних матчів на даній спортивній споруді, у тому числі підтримання громадського порядку та громадської безпеки, пожежної безпеки надання невідкладної допомоги, евакуації.

Стратегія забезпечення громадського порядку та громадської безпеки затверджується у встановленому законодавством порядку щодо кожної спортивної споруди окремо і переглядається не рідше одного разу на три роки.

Стратегія безпеки спортивної споруди, повинна чітко висвітлювати власну політику у сфері безпеки глядачів. Цей документ повинен бути підписаний керівником служби безпеки клубу/стадіону, який несе остаточну відповідальність за належний рівень безпеки, і передбачати:

- а) філософію адміністрації стадіону/клубу з питань стратегії безпеки;
- б) визначати хто несе остаточну відповідальність за розроблення планів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки футбольного матчу, розроблених перед футбольним матчем оператором спортивної споруди за участю суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки;
- в) кому делеговані обов'язки з контролю, координації і прийняття рішень;
- г) субординацію між різними суб'єктами здійснення повноважень;
- д) як вимоги, обмеження і рекомендації з безпеки мають впроваджуватися і здійснюватися на стадіоні до, під час і після матчу;
- є) порядок перевірки і перегляду принципів безпеки внутрішніми або зовнішніми засобами.

18.2. План забезпечення громадського порядку та громадської безпеки футбольного матчу

На підставі стратегії забезпечення громадського порядку та громадської безпеки за участю оператора спортивної споруди перед кожним футбольним матчем у встановленому законодавством порядку розробляється план забезпечення громадського порядку та громадської безпеки футбольного матчу. В плані забезпечення громадського порядку та громадської безпеки передбачаються забезпечення належних технічних норм, медичного обслуговування, евакуації, розподіл обов'язків між операторами спортивної споруди, організаторами матчу і спеціальними суб'єктами забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. Окремі плани дій повинні бути на випадки пожежі, терористичних актів, виходу із строю обладнання стадіону (руйнування конструкцій, відсутність електроенергії, витік газу тощо) та обладнання, задіяного у забезпеченні безпеки (турнікети, система оповіщення, електротабло, система зв'язку координаційного штабу з службами безпеки стадіону/клубу, системи попередження про пожежу, скуплення та давка глядачів, проникнення в ігрову зону сторонніх осіб, затримка матчу, затори, безлад на стадіоні, фальшиві квитки або спекуляція ними,

переповнення стадіону або сектору, несприятливі погодні умови, природні катаклізми, аварійна евакуація, стратегія на випадок відміни або перенесення матчу).

Стаття 19. Організація заходів з безпеки в день проведення футбольного матчу

19.1. Розподіл сфер відповідальності із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з проведенням футбольних матчів

Організатор футбольного матчу, оператор спортивної споруди та футбольний клуб несуть відповідальність за забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території спортивної споруди, її трибунах, а органи внутрішніх справ – на території, прилеглої до спортивної споруди, на шляхах евакуації та в громадських місцях населеного пункту, у якому проводиться футбольний матч, якщо іншого не вимагає характер змагання або перебіг подій під час його проведення.

Підрозділи ДСНС здійснюють нагляд (контроль) за забезпеченням пожежної та техногенної безпеки, станом шляхів евакуації глядачів під час проведення планових та позапланових перевірок (заходів) (у тому числі оперативно-технічних оглядів спортивної споруди та прилеглої до неї території до початку футбольних матчів), а також організацію виведення постраждалих осіб з осередку ураження в разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі на спортивній споруді та прилеглої до неї території, ліквідують надзвичайну ситуацію або пожежу та окремі їх наслідки.

19.2. Порядок взаємодії суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольного матчу

Для взаємодії сил і засобів, що залучаються з метою забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольного матчу, утворюється координаційний штаб у складі представників його організатора, служби безпеки спортивної споруди /футбольного клубу, органів внутрішніх справ (Служби безпеки України, Управління державної охорони України, якщо заплановано участь осіб, щодо яких здійснюється державна охорона), підрозділів ДСНС, органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, оператора спортивної споруди, місцевої державної адміністрації, органу місцевого самоврядування, органу охорони здоров'я, інших осіб.

Члени координаційного штабу повинні бути забезпечені засобами зв'язку і спостереження для своєчасного реагування на передбачувану ситуацію.

Як правило, керівником координаційного штабу являється керівник служби безпеки спортивної споруди/футбольного клубу.

19.3. Не менш як за шість годин до його початку матчу делегат ФФУ (інспектор) проводить з представниками футбольних клубів, оператора спортивної споруди, органів внутрішніх справ, територіальних органів та підрозділів ДСНС, інших залучених до забезпечення громадського порядку та громадської безпеки органів (далі - залучені органи) нараду, під час якої уточнюються завдання всіх суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки і залучених органів, визначається порядок взаємодії в разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі.

19.4. Утворена з числа представників усіх суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки робоча комісія проводить (не пізніше ніж за чотири

години до початку футбольного матчу - залежно від його характеру, погодних та інших умов, що можуть вплинути на забезпечення безпеки учасників матчу, глядачів та інших осіб) оперативно-технічний огляд спортивної споруди та прилеглої до неї території, перевірку стану підготовки обслуговуючого персоналу, узагальнює інформацію про кількість проданих квитків та виданих оператором спортивної споруди дозволів на в'їзд на територію споруди транспортних засобів, здійснює заходи щодо усунення виявлених недоліків.

19.5. Не пізніше ніж за чотири години до початку футбольного матчу залежно від ступеня ризику та інших обставин суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки в межах своїх повноважень, визначених законодавством, розпочинають здійснювати заходи щодо забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки на спортивній споруді та прилеглий до неї території.

Стаття 20. Організація входу, виходу та перебування глядачів на стадіоні

20.1. Сучасні стадіони повинні по зовнішньому периметру мати огорожу, біля якої може проводитись перша перевірка глядачів і, у разі необхідності, особистий огляд. Бажано саме у периметра стадіону застосувати систему турнікетів і електронного контролю квитків і глядачів. З метою недопущення скупчення глядачів біля турнікетів необхідно погодити з представниками органів правопорядку організацію їх розсіювання на підходах до стадіону та турнікетів.

Друга перевірка може бути організована при вході на трибуни.

20.2. Перевірки безпеки мають здійснюватися при вході/виході людей у зовнішній та внутрішній периметри, а також на входах до зон, які закриті для доступу широкої публіки.

20.3. Перевірки безпеки мають контролювати наступне:

- наявність дійсного посвідчення на вхід до стадіону;
- відсутність у відвідувача зброї або інших небезпечних речей, які передбачені вимогами до положенню цього Регламенту заборонено проносити на стадіон;
- відсутність у людини будь-яких алкогольних напоїв;
- відсутність у людей, які перебувають під впливом алкоголю або інших речовин, такого стану, коли вони, найвірогідніше, не можуть діяти за власним волевиявленням або адекватно.

20.4. На пунктах перевірки безпеки відвідувачів, у яких є квиток, можна піддавати особистому огляду і/або огляду їхніх речей.

20.5. Будь-яку особу, яка відмовляється від такого огляду, має бути не допущено до стадіону. Стюардам не дозволяється впроваджувати політику примусового огляду.

20.6. Якщо буде виявлено будь-які заборонені Правилами поведінки на стадіонах речі, вони вилучаються і передаються представникам міліції (поліції), або віддаються на тимчасове зберігання. Якщо виявлено явний доказ можливого злочинного замаху, служба безпеки клубу/стадіону уповноважена затримати особу і передати її представникам міліції. Передача такої особи в органи міліції здійснюється невідкладно. Доля вилучених речей вирішується в установленому чинним законодавством порядку.

20.7. Доступ на стадіон уболівальників та їх вихід зі стадіону повинен бути безпечним і мати:

- достатню площу для вільного руху глядачів в обох напрямках;
  - окремі входи для потрапляння глядачів на стадіон та виходи з нього повинні бути обладнані турнікетами. Турнікети не можна використовувати одночасно на вхід і вихід;
  - ворота (турнікети), які повинні бути обладнані таким чином, щоб унеможливити утворення натовпу і забезпечити вільне проходження людей;
  - вхідні двері та ворота, які повинні бути оснащені пристроями для замикання та швидкого відмикання. До закінчення футбольного матчу вони повинні бути відчинені;
  - проходи для глядачів і сходи у секторах, які повинні бути позначені яскраво-жовтими лініями по обидва боки або повністю пофарбовані у яскраві кольори. Усі двері і ворота, що ведуть із стадіону повинні бути пофарбовані у яскраві кольори;
  - чіткі, відповідним кольором позначені вказівники і піктографічні малюнки напрямку руху та розташування службових приміщень;
- 20.8.** Стадіони, які претендують на проведення матчів вищого рівня УЄФА, ФІФА, ФФУ повинні бути обладнані сучасною електронною системою контролю допуску глядачів на його територію.

Стаття 21. Квитки.

В день матчу на територію стадіону дозволено вхід лише особам, що мають чинний дозвіл на право входу на стадіон. Поняття дозволу включає:

- квитки
- акредитації
- перепустки або посвідчення співробітників клубу/стадіону, осіб, задіяних у заходах безпеки.

Перепустки дають дозвіл доступу до чітко визначених ділянок. Кількість перепусток «Всюди» повинна бути контрольованою та якнайменшою.

21.1. Загальні принципи допуску глядачів на стадіон, встановлюються цим Регламентом і не можуть прийматися керівництвом стадіону/клубу у напрямку зменшення рівня відповідальності або пониження запропонованих стандартів, оскільки безпосередньо впливають на управління безпекою всіх осіб, які перебувають на стадіоні до, під час та після матчу. Особливе значення такі вимоги мають:

а) коли на матчі очікується повне або майже повне заповнення стадіону, допуск повинен відбуватися тільки з використанням квитків, електронних вхідних карток або ваучерів (абонементів). Прохід на стадіон за будь-якими запрошеннями або пропусками забороняється.

б) квитки на місця з обмеженою видимістю повинні бути належним чином позначені, а покупець про це попереджений;

в) квитки на місця з майже повністю обмеженою видимістю не повинні продаватися, а ці місця повинні бути виключені з чистої місткості стадіону;

г) квиток повинен мати що менше дві частини і частина квитка, яка залишається у глядача після проходження місця перевірки квитків або турнікету, повинна чітко вказувати на місце розміщення кожного глядача;

д) на зворотній стороні квитка повинен бути зображений спрощений і зрозумілий план стадіону з поясненнями щодо правил поведінки на стадіоні відомості про процедуру перевірки їх дотримання і шляхів евакуації;

е) бажано, щоб квитки містили кольорове маркування, яке відповідало б різним трибунам стадіону;

є) бажано, щоб всі квитки були належним чином захищені сучасними методами, включаючи голографію, від будь яких намагань фальшування і підробки;

ж) з урахуванням того, що дизайн квитків безпосередньо впливає на пропускну спроможність, керівництво клубу/стадіону повинні друкувати квитки такими, щоб зчитування контролером або прибором турнікета були легкими і простими, і така інформація підвищувала пропускну спроможність турнікету і пришвидшувала процес обробки квитків контролером. Таким же повинен бути, у разі застосування новітніх технологій, дизайн електронної вхідної картки для обробки апаратом турнікету, або перевірки контролером;

з) співробітники служби безпеки та стюарди повинні знати план стадіону і бути готові спрямувати глядачів до потрібної трибуни, сектору, ряду і місця;

і) керівництво клубу/стадіону повинно забезпечити, щоб всі сектори стадіону, всі проходи, ряди та місця для глядачів були чітко позначені, пронумеровані відповідно до плану стадіону та інформації у квитках.

ї) керівництво клубу/стадіону повинно забезпечити, щоб в день матчу продаж квитків в касах біля стадіону був обмежений, тому що це підриває загальну стратегію безпеки і розподіл груп глядачів;

к) керівництво клубу/стадіону повинно самостійно визначити правила продажу квитків, особливо кількість квитків, яка може бути продана одній особі – «в одні руки». Як правило, продаж більше 5 квитків одній особі можливий лише за пред'явленням документу, що засвідчує особу.

21.2. Організатори матчу повинні обговорити з міліцією і органами місцевої влади, які конкретні дії необхідно застосувати щоб запобігти спекуляції квитками навколо стадіону, оскільки «чорний ринок» продажу квитків може поставити під загрозу цілісність стратегії безпеки в частині розподілу вболівальників.

21.3. У разі надання будь-якій організації, установі, іншим клубам або асоціаціям 10% або більше від загальної кількості квитків, які передані у продаж, назва такої організації, установи, клубу або асоціації повинна бути проштампована на лицевій стороні квитка з метою швидкого встановлення розповсюджувача квитків і сприяння процесу розділення вболівальників.

21.4. Як тільки організаторам матчу стане відомо про появу або можливість появи підроблених квитків, вони повинні спільно із міліцією (поліцією) прийняти вичерпних заходів задля розв'язання цієї проблеми.

21.5. Ціна на квитки, електронні картки, абонементи встановлюється організатором матчу. Ціна квитків для уболівальників гостей не повинна перевищувати ціну квитків аналогічної категорії для уболівальників команди господарів, якщо тільки дві федерації (асоціації) або два відповідних клуби не домовляться про інше.

21.6. На кожному квитку повинна бути розміщена необхідна для вболівальника інформація, а саме найменування змагання, назва команд-учасниць, назва і адреса стадіону, дата проведення і час початку матчу, чітке позначення місця (трибуна, сектор, ряд, місце), правила поведінки на стадіоні тощо.

Крім того, на матчах чемпіонатів світу, Європи, кубків УЄФА, в яких приймають участь клуби/збірні команди треба мати на увазі, що кількість квитків на кожний матч може визначатися Адміністрацією ФІФА, УЄФА та ФФУ. Кількість квитків у продажу не може перевищувати оголошену й затверджену максимальну безпечну місткість стадіону.

Має бути встановлена система, що реєструє загальну кількість глядачів, які увійшли на стадіон через кожен турнікет / пункт входу, а актуальна інформація про швидкість потоку і кількість відвідувачів стадіону має регулярно повідомлятися до ВОС. Будь-яка система підрахунку на вході має також враховувати кількість людей, яким надано статус VIP / VVIP, і / або розміщених в зонах гостинності на стадіоні.

Примітка: згідно Регламенту ФІФА в день матчу квитки не можуть продаватися на стадіоні. Якщо квитки продаватимуться в дні матчів, слід вибрати місце за межами стадіону і за межами встановленого зовнішнього периметра, щоб не створювати заторів і скупчення натовпу на пунктах входу та шляхах доступу на стадіон. Крім того, необхідно отримати попереднє схвалення місць продажу квитків у день матчу від ФІФА, міліції, групи забезпечення безпеки й охорони стадіону та відповідних державних органів.

21.7. Організатори матчу – асоціації і клуби повинні узгоджувати між собою кількість квитків, які виділяються для уболівальників іншої асоціації/клубу. При цьому треба виконувати такі принципи:

а) всі клуби, що приймають участь у клубних змаганнях ФФУ, виділяють мінімум 5% від загальної місткості свого стадіону виключно для уболівальників клубу гостей в безпечній, ізольованій зоні, що обладнана зручностями належного стандарту. Перед початком змагань кожний клуб повідомляє Адміністрацію ФФУ і Дирекцію об'єднань професійних клубів про кількість місць для уболівальників команди гостей та про місцезнаходження зони (трибуна, сектор, блок), що виділена для них;

б) якщо кількість місць у такій спеціальній зоні перевищує 5% від загальної місткості стадіону, всі ці місця надаються для клубу гостей;

в) клуби гостей повинні повідомляти відповідною заявкою керівництво клубів-господарів поля про необхідну кількість квитків для своїх уболівальників, маршрут їх пересування до стадіону і час прибуття не пізніше, ніж за 5 діб до початку матчу;

г) клуби гостей мають право на придбання для своїх прихильників з числа особливо почесних гостей (VIP), спонсорів тощо до 200 квитків найкращої категорії або квитків різних категорій. Процедура надання (продажу) таких квитків, а також можливого повернення квитків, узгоджується письмово заздалегідь адміністраціями клубів.

д) клуб-господар поля зобов'язаний надати безкоштовно команді гостей не менше 10% місць у ложі для почесних гостей (VIP) згідно з поданою письмовою заявкою, що має надійти від клубу гостей не пізніше, ніж за 5 діб до початку матчу.

Стаття 22. Акредитації

Власники акредитації отримують доступ до зазначених стадіонів і місць на стадіонах, включаючи будь-які зони обмеженого доступу. Акредитація видається ФФУ фізичним особам з певними функціями на матчах збірних команд України, ПЛ та ПФЛ – на матчах внутрішнього чемпіонату .

2. Акредитація має бути, наскільки це можливо, захищеною від фальшування і передбачати захист від багаторазового використання.

3. Акредитація не підлягає передачі.

4. Дозволи мають обмежувати доступ до певних чітко позначених зон і зазначених стадіонів.

5. Кількість дозволів з доступом до всіх зон «ВСЮДИ» має бути зведена до абсолютного мінімуму, а права доступу мають базуватися на робочих потребах.

6. Акредитація не дозволяє власникові перебувати на стадіоні в день матчу в якості глядача або займати будь-яке місце, на яке зазвичай видається квиток.

7. Має бути розроблене положення про вилучення (тимчасове або постійне) акредитації будь-якої особи, якщо її власник діє таким чином, що може завдати шкоди безпеці й охороні інших людей, власником було скоєне злочинне діяння або він підозрюється в ньому, дії власника заважають нормальному ходу події або власник порушив кодекс поведінки на стадіоні.

8. На всіх стадіонах мають бути виділені певні зони, в яких мають виконуватися відповідні заходи контролю доступу за допомогою акредитації. Це робиться для того, щоб зони з обмеженим доступом були безпечними, і щоб лише особам, які мають чинні дозволи, надавався доступ туди. Стюарди і / або міліція або інші відповідні співробітники служби безпеки зобов'язані контролювати доступ до певних зон і областей для запобігання несанкціонованого доступу.

Основні рекомендації по зонам і областям стадіону на заходах ФІФА містяться в додатку № 6.

Примітка: При проведенні матчів під егідою ФІФА, ФФУ, спільно з органами влади, в рамках процесу акредитації здійснюється збір інформації / кримінальна перевірка, за результатами якої може бути відмовлено у видачі акредитації на підставі міркувань безпеки без звернення до організатора заходу .

Стаття 23. Права та обов'язки глядачів під час підготовки та проведення футбольних матчів

23.1. Глядачі мають право відвідувати футбольні матчі для їх перегляду за умови дотримання законодавства та правил поведінки на території спортивної споруди.

23.2. Глядачі зобов'язані:

1) дотримуватися правил поведінки на території спортивної споруди, інших вимог щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки (рекомендований зміст правил поведінки див. в додатку № 5);

2) виконувати законні вимоги стюардів, волонтерів, працівників служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу), правоохоронних органів щодо дотримання законодавства, а у разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі - вимоги плану евакуації;

3) інформувати стюардів, волонтерів, працівників служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу), органів внутрішніх справ про виявлені загрози громадському порядку та громадській безпеці для їх негайного усунення.

23.3. Глядачам забороняється:

1) перебувати на території спортивної споруди у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;

2) користуватися на території спортивної споруди джерелами відкритого вогню;

3) проносити на територію спортивної споруди та/або використовувати вогнепальну, холодну чи іншу зброю, колючо-ріжучі предмети та предмети, що можуть бути використані для заподіяння тілесних ушкоджень, боєприпаси, вибухові речовини, піротехнічні вироби, легкозаймисті речовини, їдкі речовини, інші

предмети, засоби і речовини, обіг яких обмежено законодавством та які визначені правилами поведінки на території спортивної споруди;

4) проносити та/або вживати на території спортивної споруди алкогольні, слабоалкогольні напої або пиво у скляній тарі.

Стаття 24. Діяльність клубу господаря

Клуб-господар поля зобов'язаний виконувати в повному обсязі обов'язки організатора футбольного матчу (Стаття 11) і крім цього:

- передбачити охорону стадіону напередодні матчу з метою недопущення неправомірних дій, які можуть призвести до правопорушень або будь-яких негативних наслідків;

- не менше ніж за 4 години до початку гри повинен бути здійснений оперативно-технічний огляд стадіону з метою виявлення небезпечних предметів та громадян, які не мають права знаходитися на стадіоні;

- перевірити готовність обслуговуючого персоналу;

- узагальнити інформацію про чисельність проданих квитків та перепусток, виданих на автотранспорт;

- вжити заходи щодо усунення виявлених недоліків;

- забезпечити організацію початкової перевірки глядачів біля зовнішньої огорожі, а також при вході на трибуни стадіону;

- передбачити заходи з прийому, розміщенню на стадіоні та супроводжувати до, під час та після матчу уболівальників команди гостей та інших груп уболівальників;

- забезпечити, щоб входи, виходи зі стадіону, трибуни були обладнані засобами контролю, які б не несли загрози безпеці глядачів. Вони повинні бути обладнані турнікетами, знаходитися під наглядом і охороною достатньої кількості працівників правоохоронних органів і працівників стадіону, забезпечувати вільними шляхи евакуації у разі необхідності.

24.1. Клуб-господар поля зобов'язаний забезпечити захист глядачів, офіційних осіб, учасників матчу, арбітрів, почесних гостей, журналістів, представників офіційного мовника, а також його обладнання для чого передбачити:

а) Розміщення стюардів (за необхідністю - працівників правоохоронних органів) в межах стадіону. Має бути накреслено план стадіону, включаючи всі його будівлі, ворота, входи та виходи, периметри, маршрути екстреного виходу, знаки тощо. За проханням міліції, пожежної служби, першої медичної допомоги та стюардів, їм необхідно надати менші копії вищевказаного плану. Весь персонал має бути ознайомлений з планом стадіону та планом дій у надзвичайних ситуаціях і при евакуації глядачів.

б) Охорону ігрової зони від будь-якого вторгнення, в тому числі комбінованими заходами, а саме: силами служби безпеки клубу, стюардів, використання достатньої глибини і ширини рову, міцними, прозорими щитами або турнікетами. Щити захисту проти вторгнення сторонніх осіб в ігрову зону не повинні становити загрозу для глядачів у разі паніки або оголошення про евакуацію. Обраний засіб захисту узгоджується з компетентними органами і повинен бути частиною загального Плану дій адміністрації клубу/стадіону.

в) обов'язкову охорону, силами служби безпеки клубу та стюардів від будь-якого вторгнення в ігрову зону, кімнату допінг контролю, роздягальні футболістів, тренерів, делегатів, арбітрів, вихід в ігрову зону та технічну зону, ложу для преси і персон VIP, а також їх транспортні засоби, камерні платформи та зони ПТС офіційного мовника.

У випадку наявності інформації про таку загрозу можуть залучатися співробітники міліції (згідно з п. 24.3 цього Регламенту).

24.2. Професійний футбольний клуб повинен мати у штатному розписі клубу посаду співробітника по роботі із вболівальниками (надалі за текстом – «СРВ») або клубну службу СРВ.

Ціллю попереджувальної роботи СРВ є налагодження зв'язків клубу з вболівальниками, правоохоронними органами, споттерами клубів для безпечного проведення футбольних змагань, значного зменшення вандалських проявів, локалізація діяльності футбольних хуліганів, наслідками чого має бути збільшення кількості організованих глядачів.

Роль СРВ визначається у:

- плідному зв'язку між вболівальниками і клубом, що допомагає закріпленню діалогу цих сторін;
- довірі з боку вболівальників і клубу одночасно, отримуючи інформацію від обох сторін;
- повідомленні вболівальників про важливі рішення керівництва клубу і повідомленні керівництву клубу бачення вболівальників;
- побудові співвідносин не тільки із різноманітними групами та ініціативними організаціями вболівальників, але й з органами правопорядку та із співробітниками, які відповідають за безпеку;
- обміні інформації із СРВ інших клубів, задля забезпечення вболівальниками правил безпеки.

СРВ має досконало знати історію клубу, володіти різнобарв'ям фанатського руху, особисто знати неформальних лідерів, офіційних організованих осередків вболівальників, а також і фан-угруповань (ультрас). Для СРВ необхідно планувати та періодично влаштовувати зустрічі на фанатських зборах (конференціях) із функціонерами клубу, керівництвом клубу, гравцями, вносячи вагомий доробок у розвиток цивілізованого фанатського руху.

СРВ не може поєднувати свою діяльність із діяльністю офіцера безпеки.

Головним завданням СРВ є упередження та профілактика усіх фанатських заходів, що знаходяться на межі протиправних дій чи можуть перетнути таку межу.

СРВ повинен мати усю необхідну інформацію, переймаючись життям вболівальників щодня, здійснюючи:

- постійні зустрічі із групами організованих вболівальників;
- роботу із фанатською поштою, у тому числі і з Інтернет-зверненнями;
- організацію заходів, присвячених історичним датам клубу та фанатського руху;
- вшанування пам'яті видатних осіб клубу та фанатського руху;
- організацію зустрічей із представниками адміністрації клубу, з якими хотіли би зустрітися та поспілкуватися вболівальники, гравцями.

СРВ має ретельно приготуватися до безпосереднього футбольного матчу. Необхідно достеменно вивчити усі обставини, які передують футбольні матчі:

- історію взаємовідносин клубів;
- історію взаємовідносин фанатів;
- підготовку до матчу організованих груп вболівальників, фанатських осередків, агресивно налаштованих футбольних хуліганів тощо.

Під час матчу, з метою виконання покладених на нього завдань, СРВ має вживати наступні заходи:

- вступати в діалог з глядачами та розповсюджувати інформацію.
- змішуватися з глядачами і заохочувати розумну поведінку.
- сприяти стюардам стадіону і міліції в боротьбі з нестриманими вболівальниками.

На наступний день, після закінчення футбольного матчу, - СРВ складає письмовий звіт для керівництва клубу, стосовно роботи із вболівальниками до, під час та після матчу, робить висновки та вносить пропозиції, щодо покращення своєї діяльності та діяльності усіх сторін, які забезпечували проведення футбольного матчу. У триденний термін, після закінчення футбольного матчу, СРВ необхідно надіслати складений звіт до Федерації футболу України на адресу координатора СРВ (Комітет з питань стадіонів та безпеки проведення змагань), який координує, регулює і контролює діяльність СРВ професійних футбольних клубів.

24.3. Порядок введення міліції на стадіон

У разі вчинення вболівальниками протиправних дій безпосередньо на трибунах спортивної споруди, які порушують безпеку оточуючих, заважають проведенню футбольного матчу, можуть перерости в масовий безлад та які неможливо припинити силами служби безпеки клубу/спортивної споруди і обслуговуючого персоналу, керівник служби безпеки підписує письмове звернення до спеціально уповноваженого співробітника органів внутрішніх справ про необхідність введення на територію спортивної споруди підрозділу міліції.

Бланк такого звернення розробляється оператором спортивної споруди спільно з представником відповідного органу внутрішніх справ. В ньому повинна бути передбачена можливість внесення прізвища та ініціалів представника органу внутрішніх справ, до якого воно адресоване, дати і часу звернення, прізвища та ініціалів працівника служби безпеки спортивної споруди/футбольного клубу, а також проставлення його підпису (**додатку № 2**).

Після отримання такого звернення, спеціально уповноважений співробітник органів внутрішніх справ приймає рішення про введення на територію спортивної споруди, у тому числі на її трибуни, міліції, а також визначає відповідно до Закону порядок і межі застосування заходів фізичного впливу та спеціальних засобів.

Рішення керівника служби безпеки спортивної споруди/футбольного клубу о направленні звернення о введенні підрозділів органів внутрішніх справ на територію спортивної споруди повинно бути обґрунтовано і може прийматися як у випадку порушень громадського порядку так і при наявності інформації про правопорушення, які готуються та можуть значно вплинути на безпеку проведення футбольного матчу.

24.4. Клуб-господар поля зобов'язаний вжити заходів для заборони доступу на стадіон відомим або потенціальним порушникам порядку або особам, які

знаходяться під впливом алкоголю або наркотиків або особам, які не досягли 14-літнього віку без супроводу дорослих.

24.5. Не менш як 5% місць від чистої місткості стадіону повинно резервуватися у окремо виділеному секторі виключно для уболівальників команди гостей. У разі можливого приїзду більше 200 вболівальників команди гостей, має бути призначена відповідна кількість стюардів, сформована група супроводження для допомоги вболівальникам під час поїздки до місця проведення матчу, забезпечення безпеки і охорони до, під час та після матчу, а також підтримання зв'язку між організаторами та вболівальниками.

Приїзд вболівальників гостей обов'язково оформляється офіційним листом-зверненням, підписаним керівником клубу на адресу клубу-господаря.

24.6. Розміщення приїжджих вболівальників для перегляду матчу і підтримки свого клубу накладає на клуб-господаря поля додаткову відповідальність і вимоги. На стадіонах, куди приїжджають вболівальники клубів, які проводять матчі на виїзді, необхідно розробити узгоджені плани дій між адміністрацією клубу-господаря, стадіону, приїжджим клубом та міліцією (поліцією), як місцевою, так і на території постійного розташування клубу гостей. Це потрібно для того, щоб вболівальників гостей забезпечити наступним:

- а) гостинно прийняти на стадіоні клубу-господаря;
- б) спрямувати до відповідних входів на трибуні;
- в) безпечно розмістити на виділеному заздалегідь секторі відповідної трибуни;
- г) завжди чітко інформувати про спеціальні домовленості щодо них на трибунах (секторах) та при від'їзді.

Взаємодія між керівництвом та міліцією необхідна для того, щоб розрахувати ймовірну кількість приїжджих вболівальників. Разом з міліцією, керівництво повинно визначати точну стратегію розміщення місцевих та приїжджих груп вболівальників, і дійти відповідної домовленості з політики продажу квитків. Потрібно також проводити інструктажі для оцінки цих планів, і за необхідності формувати зміни на наступні змагання.

У випадках, коли очікується прибуття великої кількості глядачів з іноземної країни, керівництво повинно забезпечити приїжджих вболівальників інформацією на їх рідній мові.

24.7. Керівництво клубу/стадіону на кожному матчі повинно розробляти і застосовувати політику відокремлення груп уболівальників, домовленості про допуск глядачів потрібно скласти спільно з місцевою владою та міліцією (поліцією) і чітко контролювати, аби таке розділення уболівальників було максимально ефективним.

Кожна відділена територія для уболівальників клубу гостей повинна мати свій власний окремий вихід або маршрут евакуації. Коли вимоги безпеки дають необхідні підстави, між різними групами уболівальників може бути встановлена нейтральна, так звана буферна (вільна від уболівальників), зона. Проте в усіх випадках рекомендується, щоб методи відокремлення уболівальників були гнучким і адекватними небезпеці.

Керівництво стадіону повинно також впевнитися, що кожна відокремлена територія забезпечена вільним доступом уболівальників до санітарно-гігієнічних

кімнат та місць громадського харчування. Глядачі у відокремлених частинах не повинні долати будь-яку огорожу або шукати доступу до цих зручностей.

24.8. Служба безпеки клубу/оператор спортивної споруди разом з міліцією складає чітко сформульовані інструкції щодо видалення та/або затримання глядачів, які скоїли правопорушення в межах або біля стадіону. Під час складання алгоритму дій в таких ситуаціях особливу увагу слід приділити ставленню до молоді віком до 18 років та людей похилого віку.

24.9. Безпеку і підтримку громадського порядку у більш широкому контексті управління організацією проведення матчів з футболу потрібно розглядати не як набір правил або умов, нав'язаних зі сторони, а як стандарти, встановлені зсередини, що відображають культуру поведінки і безпеки на стадіоні. Крім того, управління безпекою стадіону, його глядачів та всіх, хто перебуває у зв'язку з проведенням матчу на стадіоні, не потрібно розглядати окремо. Тому, за допомогою нарад, коли це необхідно під керівництвом представників органів місцевої влади, всі гілки керівництва стадіону та персонал, задіяний у дні матчів, повинні бути обізнані з усіма наслідками у сфері безпеки і підтримки громадського порядку, які можуть виникнути через їх дії та вибрані для забезпечення визначеної мети, стратегії.

24.10. Органи місцевої влади, на які покладені питання контролю за станом спортивних споруд повинні враховувати ризики, пов'язані з поведінкою вболівальників і при необхідності вирішувати питання про можливе зменшення місткості стадіону, щоб протидіяти окремим проблемам безпеки, наприклад, блокуванню проходів або стоянню глядачів у передніх рядах верхніх ярусів або навпаки, стоянню у нижчих рядах тощо.

24.11. Для запобігання небезпечних чинників у місцях продажу їжі і напоїв, і зменшення ризику виникнення пожежі, для збору та зберігання сміття, а також відходів від проданих напоїв та їжі, потрібно забезпечити відповідні ємкості для збору сміття. Тверда упаковка або контейнери для напоїв або їжі, такі як склянки, пляшки або бляшанки становлять небезпеку для місць з високою концентрацією глядачів, а осколки можуть навіть бути використані як зброя. Гарячі напої та їжа повинні відпускатися у відповідних контейнерах, так щоб зменшити ризик опіків у глядачів.

24.12. Наявність і вживання алкоголю контролюється правилами поведінки глядачів, затверджених ФФУ і прийнятих на їх основі правилами, розробленими в клубах. На всіх змаганнях з футболу правопорушенням вважається:

а) мати при собі алкогольні напої чи бути у стані алкогольного сп'яніння під час проходження на стадіон;

б) знаходитись на території стадіону у стані алкогольного сп'яніння;

в) мати при собі алкогольні напої в загальних секторах для глядачів протягом двох годин до початку матчу і години після закінчення матчу;

г) мати при собі алкогольні напої в секторах для прийому гостей та інших кімнатах з видом на ігрову зону.

д) мати при собі пляшки, бляшанки та інші переносні контейнери для напоїв, які після випорожнення, зазвичай, викидаються або повертаються постачальнику, і які можуть нанести поранення людині, якщо їх застосувати як предмет для нанесення тілесних ушкоджень.

24.13. Якщо в межах стадіону виявлено осіб, які перебувають під впливом алкоголю або інших речовин, що можуть вплинути на їхній психічний стан, неадекватну поведінку або передумови такої поведінки, що становлять загрозу безпеці, уповноважені представники міліції та служби безпеки мають негайно вивести їх за межі стадіону.

Стаття 25. Заборона відвідування стадіону

25.1. Керівництво клубу/стадіону за власною ініціативою або за приписом компетентних органів може накласти заборону відвідування стадіону на будь-яку особу, поведінка якої на футбольному матчі, всередині чи зовні стадіону, впливає або становить значну загрозу для безпеки та порядку на заході. Залежно від важкості порушення, визнання особи небажаною на стадіоні персоною та заборону відвідування може бути обмежено лише стадіонами під юрисдикцією ФФУ, або застосовано на європейському і навіть світовому рівні.

25.2. Заборону відвідування стадіонів Європи або світу може бути накладено у разі порушення вболівальниками правил поведінки на стадіоні або поведінка яких підпадає під дію Кодексу України про адміністративні правопорушення.

25.3. ФФУ в особі своїх комітетів здійснює контроль за діяльністю керівництва клубів/стадіонів щодо накладення заборони відвідування стадіону. Такий контроль покладається також на об'єднання професійних клубів України та інших колективних членів ФФУ.

25.4. Якщо ФФУ прийнято рішення щодо проведення матчу без глядачів, то право на його відвідування мають виключно наступні особи (згідно акредитацій та посвідчень), а саме:

- представники клубу-хазяїну (максимум 75 осіб, включно з гравцями та тренерами команди);
- представники клубу – гостей (максимум 200 осіб, враховуючи гравців, тренерів та тех..персонал без врахування VIP – персон).
- представники ФФУ, ПЛУ, ПФЛ, штатні працівники стадіону та служби і особи, задіяні в забезпеченні громадського порядку та громадської безпеки;
- представники ЗМІ;
- представники офіційного мовника.

25.5. Відповідні органи мають співпрацювати та обмінюватися інформацією, яку вони мають, і перевіряти її перед кожною подією, таким чином забезпечуючи відповідне застосування заборон на відвідування стадіону в зоні юрисдикції організатора.

25.6. Порушення особою заборони відвідування стадіону тягне відповідальність згідно з чинним законодавством.

25.7. Відмінити заборону відвідування стадіону може лише той орган, який її наклав. В цьому випадку про це інформуються всі зацікавлені сторони.

Стаття 26. Організація діяльності диспетчерських пунктів (Control room, VOC)

26.1. Незалежно від категорії стадіону оператором спортивної споруди/футбольним клубом повинен бути створений і обладнаний диспетчерський пункт для роботи осіб, які відповідають за усі питання, пов'язані з безпекою і охороною на стадіоні, а саме керівника служби безпеки спортивної споруди, представників медичних служб,

ДСНС, старшого офіцера міліції, та персоналу стадіону, в тому числі з питань керівництва стюардами, дикторами, турнікетами, освітленням, відеоспостереженням, електронною відео системою з оглядовим екраном (табло) тощо (пункт 5.47. Регламенту).

26.2. Рішення пов'язані з розташуванням, проектуванням та обладнанням диспетчерського пункту приймаються на підставі консультацій з усіма зацікавленими сторонами (органами внутрішніх справ, надзвичайних ситуацій, охорони здоров'я, місцевої влади, регіональної федерації тощо).

26.3. Диспетчерський пункт з урахуванням покладених функцій з управління охороною громадським порядком і безпекою на стадіоні, а також зв'язку з усіма службами, підрозділами і особами, що залучені для цього, повинен виконувати такі основні завдання:

а) спостереження за безпекою людей всередині стадіону та безпосередньо біля нього на прилеглий території;

б) координація заходів у відповідь на конкретні інциденти, ризики та непередбачувані ситуації;

в) забезпечення, при необхідності, аварійних служб засобами спостереження або зв'язку;

г) спостереження за поведінкою глядачів, встановлення порушників Правил перебування на стадіоні та реагування на конкретні інциденти відповідно до Плану дій і загальної стратегії безпеки;

д) допомога організаторам матчу в проведенні цієї спортивної події.

26.4. Розташування диспетчерського пункту(ів) повинно відповідати наступним вимогам:

а) необмежений вид на всю ігрову зону, а також на зону для глядачів всіх секторів на всіх трибунах;

б) бути доступним для усього уповноваженого персоналу за нормальної чи аварійної ситуації, незалежно від маршрутів руху людей чи екстреної евакуації;

в) не повинно обмежувати поле зору глядачів;

г) повинна бути можливість негайно евакуювати весь його персонал у разі надзвичайної ситуації;

д) на випадок виникнення чи загрози виникнення надзвичайної ситуації або пожежі організатори футбольного матчу заздалегідь розробляють тексти повідомлень, що погоджуються із спеціальними суб'єктами забезпечення громадського порядку та громадської безпеки і залученими органами;

е) до диспетчерського пункту забезпечується доступ представників органів внутрішніх справ, територіальних органів та підрозділів ДСНС для невідкладних повідомлень у разі виникнення чи загрози виникнення надзвичайної ситуації або пожежі.

26.5. Управління диспетчерським пунктом(ами) та його комунікаційними системами та іншим обладнанням покладається на спеціально підготовлений персонал. Особи, які плануються до складу працівників диспетчерського пункту, зобов'язані пройти належне навчання і отримати відповідний сертифікат. Керівництво пунктом і персоналом покладається на представника керівництва стадіону/клубу як правило в особі координатора служби безпеки.

Між персоналом клубу/стадіону, який працює в диспетчерському пункті і представниками міліції, повинен існувати розподіл обов'язків і відповідальності. Такий розподіл повинен бути частиною договору з міліцією про співпрацю.

26.6. Обладнання диспетчерського пункту(ів) на нових спорудах, що будуються або перебувають у стадії реконструкції повинно відповідати сучасним вимогам щодо оснащення приборами спостереження за порядком і безпекою, доречним вимогам щодо керування освітленням, гучномовними оголошеннями, електронною відео системою з оглядовим екраном (табло) і різноманітними видами зв'язку з усіма особами, що залучені до охорони громадського порядку і безпеки.

26.7. Стадіон, що обладнаний електронною відео системою з оглядовим екраном (табло), можна використовувати як екран трансляції матчу за умови чіткого дотримання відповідної інструкції і регламенту УЄФА.

26.8. В диспетчерському пункті повинна зберігатися належна документація – плани і технічні характеристики стадіону, яка може бути необхідним для миттєвої довідки, прийняття оперативного рішення в контексті безпеки, а саме:

- а) загальний план спортивного майданчику;
- б) загальний план під'їзних шляхів та автомобільних стоянок;
- в) загальні місця розміщення трибун по поверхам, терасам, секторам;
- г) головні шляхи в'їзду та виїзду;
- д) номери та назви кожної трибуни, тераси або сектору, їх місткість і будь-яка інформація стосовно категорій глядачів;
- є) місце розташування:
  - центрального і додаткових контрольних пунктів;
  - головних телефонів;
  - постів стюардів;
  - персоналу служби безпеки стадіону/клубу;
  - камер відео спостереження;
  - пожежних постів;
  - гучномовців системи оповіщення глядачів та розподіл їх по зонам;
  - аварійних виходів та шляхів евакуації;
  - кімнат першої медичної допомоги;
  - повністю безпечних та відносно безпечних територій;
  - територій підвищеного ризику (такі як агрегатна, котельня, або паливні склади);
  - місць зборів та місць доступу для аварійних служб;
  - пульта пожежної сигналізації та пультів ретрансляції.
- е) загальні технічні характеристики споруд та конструкцій;
- ж) правила поведінки глядачів на стадіоні;
- з) нормативні документи щодо забезпечення безпеки на стадіоні;
- і) контактні дані всіх зацікавлених осіб;
- ї) копія планів дій у випадку надзвичайної ситуації на стадіоні або на прилеглий території;
- к) документ, який свідчить про деталі, пов'язані з планом дій у випадку надзвичайної ситуації;

26.9. Перелік документів, який вказаний в пункті 26.8. статті 26 Регламенту в повному обсязі повинен зберігатися у директора стадіону/клубу і в день проведення

матчу може бути витребуваний представниками компетентних органів для прийняття відповідного оперативного рішення.

Стаття 27. Диктор стадіону

27.1. Диктор стадіону зобов'язаний бути відповідно підготовлений та мати заздалегідь підготовлені тексти для оголошення їх за допомогою гучномовної системи оповіщення. Всі оголошення повинні бути суворо нейтральними і позбавлені будь-якої дискримінації до команди-гостя.

27.2. Повідомлення, які оголошуються диктором на спортивній споруді, повинні бути лаконічні і не можуть використовуватися для політичних заяв та підтримки футбольних команд.

27.3. Глядачі, присутні на спортивній споруді, повинні бути поінформовані про необхідність дотримання громадського порядку і правил пожежної безпеки та про недопущення їх переходу з одного сектору до іншого.

27.4. На випадок виникнення чи загрози виникнення надзвичайної ситуації або пожежі організатори футбольного матчу заздалегідь розробляють тексти повідомлень, що погоджуються із спеціальними суб'єктами забезпечення громадського порядку та громадської безпеки і залученими органами.

27.5. Тексти для оголошення як громадським диктором, так і представником міліції, мають бути готовими на випадок наступних можливих ситуацій:

- стовпотворіння у зоні глядачів навпроти воріт для входу;
- знаходження глядачів зовні вхідних воріт під час введення м'яча у гру;
- рішення арбітра затримати початок матчу;
- сутички між некерованими групами уболівальників;
- перетин зовнішньої або внутрішньої огорожі чи турнікетів одним чи кількома особами, вторгнення в ігрову зону;
- виявлення потенційного вибухонебезпечного, піротехнічного або займистого пристрою;
- розпалювання вогнищ, запалювання сміття, загроза використання потенційного вибухонебезпечного, піротехнічного або займистого пристрою;
- можлива небезпека внаслідок поганої погоди або недоліків будівлі стадіону;
- небезпека, спричинена панікою серед уболівальників.

27.6. Керівництво клубу/стадіону з урахуванням своїх культурних уподобань, властивостей свого стадіону та взаємовідносин з уболівальниками може встановлювати окремі правила поведінки і на їх засадах розробляти відповідні тексти звернення до уболівальників, наприклад підтримки чистоти, заборони паління, пронесення на трибуни окремих предметів або речей тощо.

27.7. Бажано, щоб диктор стадіону працював на постійній основі, а його голос був добре відомий уболівальникам.

27.8. Оголошення диктора на стадіоні клубу-господаря поля повинні бути поважними. У разі проведення міжнародного матчу диктор звертається для глядачів на їх рідній мові і офіційні мові УЄФА.

Стаття 28. Матчі підвищеного ризику

28.1. Футбольні матчі поділяються на матчі підвищеного та звичайного ступеня ризику.

До футбольних матчів підвищеного ступеня ризику належать: фінальні етапи клубних змагань УЄФА, півфінали і чвертьфінали Кубка УЄФА, матчі Ліги чемпіонів, відбіркового та фінального турнірів чемпіонату світу і Європи, півфінали та фінали розіграшу Кубка України, матчі розіграшу Суперкубка України і Золотий матч за звання чемпіона України;

матчі, де передбачається присутність посадових та інших осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

матчі, під час яких передбачається повне заповнення спортивної споруди глядачами або на яких очікується присутність більш як 15 тис. таких осіб;

матчі, на яких передбачається велика кількість глядачів-уболівальників з держави, команда якої бере участь у матчі (далі - команда-гостя), і глядачів-уболівальників, що проживають у державі, де проводиться такий матч.

До матчів звичайного ступеня ризику належать усі інші футбольні матчі.

28.2. Для матчів, класифікованих ФФУ як «матчі підвищеного ризику» потрібно вжити наступних заходів:

- чітко розмежувати уболівальників окремими секторами розміщення, а у надзвичайному випадку, незважаючи на інформацію, вказану на квитку (примусова сегрегація);

- створити та зарезервувати пусті сектори стадіону між «небезпечними» секторами глядачів так звані «буферні» зони;

- збільшити кількість стюардів, особливо на входах та виходах до секторів для глядачів, навколо футбольного поля та між групами вболівальників команд, що суперничають;

- стежити, щоб сходи та тераси у всіх секторах для глядачів залишалися вільними та нічим не захащувалися;

- пильно наглядати за стадіоном, особливо протягом ночі перед матчем;

- завчасно сповіщати уболівальників і потенційних глядачів про те, що всі квитки на матч продано;

- призначити стюардів для супроводу вболівальників клубу гостей з аеропорту, вокзалу, порту або автобусної/залізничної станції (в обох напрямках) перед та після матчу (у разі необхідності залучати міліцію);

- забезпечити участь в роботі стадіону до, під час та після матчу до повного завершення заходів безпеки диктора з клубу-гостя або особи, що володіє мовою, рідною для клубу-гостя і офіційною мовою ФІФА, УЄФА.

- утримувати глядачів на стадіоні до кінця матчу, доки не буде гарантовано порядок зовні стадіону. У таких випадках мають застосовуватися наступні принципи:

- а). Незадовго до кінця матчу, рішення про утримання групи вболівальників має бути оголошено через систему загального оповіщення мовою відповідної групи вболівальників.

- б). Організатор матчу має забезпечити впродовж терміну утримання доступ утримуваних вболівальників до пунктів харчування і санітарних зручностей.

в). Якщо це можливо, слід забезпечити розваги для утримуваних вболівальників (музика, гігантський екран, тощо), щоб допомогти часу очікування пройти швидше і підтримати їх спокій.

г). Утримувані вболівальники повинні регулярно інформуватися про те, як довго їм доведеться чекати, перш ніж буде дозволено покинути стадіон.

Стаття 29. Пожежна охорона і безпека

29.1. Пожежна охорона створюється з метою захисту життя і здоров'я громадян, приватної, колективної та державної власності від пожеж, підтримання належного рівня пожежної охорони і безпеки на стадіонах і в населених пунктах, де вони розташовані.

29.2. Основними завданнями пожежної охорони і безпеки є:

- здійснення належного контролю за дотриманням протипожежних правил і вимог безпосередньо на стадіоні і навколо нього;
- запобігання пожежам і нещасним випадкам на них;
- гасіння пожеж, рятування людей та надання допомоги в ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха.

29.3. Забезпечення пожежної безпеки є складовою частиною організаційної діяльності у спорті посадових осіб, працівників стадіону/клубу незалежно від форми власності. Це повинно бути відображено у трудових договорах (контрактах) працівників та статутах стадіону/клубу.

29.4. Забезпечення пожежної безпеки на стадіонах покладається на їх керівників і уповноважених ними осіб, якщо інше не передбачено відповідним договором.

29.5. Розмежування компетенції в галузі пожежної охорони і безпеки між органами влади здійснюється у відповідності до Закону України «Про пожежну безпеку».

29.6. Центральні органи виконавчої влади, Рада Міністрів Республіки Крим, обласні державні адміністрації, органи місцевого та регіонального самоврядування в межах своєї компетенції з урахуванням власності і місця розташування стадіону організують розроблення та впровадження у відповідних регіонах організаційних і науково-технічних заходів щодо запобігання пожежам та їх гасіння, забезпечення пожежної безпеки населених пунктів і стадіонів, які в них знаходяться.

29.7. В процесі щорічного обстеження стадіонів (сертифікації) територіальні органи ДСНС України приймають участь в роботі у складі відповідної комісії, розробляють і реалізують комплексні заходи, спрямовані на поліпшення пожежної охорони і безпеки стадіонів, здійснюють методичне керівництво та контроль за діяльністю адміністрації стадіонів у галузі пожежної безпеки.

29.8. Власники стадіонів незалежно від форми власності або уповноважені ними органи (далі - власники), а також орендарі зобов'язані:

- розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, впроваджувати досягнення науки і техніки, позитивний досвід;
- відповідно до нормативних актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти, що діють на стадіоні, здійснювати постійний контроль за їх додержанням;
- забезпечувати додержання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;

- організувати навчання працівників щодо знання правил пожежної безпеки та провести заходи щодо їх забезпечення;
- утримувати в справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням та приводити у стан підвищеної готовності у визначений час;
- погодити у встановленому порядку розташування протипожежних засобів, шляхи проїзду автомашин спеціального призначення та місця їх паркування на території стадіону;
- створювати, у разі потреби, відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- подавати на вимогу державної пожежної охорони, Адміністрації Ліги або ФФУ відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і продукції, що ними виробляється;
- здійснювати заходи щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;
- своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території;
- проводити службове розслідування випадків пожеж;
- виявляти осіб, які схильні до підпалів або страждають на піроманію і приймати відносно них дії, передбачені Регламентом.

Обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованого майна повинні бути визначені у договорі оренди.

29.9. За порушення встановлених законодавством вимог пожежної охорони і безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів винні в цьому посадові особи, інші працівники підприємств, установ, організацій та громадяни притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством і Дисциплінарними правилами ФФУ.

Стаття 30. Дії у надзвичайних ситуаціях

30.1. Керівництво стадіону/клубу повинно оцінювати ризик будь-якого інциденту на стадіоні, який може загрожувати безпеці глядачів та зірвати нормальне проведення змагань; наприклад: пожежа, застосування піротехнічних пристроїв, відключення електропостачання, загроза вибуху, відкладення початку змагань або масові заворушення.

Такі інциденти часто виникають майже без попередження і керівництво не в змозі владнати ситуацію, діючи звичайними способами. Тому керівництво повинно заздалегідь підготувати план дій у надзвичайних ситуаціях і розробити спеціальні заходи та/або мобілізувати додаткові ресурси.

Плани дій у надзвичайних ситуаціях повинні переглядатися щорічно і обов'язково після загрози кожного інциденту. Після перевірки ці плани повинні бути представлені відповідному органу стадіону/клубу для остаточного перегляду і затвердження. У таких планах повинні бути викладені структурні та поетапні дії у відповідь на такі ситуації та встановлені чіткі принципи щодо заходів, яких слід

вжити за певних обставин, зважаючи на внутрішні й зовнішні фактори, характерні для кожної людини.

Відпрацювання планів дій у надзвичайних ситуаціях повинні проводитися принаймні раз на рік і узгоджуватися з відповідними компетентними органами і службами.

30.2. Необхідно, щоб керівник служби безпеки стадіону/клубу, його заступник та співробітники володіли повними практичними знаннями і навичками всіх планів дій у надзвичайних ситуаціях. Весь персонал стадіону/клубу, а не тільки служба безпеки, повинні бути ознайомлені з цими планами дій у надзвичайних ситуаціях.

30.3. Зміст планів дій у надзвичайних ситуаціях відрізнятиметься відповідно до типу стадіону, його місця розташування і самої суті та рівня матчів або змагань, що проводяться на ньому. Проте, як показує досвід, більшість ситуацій можна звести до наступних назв:

а) пожежа;

б) загроза застосування вибухових речовин, або піротехнічних пристроїв, підозрілий пакет, терористична атака (включаючи хімічну, біологічну, радіологічну або ядерну);

в) споруди та послуги:

- шкода, завдана спорудам;
- відключення електроенергії або відмова системи електропостачання;
- витік газу або хімічний інцидент;

г) вихід з ладу устаткування техніки безпеки:

- лічильний механізм турнікету;
- замкнута (внутрішня) система телебачення;
- система гучномовного зв'язку;
- електронні інформаційні табло;
- системи радіозв'язку служби безпеки;
- системи внутрішнього телефонного зв'язку;
- системи пожежної сигналізації.

д) стримування натовпу:

- здійснення хвиль або тиснява;

- вторгнення в ігрову зону як безпосередньо особами, так і киданням будь-яких предметів;

- запізніле прибуття учасників матчу або затриманий його початок;

- блокування дверей, включаючи поступове закриття турнікету;

- безладдя на стадіоні;

- підробка великої кількості квитків.

е) екстрена (аварійна) евакуація;

є) суворя несприятлива погода;

ж) стратегія продажу квитків на випадок відстроченого часу/дати проведення матчу;

з) характеристики/урахування особливостей місця розташування;

30.4. Антитерористичні заходи, як дії щодо захисту людей і держави, повинні бути гармонізовані з існуючими планами дій в надзвичайних та аварійних ситуаціях і узгоджені з компетентними у цих справах органами і службами. Вимоги ФІФА щодо боротьби з тероризмом викладені в додатку № 7 Регламенту.

30.5. План дій в надзвичайній ситуації або план дій на випадок серйозного інциденту (далі – План дій) розробляється оператором спортивної споруди і зберігається у Адміністрації стадіону/клубу. В Плані дій обов'язково вказуються прізвища всіх відповідальних за кожну ланку забезпечення заходів з безпеки і, в першу чергу, відповідальних за медичне обслуговування, протипожежні заходи, евакуаційні заходи та заходи з безпеки уболівальників, учасників матчу, офіційних осіб, персон VIP, журналістів, осіб з обмеженими можливостями тощо. Крім того в Плані дій точно розписується місце знаходження кожного з осіб які відповідають за виконання заходів безпеки і знаходяться на цих місцях до, підчас і після матчу, доки не будуть звільнені від чергування координатором безпеки. План узгоджується з планами відповідних служб, які надають допомогу у надзвичайних ситуаціях. Тому керівництво стадіону/клубу спільно з органами охорони громадського порядку, швидкої медичної допомоги, надзвичайних ситуацій, охорони здоров'я і санітарного контролю, представників органів місцевої влади тощо повинні провести спільні наради, розробити **узгоджений** план дій, включаючи дії щодо доступу до автомобілів швидкої допомоги і можливої екстреної евакуації. План дій затверджується головою обласної комісії з контролю за станом спортивних споруд щорічно під час процедури сертифікації стадіону.

Стаття 31. Облік дій з безпеки

Керівництво стадіону/клубу зобов'язане вести облік своїх дій з безпеки і даних, що включає:

- а) подробиці всіх перевірок, проведених до початку змагання і кожного матчу;
- б) подробиці нарад перед проведенням змагань, кожного матчу і всіх навчань працівників, що задіяні в проведенні заходів безпеки в т.ч. розпорядників;
- в) кількість глядачів, допущених на стадіон, і за необхідності, у кожний його сектор або мотивована відмова глядачу/глядачам у відвідуванні матчу/матчів або закриття для відвідування сектора чи трибуни;
- г) кількість і місце знаходження всіх працівників та лікарів, які обслуговують змагання і конкретний матч;
- д) дані про інциденти, де записано про нещасні випадки або інциденти, які призвели або могли призвести до нещасних випадків;
- е) подробиці надання першої допомоги або медичного лікування, із збереженням конфіденційності особи, якій надавали допомогу;
- є) подробиці всіх навчань та відпрацювань порядку дій у надзвичайних ситуаціях та під час евакуації, а також будь-які інциденти, під час яких було випробувано план дій у надзвичайних ситуаціях;
- ж) подробиці відкривання дверей або воріт виходу зі стадіону у нестандартних ситуаціях;
- з) подробиці взяття міліцією ситуації під контроль та управління нею;
- і) подробиці будь-яких недоліків з питань безпеки на стадіоні, які виникли до, під час та після матчу, а також коригуючі заходи та заходи із запобігання подібних інцидентів;
- ї) подробиці всіх пожеж або запалювання піротехнічних пристроїв і спрацювань пожежної сигналізації;
- к) подробиці відмови спрацювання аварійного освітлення;

Наведений вище список не є вичерпним для всіх обставин і може бути доповнений керівництвом стадіону/клубу з урахуванням його властивостей.

Глава IX Евакуація відвідувачів спортивної споруди

Стаття 32. Планова евакуація

32.1. Евакуація відвідувачів стадіону (глядачів, офіційних осіб, учасників змагання, арбітрів, почесних гостей, журналістів, обслуговуючого персоналу тощо) здійснюється відповідно до встановленого адміністрацією стадіону порядку після закінчення матчу і вважається закінченою після від'їзду футбольних команд і розосередження відвідувачів за межами стадіону.

32.2. Час для планової евакуації - це загальний час, потрібний для того, щоб всі глядачі за нормальних умов покинули зону місць для глядачів і потрапили до зони вільного виходу. Сюди не входить час, витрачений на вибір маршруту виходу.

Стаття 33. Екстрена евакуація

33.1. Екстрена евакуація відвідувачів стадіону (глядачів, офіційних осіб, учасників змагання, арбітрів, почесних гостей, журналістів, обслуговуючого персоналу тощо) здійснюється залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації або події. Рішення про проведення евакуації відвідувачів стадіону, а у особливих випадках населення з району надзвичайної події, приймають:

- на загальнодержавному рівні - Кабінет Міністрів України;
- на регіональному рівні - Рада міністрів Автономної Республіки Крим, голова обласної державної адміністрації;
- на місцевому рівні - голова Київської та Севастопольської міської держадміністрації, голова районної держадміністрації;
- на об'єктовому рівні - уповноважена особа адміністрації стадіону/клубу.

33.2. Час екстреної евакуації - це розрахунок, який разом з прохідною спроможністю використовується для визначення місткості систем виходу у надзвичайних ситуаціях з місць для глядачів до зони безпеки в випадку надзвичайної ситуації, де люди можуть бути в безпеці від дії вогню не менше як 30 хвилин.

33.3. У певних випадках екстрена евакуація може відбуватися в ігрову зону і на футбольне поле, а з них до виходу, який в свою чергу веде до зони безпеки. Для можливості екстреної евакуації глядачів в ігрову зону необхідно передбачити:

а) обладнання достатньої кількості належним чином спроектованих, виготовлених та пофарбованих воріт або проходів у рекламних щитах;

б) маршрут виходу, який захищений по всій довжині конструкції, що має вогнестійкість більше 30 хвилин;

в) на майданчиках, де ігрова поверхня виготовлена з синтетичних матеріалів консультацію з органами, відповідальними за пожежну безпеку, і визначити чи можуть вони вважатися маршрутом екстреного виходу на випадок пожежі;

г) відповідні дикторські тексти для оголошень про напрямки евакуації.

33.4. План дій для екстреної евакуації мають враховувати особливі потреби глядачів з обмеженими можливостями.

Стаття 34. Загальна евакуація

34.1. Загальна евакуація проводиться шляхом виведення (вивезення) **всіх** відвідувачів стадіону з місць і небезпечних зон стадіону усіма видами наявних засобів.

34.2. Оператор спортивної споруди/футбольний клуб повинен мати план дій щодо евакуації глядачів з обмеженими можливостями.

Стаття 35. Часткова евакуація

Часткова евакуація проводиться з окремих секторів, трибун, зон, будівель, що експлуатуються за діючим планом-графіком.

Стаття 36. Планування евакуації

36.1. Планування евакуації відвідувачів стадіону і/або населення, яке проживає у зоні надзвичайної ситуації біля стадіону, у наслідок можливого катастрофічного затоплення, небезпечного радіоактивного забруднення, хімічного зараження в районах виникнення стихійного лиха - пожеж, землетрусів, зсувів, паводків, підтоплень та інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками, великих аварій і катастроф, якщо виникає безпосередня загроза життю та заподіяння шкоди здоров'ю людей проводиться спільно усіма місцевими підрозділами органів центральної виконавчої влади, керується і затверджується головою обласної державної адміністрації.

На виконання вимог Регламенту (див. п.5.18 Статті 5) планування евакуаційних заходів повинно здійснюватися щодо кожної з 4-х трибун стадіону з урахуванням властивостей кожної з них, всього стадіону взагалі і прилеглий на ній території.

36.2. План евакуації вболівальників щороку уточнюється оператором спортивної споруди/футбольним клубом станом на 1 січня і є частиною загального Плану дій стратегії безпеки.

36.3. Для планування, підготовки та проведення евакуації, приймання і розміщення евакуйованих відвідувачів стадіону створюються евакуаційні комісії, збірні евакуаційні пункти, проміжні пункти евакуації та приймальні евакуаційні пункти (далі - евакуаційні органи).

36.4. Персональний склад евакуаційних органів визначається рішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а на стадіонах - наказами керівників цих підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності і підпорядкування.

36.5. Оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації здійснюється з використанням усіх систем оповіщення, мережі зв'язку, засобів радіомовлення і телебачення із залученням у разі потреби сил і засобів органів МВС та ДСНС. Рішення про оповіщення приймає керівник безпеки на матчі. Диктор стадіону негайно оповіщає відвідувачів стадіону про прийняте рішення, заходи його виконання і відповідальних осіб.

36.6. З отриманням рішення (сигналу) про проведення евакуації координатор безпеки на матчі забезпечує спільно з працівниками органів ДСНС і МВС України, всіма співробітниками клубу/стадіону, повноваження, компетенція і конкретні дії яких визначені заздалегідь у відповідній угоді, яка є частиною Плану дій (див. п 30.5. Статті 30), переміщення глядачів, учасників матчу, офіційних осіб, почесних гостей, журналістів за межі стадіону в безпечне місце. Всіх евакуйованих передають

до пунктів евакуації і підтримують постійний зв'язок з керівниками органів виконавчої влади безпечних районів. Подальші дії з урахуванням рівня і статусу надзвичайної події покладаються на органи місцевої виконавчої влади згідно з чинним законодавством.

36.7. Методичне забезпечення планування та проведення евакуаційних заходів здійснюється ДСНС України.

Стаття 37. Організація діяльності пунктів першої медичної допомоги

37.1. Оператор спортивної споруди/футбольний клуб повинен організувати належну кількість і роботу медичних пунктів, призначених для надання глядачам першої медичної допомоги.

37.2. Кількість медичних пунктів, як і їх обладнання ліками і медичними засобами/препаратами у номенклатурі і кількості визначається за приписами місцевих компетентних органів (див. п.5.37. Стаття 5) Приміщення пунктів першої медичної допомоги повинні відповідати наступним вимогам:

- бути легкодоступними як для глядачів, так і для аварійних служб та їхніх автомашин;
- бути чітко позначеним на відповідних знаках, квитках, покажчиках, піктограмах по всьому стадіону, легко пізнаватись, а їхнє місце знаходження зобов'язаний знати весь обслуговуючий персонал клубу/стадіону;
- мати великі входні двері для нош, качалок швидкої допомоги та інвалідних візків;
- мати зал для очікування родичів, інших близьких та друзів пацієнта.

37.3. Робота пунктів першої медичної допомоги та його персоналу починається з моменту взяття стадіону під охорону перед початком матчу та закінчується після закінчення матчу і повної евакуації глядачів і команд за його межі.

37.4. Оператор спортивної споруди/футбольний клуб повинен створити надійну систему надання першої медичної допомоги всім категоріям відвідувачів. Ця система має діяти на підставі складеного адміністрацією клубу/стадіону Плану медичного обслуговування. Цей План повинен включати інформацію про:

- структуру медичної команди медичних працівників;
- систему управління та контролювання ситуації на стадіоні;
- місце розташування та кількість постійних, тимчасових або пересувних пунктів надання першої медичної допомоги;
- все медичне обладнання, ліки і матеріали та їхнє джерело;
- кількість та розташування машин швидкої допомоги;
- обов'язки, кількість та місце розташування лікарів, медперсоналу та працівників надання першої допомоги з відповідною кваліфікацією;
- комунікаційний зв'язок з членами медичного персоналу в ігровій зоні та медичними закладами поза межами стадіону;
- можливу реакцію медичних працівників на серйозний інцидент;
- можливу реакцію медичних працівників на данні про ймовірність присутності людей похилого віку, дітей та осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- час та тривалість спортивної події;
- потребу можливого реагування на особливі погодні умови;

- процедури надання медичної допомоги при серйозних інцидентах та розрахунки відстані і часу, який необхідний для доставки хворих або поранених до лікувальних закладів;
- процедури, пов'язані з травмами, важкими травмами, смертельними випадками.

37.5. План медичного обслуговування переглядається щорічно або після серйозних інцидентів, або їх загрози.

	<p>Норматив атестації футбольних клубів України в системі національної федерації ІНФРАСТРУКТУРА Про відповідність спортивної споруди</p>
---	---

Додаток № 1

**АКТ
Про відповідність спортивної споруди технічним нормам
(оновлюється щорічно)**

„_____” _____ 20 р.

Стадіон _____

Адреса: _____

Телефон/факс: _____

E-mail _____

Комісія у складі:

Заступник голови облдержадміністрації або міськдержадміністрації (**тільки міст Києва і Севастополя**)

п. _____, а також:
(прізвище, ім'я, по батькові)

представників:

державного архітектурного та будівельного контролю _____

проектної організації _____

правоохоронних органів _____

пожежної охорони _____

медичної служби _____

санітарно-гігієнічної служби _____

спортивних органів місцевої влади _____
голови обласної федерації футболу _____
віце-президента клубу _____
(генеральний директор) _____
за участю директора стадіону _____
офіційного мовника _____
встановила наступне: *(пропуски заповнити, потрібне підкреслити):*

I. ОСНОВНІ СПОРУДИ ТА ДОПОМІЖНІ ПРИМІЩЕННЯ СТАДІОНУ

1. Технічний стан стадіону із зазначенням надійності всіх конструкцій та їх відповідність технічним нормам

_____
_____
_____

(вказати стан та надійність головних конструкцій трибун стадіону, освітлюваних вишок та ін.)

2. Наявність сертифікатів якості на основні споруди та прилади

_____
_____

(вказати які саме споруди та обладнання сертифіковані)

3. Номінальна місткість трибун для глядачів складає _____ тис. місць, у т.ч. для сидіння _____ тис. місць. Фактична місткість трибун для глядачів

складає _____ Тип обладнання місць для сидіння

кількість _____; кількість місць під дахом

_____.

4. Основне футбольне поле: розміри _____ м, рік спорудження _____, реконструкція поля _____ р., підсіяне заново на _____, дренаж: є, немає,

тип огорожі: зовнішньої _____; внутрішньої

_____; відстань _____ м до лінії воріт, _____ м до

бічної лінії.

Огорожа стадіону: висота _____ м, матеріал _____.

5. Наявність штучного підігріву _____
6. Тренувальне футбольне поле: розміри _____ м, з газонним, штучним, гаровим, ґрунтовим покриттям.
7. місце для розминки _____
8. Роздягальні:

Для команди гостей

Для команди господарів

Площа	_____ кв. м.	_____ кв.
м.		
Шафи	_____ шт.	_____ шт.
Умивальники	_____ шт.	_____ шт.
Меблі	_____ шт.	_____ шт.
Дзеркало	_____ шт.	_____ шт.
Душеві	_____ шт.	_____ шт.
Туалети (унітази, пісуари)	_____ шт.	_____ шт.
Фен для волосся.	_____ шт.	_____ шт.
Масажні столи.	_____ шт.	_____ шт.

9. а) Приміщення для арбітрів: площа _____ кв. м., меблі _____

дзеркало _____ шт.,
душеві на _____ місце з гарячою, холодною водою,
туалет _____ (унітази/пісуари);

б) Приміщення для арбітрів жінок _____ кв. м., душеві _____, туалет _____

10. Мед. кабінет, медпункт, лікар _____, медсестра _____.

11. Готель при стадіоні на _____ місце.

12. Електроосвітлення футбольного поля:

а) загальна потужність _____ кВт;

б) горизонтальна освітлення _____ люкс;

в) вертикальна освітленість у напрямку головної камерної платформи _____ люкс;

г) вертикальна освітленість у напрямку заворотної камерної платформи на половині поля, що до неї прилягає _____ люкс;

д) вертикальна освітленість у напрямку камер на рівні поля на чотири сторони стадіону;

система енергопостачання _____,

аварійна резервна система _____.

13. Радіофікація стадіону _____

14. Буфети _____

15. Місця для паркування автотранспорту:
зовнішні _____ (автобусів) _____ (легкових)
внутрішні _____ (автобусів) _____ (легкових)

16. Наявність трибун для почесних гостей _____
(кількість місць, місце розташування)

17. Наявність ложі преси _____, приміщення для прес-конференцій

— _____
(кількість місць та обладнання приміщення)

18. Наявність технічних приміщень

19. Кімната для допінг-контролю _____ кв. м., туалет _____
(унітаз/пісуар),
холодильник _____.

20. Наявність окремих туалетів для чоловіків, жінок, інвалідів _____
(кількість)

— _____
(внутрішні, зовнішні)

II. ОБЛАДНАННЯ ТА ІНВЕНТАР

1. Електронне табло _____ (розміри)

2. Ворота основного поля: _____ м, форма стійок та поперечки
_____ матеріал

3. Кутові флагштоки: кількість _____ шт., колір

4. Прапорці для асистента арбітра _____ шт.

5. Запасні ворота

6. Ваги, шаблони для вимірювання м'ячів, манометр _____ шт.,
рулетки _____ шт., секундоміри _____ шт.

Наявні недоліки та терміни їх усунення:

_____

—

_____

—

_____

—

_____

—

_____

—

_____

Висновки комісії

_____

_____

(відповідність/невідповідність стадіону технічним нормам терміном на 1 рік)

Підписи членів комісії: М.П.

З актом ознайомлені та копію Акту отримали

1.	/	/
2.	/	/
3.	/	/
4.	/	/
5.	/	/
6.	/	/
7.	/	/
8.	/	/
9.	/	/
10.	/	/
11.	/	/
12.	/	/

Директор стадіону _____ / _____ /

М.П.

Термін наступного обстеження „_____” _____ 201__ р.

-

**Розроблено відповідно до Постанови Кабінету Міністрів
України від 25 квітня 2012 року № 341**

Додаток № 2

Спеціально уповноваженому працівнику МВС

_____

(Статус та назва матчу)

_____

(Посада)

_____

(П.І.Б)

**Звернення
про введення на територію спортивної споруди міліції**

_____

(зміст правопорушення)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

З метою реагування на протиправні дії глядачів безпосередньо на трибунах стадіону та припинення таких дій, у зв'язку з неможливістю їх припинення силами служби безпеки стадіону (клубу) та обслуговуючого персоналу, просимо Вас ввести на територію стадіону (трибуни стадіону) наявний підрозділ міліції.

Начальник служби безпеки

стадіону (клубу) «_____»

_____
П.І.Б.

_____
Підпис

_____ год. _____ хв.
« ____ » _____ 201__ р

Додаток № 3

АНКЕТА ФФУ ПО ІНФРАСТРУКТУРІ СТАДІОНУ

КЛУБ:

НАЗВА СТАДІОНУ:

МІСТО:

Інструкція по заповненню анкети:

Будь ласка, дайте відповіді на питання у пунктах, які відповідають певному виду змагань. Питання розділені на дві категорії:

Група А: «Прем'єр - ліга» України. Чемпіонат ПФЛ України серед команд 1 ліги.

Група В: Чемпіонат ПФЛ України серед команд 2 ліги. Молодіжний чемпіонат(дублери).

Якщо група питань відмічена «*тільки А*», то відповідати на питання треба тільки у випадку участі у одному із змагань ФФУ, перелічених у **групі А**.

Якщо група питань відмічена «*тільки Б*», то відповідати на питання треба тільки у випадку участі у одному із змагань ФФУ, перелічених у **групі Б**.

Якщо група питань відмічена і А і В, то питання відносяться до всіх змагань, які проходять під егідою ФФУ .

Змагання (вказіть відповідний пункт)

€ ПЛУ   € 1 ПФЛ

€ 2 ПФЛ   € молодіжні команди

Загальна інформація (А і Б):

1. Клуб(и)

Клуб: _____

Чи приймає участь у змаганнях ФФУ інший клуб із міста, який знаходиться у радіусі 50 км?

€ Так   € Ні   Клуб(и): _____

Якщо так, то чи можуть домашні матчі відповідних клубів відбутися в один і той же день?

€ Так   € Ні

2. Назва та адреса стадіону:

Назва стадіону: _____

Адреса: _____

Місто: _____

Поштовий індекс: _____

Країна: _____

№ телефону:		№ факсу:	
Адреса E-mail:		Інтернет адреса:	
Наявність CD-ROM презентації:	€ Так (якщо так, то надати екземпляр / копію)		€ Ні

3. Назва та адреса організації – власника стадіону :

Назва власника стадіону:			
Адреса:			
№ телефону:		№ факсу:	

4. Адміністрація стадіону:

Наявність постійного офісу на стадіоні з адміністративними приміщеннями:	€ Так	€ Ні
Наявність телефонного комутатора:	€ Так	€ Ні
П.І.Б. директора стадіону:		
Наявність доступу до комп'ютера з виходом до Інтернету :	€ Так	€ Ні

5. Історія стадіону: (тільки А)

В якому році відбулася побудова:		Дата відкриття стадіону:	
Коли востаннє проводилася реконструкція:		Здійснені зміни:	
Архітектура:	€ овал	€ прямокутна	€ Інша
Тимчасові трибуни:	€ Так	€ Ні	
Дата останньої інспекції стадіону представниками ФФУ			

1. Футбольне поле (А і Б)

1.1 Розміри поля:	довжина x ширина			
1.2 Покриття:	€ трава	€ штучне покриття		
1.3 Бігова доріжка:	€ Так	€ Ні	Назва виробу:	
			Затверджена :	€ Так € Ні
1.4 Інші характеристики:	Дренажна система		€ Так	€ Ні
	Інші характерні особливості:			
1.5 Технічне оснащення:				
а) Лава для запасних:	€ під навісом	€ без	€ переносні	місткість:
в) Ворота:	Розмір:		Матеріал:	
с) Запасні ворота:	€ Так	€ Ні		
d) Місто розташування 4 арбітру:				
e) Місто розташування зони розминки гравців запасу:				

2. Штучний підігрів (тільки А)

2.1 Штучний підігрів поля:	€ Так	€ Ні	
2.2 Потужність:	кВт:		
2.3 Дата останнього включення підігріву:			

3. Трибуни (А і В)

3.1 Офіційно затверджена місткість стадіону (надати план розташування секторів та розміщення міст для сидіння)

а) індивідуальні місця для сидіння	Під навісом:	Кількість:	
	Під відкритим небом:	Кількість:	
в) лави для сидіння	Під навісом:	Кількість:	
	Під відкритим небом:	Кількість:	
с) Ложа для VIP- гостей		Кількість:	
Загальна кількість місткість стадіону:			

4. Розділення глядачів при допуску на стадіон (А і Б)**4.1 Відділення глядачів від ігрової зони**

а) Якщо є таке розділення?	€ Так	€ Ні
в) Огорожа	Висота:	
с) Рів	Глибина:	Ширина:
д) Відстань від кордонної стіни (огорожі) стадіону:	До лінії воріт:	
	До бокової лінії поля:	

5. Вболівальники команди гостей (5% від місткості стадіону) (А і Б)

5.1 Місця для сидіння (під навісом):	Кількість:	
	Розташування:	
5.2 Місця для сидіння (без навісу):	Кількість:	
	Розташування:	
5.3 Розділення	€ Так	€ Ні
5.4 Наявність неподалік окремих санітарно-гігієнічних зручностей (туалетів):	€ Так € Ні	
5.5 Наявність неподалік окремих пунктів харчування / ларьків :	€ Так € Ні	

6. Прожекторне освітлення (тільки А)

6.1 Інтенсивність освітлення:	люкс:		
6.2 Наявність аварійного генератора:			
	Для ігрового поля:	€ Так	€ Ні
	Для інших зон / участків стадіону:	€ Так	€ Ні
6.3 Місце розташування прожекторних установок :			

7. Приміщення (А і Б)**7.1 Роздягальні для команд**

а) Роздягальня для команди хазяїв поля: Площа:	м ²	Кількість душових кабін:
		Кількість туалетів:
		Кількість пісуарів:
		Кількість індивідуальних місць:
шкафчиків:		Кількість індивідуальних

b) Роздягальня для команди гостей:			Площа:	м ²	Кількість душових кабін:
					Кількість туалетів:
					Кількість пісуарів:
					Кількість індивідуальних місць:
шкафчиків:					Кількість індивідуальних
Наявність гарячої води:			€ Так	€ Ні	
7.2 Роздягальні для арбітрів					
a) Роздягальня для арбітрів:			Площа:	м ²	Кількість душових кабін:
					Кількість туалетів:
					Кількість пісуарів:
					Кількість індивідуальних місць:
шкафчиків:					Кількість індивідуальних
b) Друга роздягальня для арбітрів:			Площа:	м ²	Кількість душових кабін:
(для арбітрів-жінок)					Кількість туалетів:
					Кількість індивідуальних місць:
шкафчиків:					Кількість індивідуальних
Наявність гарячої води:			€ Так	€ Ні	

7.3 Кімната делегата-інспектора			
Наявність кімнати делегата ФФУ поруч з роздягальнями арбітрів:		€ Так	€ Ні
Площа:		м ²	
Наявність туалету		€ Так	€ Ні
Наявність душової kabіни		€ Так	€ Ні
Наявність телефаксу		€ Так	€ Ні
Наявність фотокопіювального апарату		€ Так	€ Ні

7.4 Медичний пункт		
Приміщення для проведення медогляду команд:	€ Так	€ Ні
	Площа:	м ²

7.5 Кімната для проведення допінг-контролю		
a) наявність кімнати для тестування на допінг	€ Так	€ Ні
b) Наявність санітарно-гігієнічних зручностей / обладнання:		
Туалет з унітазом	€ Так	€ Ні
Раковина з дзеркалом	€ Так	€ Ні
Місця для сидіння на 4 особи з вішалками	€ Так	€ Ні
Душова kabіна	€ Так	€ Ні
	Площа:	м ²
	Місце розташування:	

7.6 Приміщення для прийому VIP- гостей:		
Наявність такого приміщення	€ Так	€ Ні

Місткість:		Місце розташування:	
Місця під навісом:		Місце розташування:	

8. Приміщення/обладнання для представників ЗМІ на стадіоні (А і Б)

8.1 Кількість журналістів, які можуть бути акредитовані на стадіоні (тільки А)			
8.2 Розміщення зони акредитації журналістів на стадіоні: (тільки А)			
8.3. ТБ та радіо			
а) загальна кількість коментаторських місць на стадіоні:			
б) місто розташування:			
Чи може бути збільшена ця кількість? € Так € Ні. Якщо так, то на скільки:			
8.4 Пишуча преса			
а) Загальна кількість місць для сидіння під навісом:			
Зі столами:			
Без столів:			
Наявність електричних вводів/розеток: € Так € Ні			
в) Місце розташування:			
Чи може бути збільшена ця кількість? € Так € Ні. Якщо так, то на скільки:			
8.5 Наявність телефонних ліній			
Кількість телефонних ліній у ложі преси(пишуча преса):			
Кількість телефонних ліній у робочій зоні для преси на стадіоні:			
8.6 Телефакс			
Кількість теле - факсових апаратів:			
Кількість модемних з'єднань/ліній зв'язку у ложі преси :			
8.7 Наявність теле / радіо студій : Площа: м ² Кількість:			
Місце розташування:			
8.8 Зал для прес-конференцій: Площа: м ² Кількість місць:			
а) Технічне обладнання:			
б) Місце розташування:			
8.9 Кількість місць розташування фотокореспондентів на трибуні:			
8.10 Кількість місць розташування фотокореспондентів за воротами:			
8.11 Кількість місць розташування груп відео журналістів за воротами:			
8.12 Кількість розеток /електричних вводів для фотокореспондентів:			
8.13 Робоча кімната для представників ЗМІ			
Кількість:		Місце розташування:	
Кількість кімнат, обладнаних модемними лініями зв'язку:			
8.14 Місця розташування телекамер			
Кількість:		Місце розташування:	
стаціонарних//постійних:			
тимчасових///переносних:			
8.15 Зона стоянки фургона пересувної телестанції (ПТС)			
а) Місце розташування:			
б) Розміри: м ²		Зона безпеки: € Так € Ні	

9. Диспетчерський пункт (А і Б)

9.1 Наявність диспетчерського пункту для координації дій міліції, пожежної служби та адміністрації стадіону.			
€ Так € Ні			

Місце розташування:

9.2 Наявність затвердженого плану евакуації у випадку надзвичайних ситуацій.

€ Так € Ні

10. Системи телеспостереження (тільки А)

10.1 Система безперервного телеспостереження

а) стаціонарні/постійні установки € Так € Ні

б) переносні / термінові € Так € Ні

с) на території стадіону € Так € Ні

д) за межами стадіону € Так € Ні

е) система з можливістю виготовлення кольорової фотокартки € Так
€ Ні

ф) кількість телекамер:

г) кількість екранів і моніторів:

11. Система оповіщення та електронне табло (А і Б)

11.1 Чи є на стадіоні система громадського оповіщення по радіотрансляційній сітці? (А і Б) € Так € Ні

а) Тип:

в) Де розташована її система управління:

с) Чи є можливість для програвання національних гімнів: € Так € Ні

д) Програвач компакт-дисків: € Так € Ні ; Програвач аудіокасет: € Так € Ні

11.2 Чи є на стадіоні електронне табло (тільки А)

а) Місце розташування:

в) Розміри:

с) Технічні дані (таймер, показчик рахунку, назви команд, склади команд, заміни, повтор, та ін.):

підкреслити

12. Санітарно-гігієнічне обладнання/зручності та пункти харчування (А і Б)

11.1 Туалети на території стадіону/поза межами стадіону

а) Кількість жіночих туалетів: Місце розташування:

в) Кількість чоловічих туалетів: Місце розташування:

с) Кількість пісуарів: Місце розташування:

Знаходяться у робочому стані, у чистоті, відповідають санітарно-гігієнічним нормам
€ Так € Ні

11.2 Пункти харчування

а) Кількість торговельних пунктів / ларьків:

в) Місце розташування:

13. Приміщення та обладнання для надання першої медичної допомоги (А і Б)

13.1 Наявність медпункту для надання першої медичної допомоги. Так € Ні

Кількість: Площа: м²

Місце розташування:

Відстань до найближчої лікарні: Назва: Відстань: км

14. Глядачі - інваліди (А і Б)**14.1 П.І.Б. координатора:**

14.2 Місця:	Під навісом:	Кількість:
--------------------	--------------	------------

	Під відкритим небом:	Кількість:
--	----------------------	------------

Місце розташування:

14.3 Наявність санітарно - гігієнічних зручностей/обладнання у: € Так € Ні

Місце розташування:

Окремий доступ / вхід: € Так € Ні

14.4 Наявність пунктів харчування:

Місце розташування:

Окремий доступ / вхід: € Так € Ні

14.5 Кількість туалетів: | Місце розташування:**14.6 Кількість місць для стоянки авто:** місце розташування:**14.7 Чи можуть супроводжувальні особи сидіти поряд з інвалідами?** € Так € Ні**15. Система під'їзду та розміщення (А і Б)****15.1 Місця для стоянки авто (тільки А)**

а) Кількість місць для стоянки:	У межах периметру території стадіону, яка знаходиться під охороною	Автобуси:	Легкові авто:
	У безпосередній близькості	Автобуси:	Легкові авто:
	В радіусі 1,5 км	Автобуси:	Легкові авто:

15.2 Громадський транспорт (А і Б)

а) Чи є можливість доїхати стадіону громадським транспортом. € Так € Ні

в) Яким видом транспорту:

15.3 Відстань від стадіону до центру міста: км; хвилини.**15.4 Аеропорт (тільки А)**

а) Назва та місце розташування:

в) Відстань від стадіону: км

с) Постійні міжнародні авіарейси: € Так € Ні

д) Чи є заборона на нічні рейси: € Так € Ні

е) Скільки є в наявності місць для прийому чартерних рейсів:

15.5 Інший аеропорт (и) (тільки А)**15.6 Готелі**

а) Кількість готелів категорії 5 зірок:

в) Кількість готелів категорії 4 зірок:

с) Кількість готелів категорії 3 зірок:

д) Кількість готелів категорії 2 зірок:

Назва та адреса готелю для команди гостей:

№ телефону: № факсу

Адреса E-mail: Інтернет адреса (веб-сайт):

е) Кількість номерів: Одномісних: Двохмісних:

Ціна/за добу:

f) Відстань до стадіону: км хвилини

g) Відстань до центру міста: км хвилини

h) Відстань до аеропорту:	км	хвилин
---------------------------	----	--------

16. Система охорони та безпеки (А і Б)

16.1 Евакуаційні калитки (ворота) по периметру огорожі, які відкриваються всередину ігрової зони	€ Так	€ Ні
16.2 Помічені маршрути евакуації:	Так	€ Ні
16.3 Розділяючи турнікети між секторами центральних трибун:	Так	
€ Ні		
Кількість:		
Висота:		
Місце розташування:		
16.4 Кількість турнікетів на секторах для глядачів:		
16.5 Пропускна спроможність (кількість глядачів, які можуть пройти за хвилину):		
16.6 Всі проходи і сходи на секторах в зонах для глядачів пофарбовані у яскравий жовтий колір:	Так	€ Ні
16.7 Показчики на стадіоні	Так	€ Ні
		На якій мові:
16.8 Наявність на стадіоні захисту від блискавки	Так	€ Ні

17. Навчально-тренувальні об'єкти (А і Б)

а) Кількість полів стандартних розмірів з трав'яним покриттям:		3 них із підігрівом	
в) Кількість відкритих футбольних тренувальних полів стандартних розмірів з штучним покриттям:		3 них із підігрівом	
с) Кількість футбольних тренувальних полів стандартних розмірів з штучним покриттям в закритому приміщенні		Розміри:	
д) Кількість відкритих спортивних площадок:		Розміри:	
е) Кількість тренажерних залів		Розміри:	
ф) Наявність медично - реабілітаційного центру		€ Так	€ Ні

Клуби, які приймають участь у змаганнях під егідою ФФУ та УЄФА, повинні забезпечити проведення періодичних перевірок по безпеці стадіону, на якому будуть проводитися домашні матчі, відповідальними особами або представниками повноважених органів для того, щоб видати **сертифікат безпеки**.

При пред'явленні документів на участь у змаганнях, клуб зобов'язаний прикласти також копію даного **сертифікату безпеки**, який повинен видаватися раз на 1 рік.

Дійсно, ми підтверджуємо, що стадіон та споруди, які є на ньому, відповідають вимогам безпеки, котрі пред'являють місцеві або національні організації, які відповідають за безпеку.

ЗАУВАЖЕННЯ:

Назва клубу:

Федерація футболу України

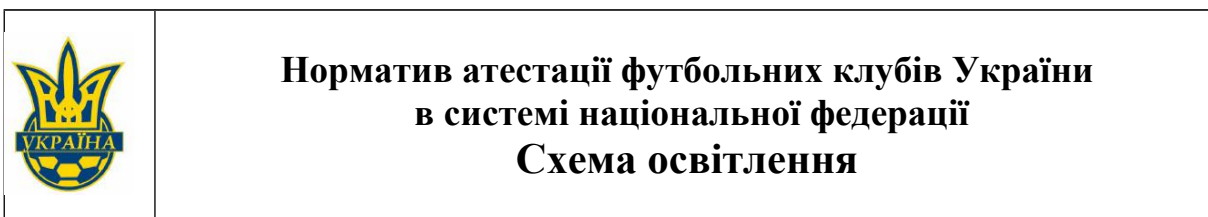
Підпис та печатка президента(директора)
клубу:
П.І.Б. _____

Підпис та печатка експерта(інспектора)
ФФУ
П.І.Б. _____

Підпис та печатка директора стадіону:
П.І.Б. _____

Дата та місто:

Дата та місто:

Додаток № 4

Протоколи вимірювання необхідно скласти для кожного режиму роботи освітлювальної установки, як для горизонтальної, так і для вертикальної освітленості. Кількість виконаних вимірювань залежить від розмірів та типу спортивного спорудження, а також від того, чи передбачаються телевізійні трансляції. У випадку, якщо на стадіоні плануються телетрансляції, то окрім вимірів горизонтальної освітленості, необхідно надати виміри вертикальної освітленості у напрямку:

- головної камерної платформи,
- у напрямку верхньої заворотньої камерної платформи на половині поля, що до неї прилягає,
- у напрямку камер на рівні поля на чотири сторони стадіону.

Приклад протоколу.

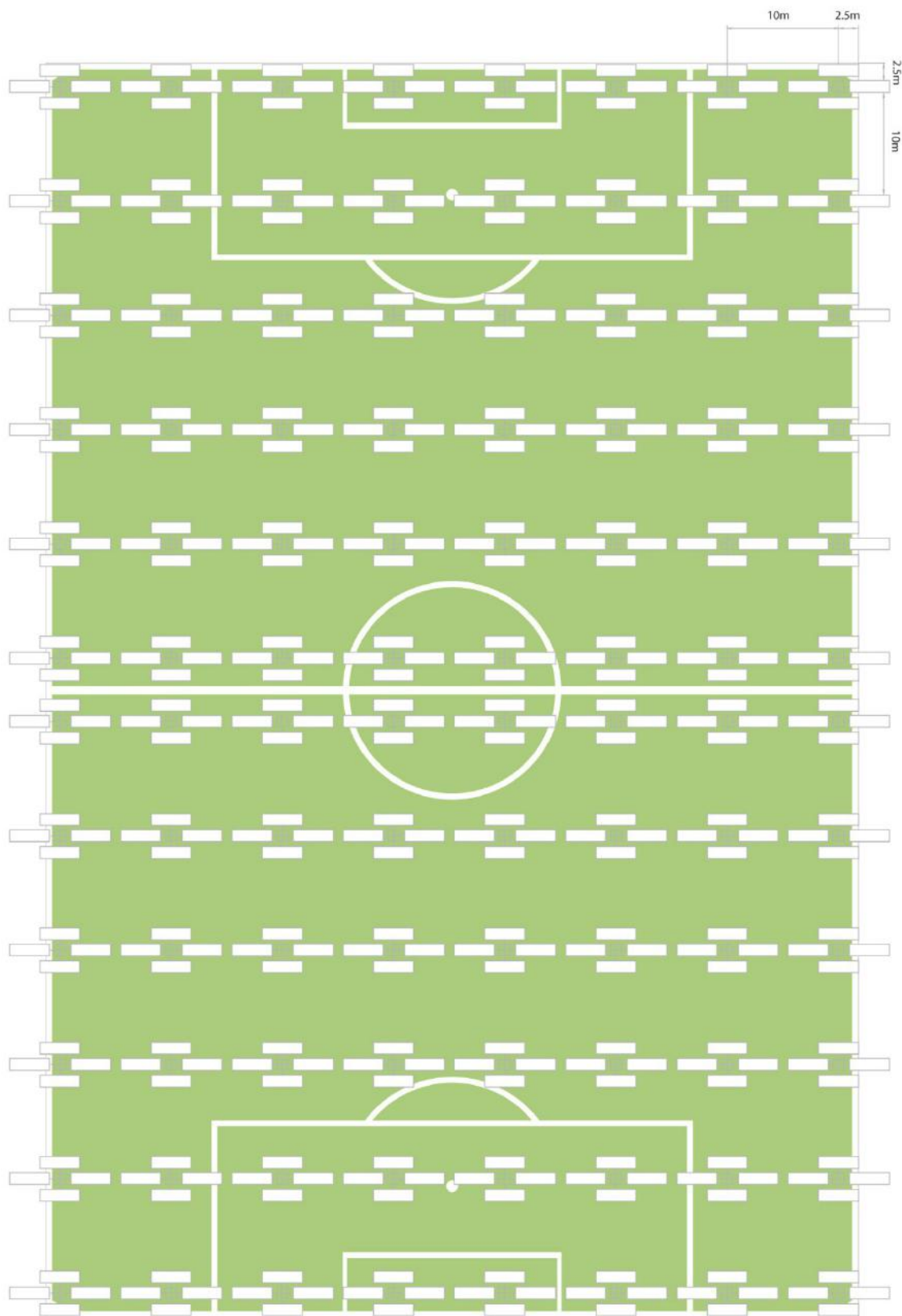
- а) Назва стадіону, де проводиться вимірювання _____
- б) Прилад для вимірювання освітлення _____
- в) Серійний номер: _____
- г) Дата калібрування: _____
- д) Відхилення: _____
- е) Режим роботи освітлювального обладнання (70% чи 100%) _____
- є) Вимірювання для телевізійних трансляцій. Вказати категорію стадіону. _____

Таблиця розрахунків освітленості

Горизонтальна освітленість			Рівномірність			
	Норматив	Показник		Норматив	Показник	
E_{min}			U_1			E_{min}/E_{max}
E_{max}			U_2			E_{min}/E_{ave}
E_{ave} (середня)			U_2			Gradient

Вертикальна освітленість у напрямку головної камерної платформи			Рівномірність			
	Норматив	Показник		Норматив	Показник	
E_{min}			U_1			E_{min}/ E_{max}
E_{max}			U_2			E_{min}/ E_{ave}
E_{ave} (середня)			U_2			Gradient
Вертикальна освітленість у напрямку зворотньої камерної платформи на половині поля, що до неї прилягає			Рівномірність			
	Норматив	Показник		Норматив	Показник	
E_{min}			U_1			E_{min}/ E_{max}
E_{max}			U_2			E_{min}/ E_{ave}
E_{ave} (середня)			U_2			Gradient
Вертикальна освітленість у напрямку камер на рівні поля на чотири сторони стадіону			Рівномірність			
	Норматив	Показник		Норматив	Показник	
E_{min}			U_1			E_{min}/ E_{max}
E_{max}			U_2			E_{min}/ E_{ave}
E_{ave} (середня)			U_2			Gradient

Протокол вимірювання вертикальної освітленості у напрямку камер на рівні поля на чотири сторони стадіону

Підготовленк

Погодні умс

Дата:

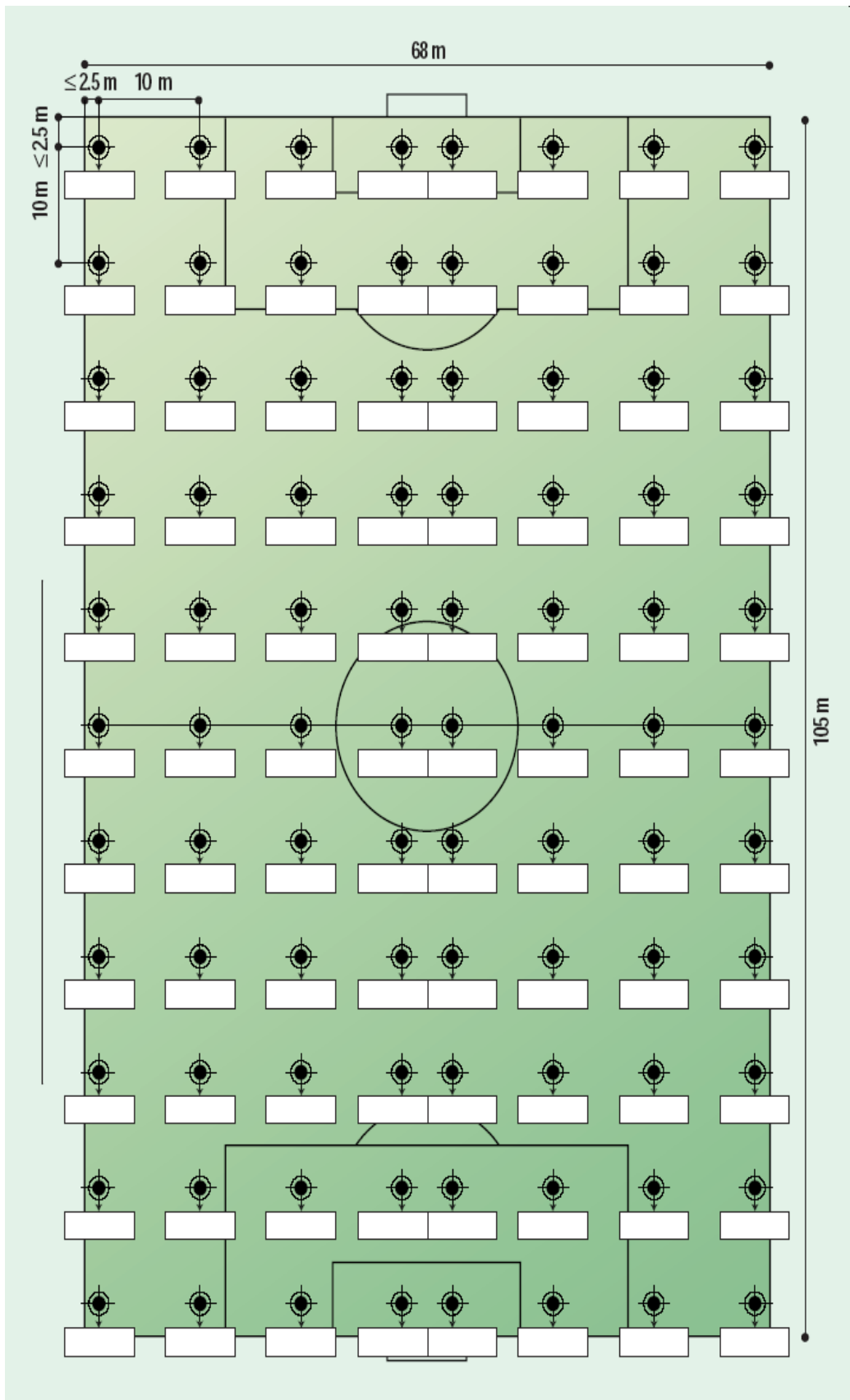
Стадіон:

Дата

П.І.Б. представника відділу
метрології та стандартизації

підпис/печатка

Протокол вимірювання горизонтальної освітленості

Дата

П.І.Б. представника відділу

підпис/печатка
метрології та стандартизації

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА СТАДІОНІ

При складанні правил поведінки на стадіоні слід враховувати наступне:

1. Вхід на стадіон

У цьому розділі описуються умови входу на стадіон відвідувачів та акредитованих осіб. Він повинен включати вимоги пред'явлення чинного квитка або акредитації і, за запитом, документи, що засвідчують особу. Крім того, відвідувачі стадіону і акредитовані особи мають проходити обшук і погодитися, що доступ обмежений тими зонами стадіону, що зазначені у квитку або акредитації.

2. Заборонені предмети

У цьому розділі розглядаються всі предмети, які відвідувачам стадіону та акредитованим особам не дозволяється використовувати, володіти, зберігати або приносити на стадіон. Заборонені предмети згруповані в наступні категорії:

- a) Будь-які предмети, що можуть бути використані в якості зброї, спричинити пошкодження і / або травми або бути використані в якості снаряда для метання.
- b) Заборонені речовини, що не обмежуються лише наркотиками.
- c) Предмети, пов'язані з проявами расизму, ксенофобії, благодійного або ідеологічного характеру або предмети, які можуть відволікати від спортивної спрямованості.
- d) Предмети, які підвищують ризик виникнення пожежі або шкідливі для здоров'я, не лише піротехніка.
- e) Тварини, крім використовуваних в цілях надання допомоги людям з обмеженими можливостями або інвалідністю.
- f) Великі, громіздкі предмети, які не можуть бути розміщені під сидінням.
- g) Будь-які предмети, що можуть відволікати гравців і / або посадових осіб, в тому числі лазерні указки і предмети, які створюють шум надмірної гучності.
- h) Рекламні чи комерційні матеріали.
- i) Записуючі пристрої та камери будь-якого типу, крім призначених для особистого використання.
- j) Будь-які інші предмети, що можуть поставити під загрозу громадську безпеку і / або зашкодити репутації події.
- k) Будь-які предмети, які можуть обмежувати огляд інших глядачів.

3. Нормальна поведінка на стадіоні

Цей розділ визначає необхідні стандарти поведінки відвідувачів стадіону та акредитованих осіб під час перебування на стадіоні.

Відвідувачі стадіону і акредитовані особи зобов'язані:

- a) Поводитися таким чином, що не ображає, не загрожує безпеці, не заважає і не докучає іншим.
- b) Займати лише ті місця і зони гостинності, що зазначені у квитку.
- c) Не створювати перешкод і не обмежувати рух людей або транспортних засобів.
- d) Не кидати сміття.
- e) Палити лише у спеціально відведених місцях.
- f) Не виходити на ігрове поле або в інші заборонені зони, якщо вони не мають відповідних повноважень.
- g) Не затуляти огляд іншим.
- h) Не кидати будь-яких предметів чи речовин на інших або на поле для гри.
- i) Не спричиняти пожежі або займання і не використовувати піротехніку будь-якого роду.
- j) Не діяти таким чином, що може завдати образи іншим, включаючи акти расизму, але не обмежуватись ними.
- k) Не діяти таким чином, що може відволікати від спортивного заходу.
- l) Не продавати товари або квитки іншим, якщо вони не мають для цього повноважень.
- m) Не створювати загрози для безпеки або життя і не заподіювати шкоди собі або іншим.
- n) Не забиратися на будь-які конструкції, не призначені для загального користування.
- o) Якщо на це немає дозволу, не робити записи, фотографії, не передавати і не поширювати будь-який звук, зображення, описи або результати будь-якої діяльності на стадіоні для комерційного використання.
- p) Не діяти таким чином, що може відвернути увагу чи заподіяти шкоди глядачам або офіційним особам.
- q) Не брати участі в будь-якій діяльності, яка може поставити під загрозу безпеку чи репутацію події.

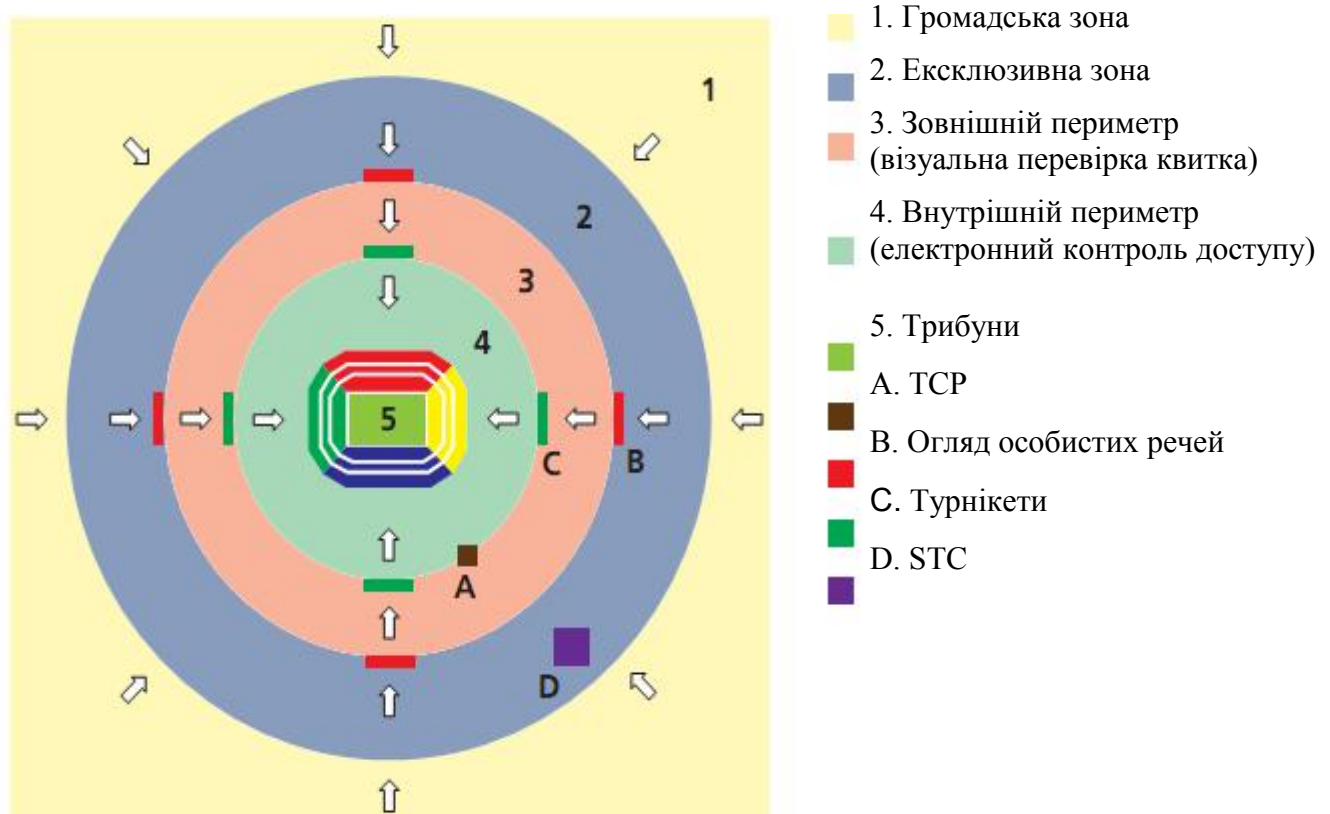
При складанні правил поведінки на стадіоні, слід враховувати законодавство країни, звичаї і минулу поведінку глядачів.

ДОДАТОК №6

Області та зони стадіону

Периметри та зони стадіону

Стадіони діляться на п'ять периметрів, а саме:

Примітки:

ТСП: Пункт оформлення квитків

STC: Квитковий центр стадіону

1. Громадська зона

Ця зона включає в себе місто і околиці навколо стадіону і знаходиться поза контролем стадіону.

2. Ексклюзивні зони

Це виключно комерційна зона, яка строго контролюється відповідно до правил та положень програми захисту прав (RPP) для події ФІФА.

3. Зовнішній периметр (візуальна перевірка квитка)

Перший візуальний контроль дозволів на вхід і обшук здійснюються на цьому периметрі. Доступ до цієї області вимагає чинного пропуску, акредитації або квитка на матч.

4. Внутрішній периметр (електронний контроль доступу)

Це там, де розташовані турнікети; він також включає зони громадського доступу та зали гостинності.

5. Трибуни

Це сидячі місця та ігрове поле.

Зони стадіону

На стадіоні, де відбуваються події ФІФА, виділяються ще дев'ять зон, які призначені для контролю доступу в зони з обмеженим доступом та робочі зони для осіб з акредитацією. Виділені зони зазначатимуться на акредитаційних посвідченнях. Лише особи з відповідною акредитацією, де зазначений номер зони, можуть увійти в цю зону.

У дні матчів можуть бути розгорнуті додаткові акредитаційні пристрої (SAD) для подальшого обмеження доступу до ключових зони, таких як зони 1 і 2.

Рекомендується, щоб на всіх входах до різних зон стадіону були виставлені знаки, що показують, які посвідчення є чинними для входу.

Зона	Область	Подробиці
1	Ігрове поле	<ul style="list-style-type: none"> • Поле • Лави запасних • Лави резервного арбітра • Місця для фотографів • Вихід на поле і тунель
2	Зони змагань	<ul style="list-style-type: none"> • Роздягальні для гравців • Роздягальні для суддів • Кабінет медичної експертизи • Кімната делегації ФІФА • Кабінет допінг – контролю • Коридори (з доступом до цих зон) • Пункти висадки та посадки команд і офіційних осіб
3	Громадські зони	<ul style="list-style-type: none"> • Вхід і зони для широкої публіки • Громадські туалети • Громадські торгові намети • Громадські пункти надання першої допомоги • Комерційні дисплеї та дисплеї приймаючого міста • Місця для глядачів
4	Робочі зони (офіси)	<ul style="list-style-type: none"> • Офіси ФІФА та LOC • VOC • Приміщення для диктора стадіону,

		гігантського екрану і звукового обладнання <ul style="list-style-type: none"> • Медичні кабінети • Кімната IT • Сховища ФІФА та LOC • Приміщення поліції та служби охорони
5	VIP зони	<ul style="list-style-type: none"> • VIP приймальня • VIP трибуна • VIP зона інтерв'ю • VVIP зона
6	Трибуна для ЗМІ	<ul style="list-style-type: none"> • місця для представників друкованих ЗМІ • Місця для радіо- і телекоментаторів і оглядачів • Змішана зона • Зал для прес-конференцій
7	Медіа-центр	<ul style="list-style-type: none"> • Робоча зона для представників ЗМІ • Зона харчування для представників ЗМІ • Зона для нарад ЗМІ • Зона для фотографів • Робочий і сервісний центр
8	Трансляційна зона	<ul style="list-style-type: none"> • Трансляційний вузол телебачення • Телевізійні та радіостудії
9	Зона гостинності	<ul style="list-style-type: none"> • Зона комерційних філій • Комерційна зона гостинності • Зали гостинності • Ложі

Боротьба з тероризмом (Рекомендації ФІФА)

Футбольні матчі є мішенями для терористичних груп чи окремих осіб, незалежно від того, чи має приймаюча країна внутрішню схильність до цього. Тероризм може приймати багато форм, не лише фізичних, і може включати в себе загрози або містифікації розроблені з метою залякування.

Всі питання боротьби з тероризмом мають розглядатися відповідними органами влади як частина загальної стратегії національної безпеки, крім того, ці органи мають надавати конкретні рекомендації стосовно терористичної загрози до початку будь-якого матчу. Антитерористичні заходи мають бути інтегровані в плани дій у надзвичайних ситуаціях стадіону, якщо це можливо.

В якості основного заходу, служба безпеки стадіону/клубу має визначити обшуки низького рівня та політику обізнаності. Пильність усіх співробітників (в тому числі прибиральників, співробітників служби технічного обслуговування, персоналу майданчика та персоналу, що працює за контрактом) є важливим засобом стримування і виявлення. Оскільки вони знають свої власні робочі зони, співробітникам стадіону рекомендується бути готовими до незвичайної поведінки або предметів.

Загальні обшуки стадіону мають проводитися, як частина повсякденного життя, особливо в дні матчів. Як орієнтир, обшук стадіону має проводитися в наступних випадках:

- a) Перед передачею стадіону для події ФІФА та наданням акредитації.
- b) Перед початком будь-якого офіційного тренування, що проходять на стадіоні.
- c) Перед початком будь-якого матчу.

Детальні обшуки з використанням професійних ресурсів мають здійснюватися у відповідь на будь-яку конкретну загрозу або при виявленні підозрілого предмета.

Всі співробітники мають бути впевненими, що повідомлення про щось підозріле, в тому числі й помилкові тривоги, сприйматимуться серйозно і розглядатимуться як внесок у забезпечення безпеки й охорони події. Під керівництвом старшого національного радника з безпеки навчання та інструктаж має проводитися на всіх стадіонах для всіх співробітників, а не лише співробітників служби безпеки й охорони. Персонал повинен бути проінструктований звертати увагу на пакети, сумки чи інші предмети в дивних місцях, обережно покладені (а не кинуті) предмети в сміттєвих баках і незвичайний інтерес, проявлений сторонніми особами.

Якщо існує підвищений ризик терористичної діяльності на конкретному стадіоні або під час події в цілому, може виникнути необхідність провести більш ретельний огляд людей і транспортних засобів, що в'їжджають на стадіон. Для цього можуть знадобитися додаткові ресурси на підступах до турнікетів і пунктів входу, що у свою чергу може призвести до зниження швидкості, з якою глядачі можуть входити в дні матчів. Якщо це так, то можливо виникне необхідність в інформуванні глядачів заздалегідь і відкритті воріт раніше, ніж зазвичай, щоб компенсувати час, який займе у глядачів проходження через охорону.

Плани обшуків

Офіцер служби безпеки стадіону та місцева поліція несе відповідальність за розробку плану обшуку стадіону.

- a) Плани обшуків мають бути підготовлені до початку події; всі співробітники мають пройти навчання і виконувати репетиції для них.
- b) Загальна мета плану полягає в тому, щоб забезпечити, що вся площа стадіону буде обшукана систематично і ретельно, щоб жодна частина не залишилася неперевіреною.
- c) Найкраще для обшуку стадіону підходять ті, хто працює там постійно. Поліція та інші органи можуть здійснити обшук, але вони можуть бути не знайомі з плануванням або бути в не курсі того, що має чи не має бути на певному місці, й тому не можуть провести обшук так швидко і так ретельно, як співробітники стадіону.
- d) Співробітник (співробітники), призначені для виконання обшуку не обов'язково мусять мати досвід роботи з вибухівкою або іншими типами пристроїв, але вони мусять бути знайомі з місцем, яке вони обшуковують. Вони мають шукати будь-які предмети, які не повинні бути там, де вони є, які не можуть бути пояснені або є недоречними.
- e) В ідеалі, особи, що проводять обшук, повинні робити це в парах.

Рекомендовані дії

Слід спробувати розділити стадіон на частини, які мають керовані розміри і є легко зрозумілими.

План обшуку повинен мати письмовий перевірочний список, який має бути підписаний після заповнення офіцером служби безпеки стадіону. Копія має зберігатися у координаційному штабі (control room, VOC).

Не слід забувати включити в план обшуку будь-які сходи, пожежні сходи, коридори, туалети та ліфти, а також автостоянки, службові двори та інші зони за межами, які належать до зовнішнього периметра стадіону.

Якщо розглядається або здійснюється евакуація, то обшуки в районах збору, маршрутах руху до них і їх околицях також мають бути проведені до евакуації.

Слід визначити найбільш ефективний метод запуску обшуку, наприклад, шляхом повідомлення пошуковим групам через систему загального оповіщення (повідомлення мають бути закодовані, щоб уникнути непотрібних хвилювань та тривоги серед публіки).

Плани обшуків мають містити наступні основні інструкції:

- a) Не чіпати і не намагатися переміщати будь-які підозрілі предмети.
- b) Перевести всіх на безпечну відстань і з лінії прямої видимості.
- c) негайно повідомити координаційний штаб (control room, VOC).
- d) Не дозволяти нікому наближатися до підозрілого предмета.
- e) Безпечно і спокійно повідомити офіційних осіб, гравців, VIP / VVIP – персон і глядачів, які знаходяться в цьому районі.
- f) Використовувати портативні радіостанції або мобільні телефони лише на віддалі від підозрілого предмета, перебуваючи при цьому поза прямої видимості і за міцним укриттям.
- g) Забезпечити, щоб будь-хто, хто знайшов предмет або став свідком інциденту залишався доступним, щоб проінформувати поліцію.

Обшук осіб, що входять на об'єкт

З урахуванням оцінки загроз, після завершення обшуку стадіону, всі особи, що входять на стадіон, мають пройти обшук.

Слід звернути увагу на наступне:

- a) Будь-кому, хто відмовляється від обшуку, не буде дозволений доступ на стадіон.
- b) Обшук є обов'язковим для кожного, хто входить на стадіон, в тому числі всіх співробітників, постачальників товарів, волонтерів та представників громадськості.
- c) Слід звернути увагу глядачів на те, що здійснюватиметься обшук. Вони мають заохочуватися прибувати завчасно і не приносити сумки. Цього можна досягнути за допомогою квитків, сайтів або оголошень перед подією. Список заборонених предметів має бути також включений в цю інформацію.
- d) Слід забезпечити, щоб співробітники, які проводять обшук, були належним чином проінструктовані і пройшли підготовку щодо їх повноважень і того, що вони шукають.
- e) Якщо використовується пошукове обладнання, таке як металошукачі та сканери, слід забезпечити, щоб особи, які експлуатують це обладнання, в повній мірі розуміли, як воно працює, і його обмеження.
- f) Слід забезпечити, щоб у зоні обшуку було достатньо місця.
- g) Слід забезпечити, щоб для виконання обшуку була в наявності достатня кількість співробітників.
- h) Слід забезпечити, щоб були в наявності достатні засоби для обшуку, щоб витримати очікувану відвідуваність у наявний час.

- i) Якщо використовується парковка в межах зовнішнього периметра стадіону, всі автомобілі, що в'їжджають на парковку, мають обшукуватися.
- j) Транспортні засоби VIP / VVIP – персон, гравців та офіційних осіб мають обшукуватися щодня і, по можливості, охоронятися, щоб запобігти будь-якому втручанню. При перевезенні VIP / VVIP – персон, гравців та офіційних осіб на стадіон, транспортні засоби мають бути повністю обшукані до висадки пасажирів з автомобіля і супроводжуватися на стадіон поліцією, щоб уникнути необхідності їх обшуку при в'їзді на стадіон.

ДОДАТОК № 8